

VŠB – Technická univerzita Ostrava
Fakulta elektrotechniky a informatiky
Katedra elektroenergetiky

Problematika provozu fotovoltaických elektráren
Photovoltaic Power Plant Operation Problems

2012

Bc. Jan Kavalír

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Jan Kavalír**
Studijní program: N2649 Elektrotechnika
Studijní obor: 3907T001 Elektroenergetika
Téma: **Problematika provozu fotovoltaických elektráren.
Photovoltaic Power Plant Operation Problems.**

Zásady pro vypracování:

1. Fotovoltaika v ČR.
2. Obecný popis vybraných FVE.
3. Analýza soudobosti dodávky činného výkonu.
4. Vyhodnocení provozu z hlediska bilance jalového výkonu.
5. Posouzení možnosti eliminace negativních vlivů.
1. Solar Power in Czech Republic.
2. General Description of Selected Photovoltaic Power Plants.
3. Analysis of Active Power Real Time Production.
4. Analysis of Reactive Power Balance.
5. Review of Back Influences Elimination Possibilities.

Seznam doporučené odborné literatury:

- [1] NASA Surface meteorology and Solar Energy [online]. 2011-[cit. 2011-02-16] Available from: <<http://eosweb.larc.nasa.gov/cgi-bin/sse/grid.cgi?&step=1&submit=Submit>>
[2] Photovoltaic Geographical Information System - Interactive Maps [online]. 2011-[cit. 2011-03-20] Available from: <<http://re.jrc.ec.europa.eu/pvgis/apps4/pvest.php>>.
[3] KREJCI, P., PROKOP, L., MISAK, S. Analysis of Long Time WPP Power Flows Measurement. In Rusek, S., Gono, R. (Eds.). 10th International Scientific Conference Electric Power Engineering 2009. 2009, ISBN 978-80-248-1947-1, p. 373-378

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Ing. Lukáš Prokop, Ph.D.**

Datum zadání: 30.11.2011
Datum odevzdání: 04.05.2012

prof. Ing. Stanislav Rusek, CSc.

prof. RNDr. Václav Snášel, CSc.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vypracoval samostatně. Uvedl jsem všechny podklady, které byly použity při vypracování této práce.

Datum odevzdání diplomové práce: 04. 05. 2012

Bc. Jan Kavalír

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu diplomové práce **Ing. Lukášovi Prokopovi, Ph.D.** za odborné vedení a veškerou pomoc při vypracování diplomové práce. Dále děkuji celé své rodině, která mi poskytovala podporu po dobu mého studia.

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá problematikou provozu fotovoltaických elektráren. V úvodu je přehled událostí kolem fotovoltaiky v České republice, popis výběru elektráren určených ke sledování a rozboru jak činného, tak jalového výkonu. Podrobně je analyzována soudobost činného výkonu v několika skutečných i nasimulovaných dějích. Jalový výkon je analyzován při odběru a i dodávce jalového výkonu, popsán je způsob vyhodnocování, penalizace a návrh řešení na odstranění nedodržení účinníku a nevyžádané dodávky jalového výkonu do distribuční sítě. Také je proveden detailní rozbor činného a jalového výkonu jedné FVE včetně určení výkonnosti a vyčíslení penalizačních plateb. Posouzena je možnost eliminace negativních vlivů.

Abstract

This diploma thesis deals with the issues of the operation of photovoltaic power plants. In the introduction you can see the overall picture of the photovoltaic business in the Czech Republic, the description of the selection of power plants (power stations) earmarked for the monitoring and analysing of both active and reactive power. The isochronicity of active power is analysed in detail in a few real and simulated situations. Reactive power is examined at time of supply and consumption. Described is also the method of evaluation, sanctioning as well as a draft solution for the elimination of incorrect power factor and unwanted supply of reactive power to the distribution network. Next, active and reactive power for one photovoltaic power plant is examined in more detail including the quantification of the output and the calculation of penalties. Focus is also on the elimination of adverse impacts.

Klíčová slova

Legislativa, zákon, vyhláška, fotovoltaická elektrárna (FVE), dodávka činného výkonu (-A), odběr činného výkonu (+A), dodávka jalového výkonu při dodávce činného odběru (-Ri), odběr jalového výkonu při dodávce činného výkonu (+Rc), dodávka jalového výkonu při odběru činného výkonu (-Rc), odběr jalového výkonu při odběru činného výkonu (+Ri), soudobost, účinník, kompenzační zařízení, regulátor jalového výkonu.

Key Words

Legislature, act, decree, photovoltaic power plant (station), supply of active power (-A), consumption of active power (+A), supply of reactive power at supply of active power (-Ri), consumption of reactive power at supply of active power (+Rc), supply of reactive power at consumption of active power (-Rc), consumption of reactive power at consumption of active power, isochronicity, power factor, PFC, reactive power regulator.

Seznam použitých symbolů a zkratek

ČHMÚ	– Český hydrometeorologický úřad
ČR	– Česká republika
DS	– distribuční soustava - propojený soubor vedení s provozním napětím 110kV a nižším
ES	– elektrizační soustava
ERÚ	– energetický regulační úřad
FVE	– fotovoltaická elektrárna
HDO	– hromadné dálkové ovládání
Měřicí zařízení	– elektroměry, spínací prvky, modem, měřicí transformátory včetně spojovacích vedení pro přenos naměřených hodnot
MTN	– měřicí transformátor napětí
MTP	– měřicí transformátor proudu
Odběratel kategorie A	– konečný zákazník připojený k DS s napětím mezi fázemi vyšším než 52kV
Odběratel kategorie B	– konečný zákazník připojený k DS s napětím mezi fázemi od 1kV do 52kV včetně
OPM	– odběrné, předávací místo
PDS	– poskytovatel distribuční soustavy
PPDS	– pravidla provozování distribuční soustavy
VVN	– velmi vysoké napětí
VN	– vysoké napětí
+A	– odběr činného výkonu
–A	– dodávka činného výkonu
+Rc	– odběr jalového výkonu při dodávce činného výkonu
–Rc	– dodávka jalového výkonu při odběru činného výkonu
+Ri	– odběr jalového výkonu při odběru činného výkonu
–Ri	– dodávka jalového výkonu při dodávce činného výkonu

Seznam obrázků

obr. 0-1 Fotovoltaická elektrárna

obr. 1-1 Vývoj počtu FVE a instalovaného výkonu v ČR [8]

obr. 1-2 Počet FVE umístěných v jednotlivých krajích ČR

obr. 1-3 Instalovaný výkon FVE v MW v jednotlivých krajích ČR

obr. 3-1 Graf dodávané energie z nejzápadnější a nejvýchodnější FVE v ČR

obr. 3-2 Rozdíl v čase náběhů FVE

obr. 3-3 Rozdíl v čase vypnutí FVE

obr. 3-4 Slunečno nad celou ČR

obr. 3-5 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při slunečném dni

obr. 3-6 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech za slunečného dne

obr. 3-7 Zataženo nad lokalitou Západ

obr. 3-8 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Západ

obr. 3-9 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Západ

obr. 3-10 Zataženo nad lokalitou Střed

obr. 3-11 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Střed

obr. 3-12 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Střed

obr. 3-13 Zataženo nad lokalitou Východ

obr. 3-14 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Východ

obr. 3-15 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Východ

obr. 3-16 Zataženo nad lokalitou Morava

obr. 3-17 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Morava

obr. 3-18 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Morava

obr. 3-19 Zataženo nad celou ČR

obr. 3-20 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zataženém dni

obr. 3-21 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech za zataženého dne

obr. 4-1 Zobrazení jednotlivých kvadrantů dodávky a odběru činného a jalového výkonu

obr. 4-2 Závislost výšky napětí na charakteru jalového výkonu

obr. 4-3 Zapojení regulátoru mezi FVE a transformátor

obr. 4-4 Průměrné naměřené hodnoty odběru jalového výkonu $+R_c$ při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

obr. 4-5 Průměrné naměřené hodnoty dodávky jalového výkonu $-R_i$ při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

obr. 5-1 Průměrné naměřené hodnoty dodávky činného výkonu za jednotlivé měsíce

obr. 5-2 Počet změn za období 1 rok v procentech

obr. 5-3 Počet naměřených jednotek ($\frac{1}{4}max.$) rozdělených podle četnosti $N(-)$ a velikosti P/P_N (%)

obr. 5-4 Průměrné naměřené hodnoty odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

obr. 5-5 Průměrné naměřené hodnoty dodávky jalového výkonu při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

obr. 5-6 Průměrné naměřené hodnoty odběru činného výkonu za jednotlivé měsíce

obr. 5-7 Průměrné naměřené hodnoty odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu za jednotlivé měsíce

obr. 5-8 Průměrné naměřené hodnoty dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu za jednotlivé měsíce

Seznam tabulek

- tab. 1-1 Roční statistika počtu FVE a instalovaného výkonu
- tab. 1-2 Počet FVE umístěných v jednotlivých krajích ČR včetně instalovaného výkonu [8]
- tab. 1-3 Výkupní ceny a zelené bonusy pro výrobu elektřiny využitím slunečního záření
- tab. 2-1 Přehled oslovených k poskytnutí naměřených dat a počet získaných
- tab. 2-2 Přehled celkového a sledovaného instalovaného výkonu FVE v jednotlivých krajích ČR v MW a jejich podíl v %
- tab. 2-3 Lokalita Západ - získaná data
- tab. 2-4 Lokalita Střed – získaná data
- tab. 2-5 Lokalita Východ – získaná data
- tab. 2-6 Lokalita Morava – získaná data
- tab. 3-1 Přehled změn míry oblačnosti nad ČR za období jednoho roku zanalyzovaný z naměřených dat
- tab. 3-2 Počet dní s různou mírou oblačnosti v jednotlivých lokalitách
- tab. 4-1 Přehled dodávky jalového výkonu při dodávce činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 4-2 Přehled odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 4-3 Přehled dodávky činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 4-4 Výpočet $\cos \varphi$ pro druhý kvadrant při $+R_c$ a $-A$
- tab. 4-5 Výpočet $\cos \varphi$ pro třetí kvadrant při $-R_i$ a $-A$
- tab. 4-6 Vypočtené penalizační částky za nedodržení účinníku, nevyžádanou dodávku jalového výkonu do DS při $-A$
- tab. 4-7 Přehled odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 4-8 Přehled dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 4-9 Přehled odběru činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 4-10 Výpočet $\cos \varphi$ pro čtvrtý kvadrant při $-R_c$ a $+A$
- tab. 4-11 Výpočet $\cos \varphi$ pro první kvadrant při $+R_i$ a $+A$
- tab. 4-12 Vypočtené penalizační částky za nedodržení účinníku, nevyžádanou dodávku jalového výkonu do DS při $+A$
- tab. 5-1 Přehled dodávky činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 5-2 Přehled odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za a jednotlivé měsíce, včetně penalizace
- tab. 5-3 Přehled dodávky jalového výkonu při dodávce činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce, včetně penalizace
- tab. 5-4 Přehled odběru činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce
- tab. 5-5 Přehled odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce, včetně penalizace
- tab. 5-6 Přehled dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce

Obsah

1	Fotovoltaika v ČR.....	2
1.1	Jeden z netradičních zdrojů (elektrické) energie.....	2
1.2	Dostupnost solární energie v ČR.....	3
1.3	Výhody, nevýhody fotovoltaiky.....	6
1.4	Legislativa.....	6
1.5	Podpora výkupu	6
2	Obecný popis vybraných FVE	7
2.1	Výběr fotovoltaických elektráren dle technických parametrů	11
2.2	Výběr fotovoltaických elektráren dle polohy	11
2.2.1	<i>Lokalita Západ (I) – získaná data.....</i>	<i>12</i>
2.2.2	<i>Lokalita Střed (II) – získaná data.....</i>	<i>13</i>
2.2.3	<i>Lokalita Východ (III) – získaná data.....</i>	<i>14</i>
2.2.4	<i>Lokalita Morava (IV) – získaná data.....</i>	<i>15</i>
3	Analýza soudobosti dodávky činného výkonu.....	16
3.1	Vyhodnocení náběhu dodávky činného výkonu u nejzápadnější a nejvýchodnější FVE v ČR 16	
3.2	Posouzení soudobosti při různých frontálních oblačnostech	18
3.2.1	<i>Jasno v celé ČR</i>	<i>18</i>
3.2.2	<i>Částečné zastínění území ČR.....</i>	<i>20</i>
3.2.3	<i>Zataženo v celé ČR.....</i>	<i>26</i>
3.3	Výčet výskytu různých intenzit oblačnosti na základě analýzy naměřených dat z FVE	29
4	Vyhodnocení provozu z hlediska bilance jalového výkonu.....	30
4.1	Obecné	30
4.1.1	<i>Názvosloví – krátké definice vybraných odborných pojmů</i>	<i>30</i>
4.1.2	<i>Požadavky na výrobce elektriny</i>	<i>31</i>
4.2	Proč regulovat jalový, popřípadě činný výkon.....	31
4.2.1	<i>Kompenzace.....</i>	<i>32</i>
4.2.2	<i>Dekompenzace.....</i>	<i>32</i>
4.3	Bilance FVE z hlediska jalových výkonů	32
4.4	Návrh regulátoru jalového výkonu.....	33
4.4.1	<i>Hybridní regulátor jalového výkonu.....</i>	<i>34</i>
4.5	Posouzení dodávky a odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu	35

<u>5</u>	<u>Posouzení možnosti eliminace negativních vlivů.....</u>	<u>43</u>
5.1	Detailní rozbor jedné FVE s instalovaným výkonem 1087 kW	43
5.1.1	<i>Použité komponenty, získaná a naměřená data.....</i>	43
5.1.2	<i>Posouzení výnosnosti Performance Ratio(výkon, výsledek a ratio poměr, podíl).....</i>	43
5.1.3	<i>Vyhodnocení dodávky činného výkonu v závislosti na jednotlivých měsících v roce..</i>	44
5.1.4	<i>Vyhodnocení odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu.....</i>	47
5.1.5	<i>Vyhodnocení odběru činného výkonu v závislosti na jednotlivých měsících v roce</i>	49
5.1.6	<i>Vyhodnocení odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu.....</i>	51
5.1.7	<i>Vyhodnocení dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu.....</i>	53
5.2	Posouzení negativních vlivů nesoudobosti dodávky činného výkonu	54
5.3	Posouzení negativních vlivů dodávky a odběru jalové energie	55
<u>6</u>	<u>Závěr.....</u>	<u>55</u>
<u>7</u>	<u>Seznam literatury</u>	<u>56</u>

Úvod

Využívání obnovitelných zdrojů začalo již před tisíciletími (plachetnice starých Féničanů, čínské vodní kolo) a pokračovalo před staletími stavbou větrných mlýnů a vodních elektráren. Jedním z nejvíce se rozvíjejícím druhem obnovitelných zdrojů je výroba elektrické energie z fotovoltaických elektráren.

Fotovoltaika je výroba elektrické energie ze slunečního záření. Toto označení – fotovoltaika – se skládá ze dvou slov: řeckého „phos“ = světlo a ze jména italského fyzika Alessandra Volty. Objev fotovoltaického jevu se připisuje Alexandru Edmondovi Becquerelovi již z roku 1839. V roce 1904 jej fyzikálně popsal Albert Einstein a v roce 1921 mu byla za objev zákona fotoelektrického efektu udělena Nobelova cena. První pokusy s fotočlánky se datují do 70. let 19. století, již v roce 1883 byl sestrojen první selenový článek. V roce 1941 začal rozvoj křemíkových solárních článků. První skutečný fotovoltaický článek z krystalického křemíku byl vyroben v roce 1954 a měl účinnost 6%.

Větší rozvoj fotovoltaiky začíná v 60. letech s nástupem kosmického výzkumu, sluneční články slouží jako zdroj energie pro družice.

Další výzkum a rozvoj fotovoltaiky zintenzivnila celosvětová ropná krize v roce 1973.

Mezi vedoucí státy, které se zabývají využitím alternativních zdrojů energie, patří zejména Německo, USA a Japonsko. [13]

obr. 0-1 Fotovoltaická elektrárna

1 Fotovoltaika v ČR

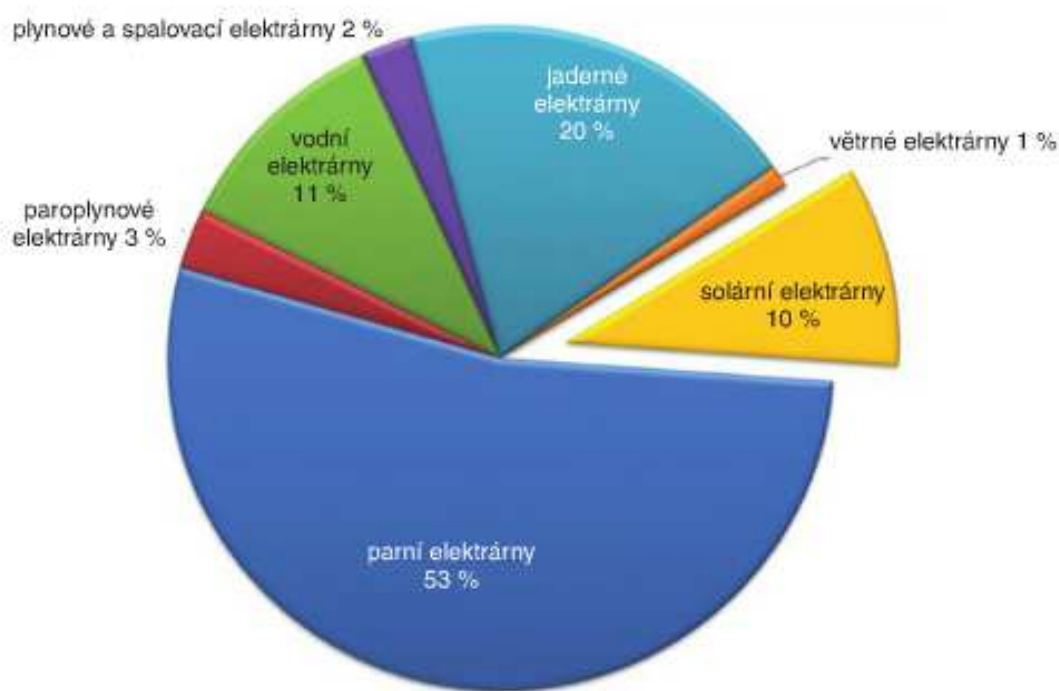
Fotovoltaika – technologie, která umožňuje výrobu elektrické energie přímo ze slunečního záření. Z tohoto hlediska lze fotovoltaiku chápat jako technologii s neomezeným růstovým potenciálem a časově neomezenou možností výroby elektrické energie.

Tato technologie patří mezi nejvíce se rozvíjející způsoby získávání elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na Zemi, které jsou podporovány státem dle zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie.

Od roku 2009, kdy došlo ke skokovému snížení ceny fotovoltaických panelů na trhu, se návratnost investice do fotovoltaiky v České republice snížila z plánovaných 15 let na zhruba 6-7 let a nadále náklady na jejich pořízení klesají. [11]

1.1 Jeden z netradičních zdrojů (elektrické) energie

V ČR je elektrická energie získávána z několika zdrojů: z parních elektráren, jaderných elektráren, vodních elektráren, solárních elektráren, paroplynových elektráren, plynových a spalovacích elektráren a elektráren větrných. Následující graf uvádí podíl instalovaných výkonů jednotlivých zdrojů na celkovém instalovaném výkonu v ČR. [11]

obr. 1-1 Rozdělení instalovaného výkonu 20,25 GW v ES ČR ke konci roku 2011

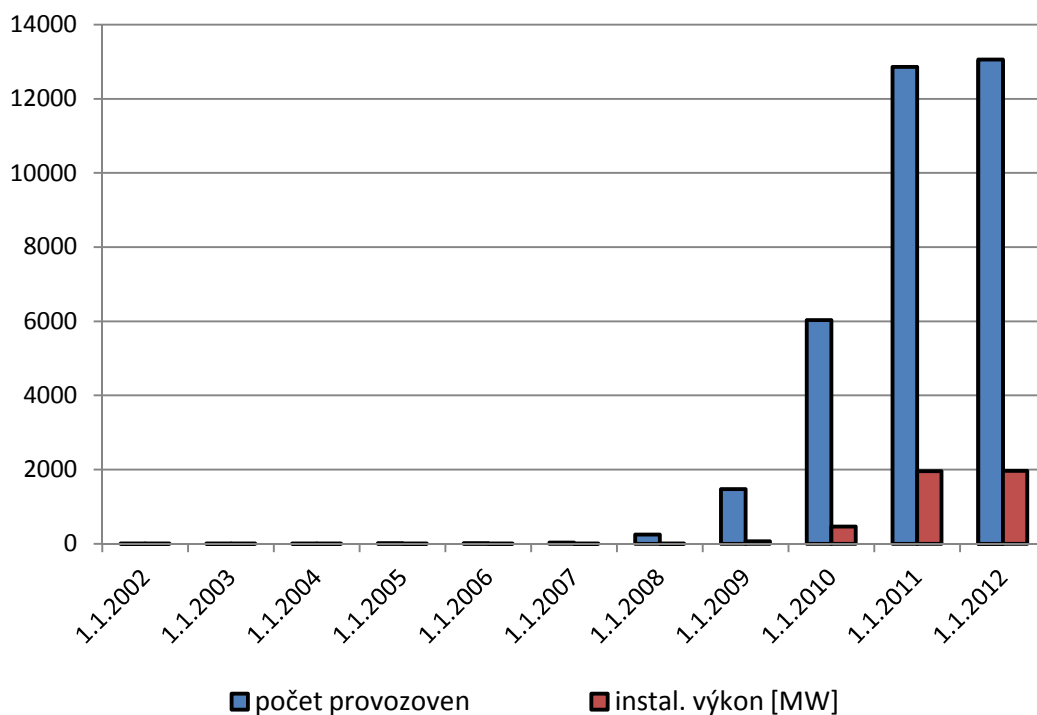
1.2 Dostupnost solární energie v ČR

Dostupnost solární energie v ČR je samozřejmě ovlivněna mnoha faktory. Patří mezi ně především zeměpisná šířka, roční doba, oblačnost, lokální podmínky, sklon plochy na níž sluneční záření dopadá a další. Zajímavým faktem nicméně zůstává, že se údaje o slunečním záření v ČR z jednotlivých zdrojů v mnohém liší. Shrňme-li dosud publikované informace, dojdeme k následujícím výsledkům:

- V ČR dopadne ročně na 1m² vodorovné plochy zhruba 950 – 1340 kWh energie.
- Roční množství slunečních hodin se pohybuje v rozmezí 1331 – 1844 hod (ČHMÚ), odborná literatura uvádí jako průměrné rozmezí 1600 – 2100 hod.

Z hlediska praktického využití pak platí, že z jedné instalované kilowaty běžného systému lze za rok získat v průměru 800 – 1250 kWh elektrické energie. [13]

Vývoj počtu provozoven a instalovaného výkonu v ČR uvádí následující graf.

obr. 1-1 Vývoj počtu FVE a instalovaného výkonu v ČR [8]

tab. 1-1 Roční statistika počtu FVE a instalovaného výkonu

FVE	1.1. 2002	1.1. 2003	1.1. 2004	1.1. 2005	1.1. 2006	1.1. 2007	1.1. 2008	1.1. 2009	1.1. 2010	1.1. 2011	1.1. 2012	1.4. 2012
Počet provozoven	1	1	2	9	12	28	249	1475	6032	12861	13029	13062
Instalovaný výkon /MW/	0,01	0,01	0,02	0,12	0,15	0,35	3,4	65,74	462,92	1954,9	1960,8	1962,1

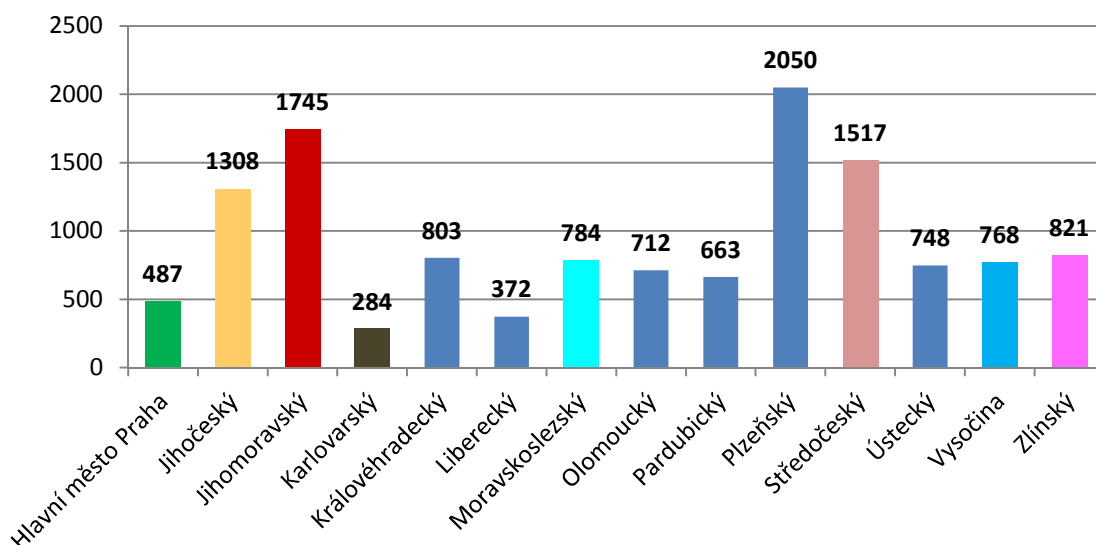
Z tabulky 1-1 je patrné, že počet instalovaných elektráren od roku 2002 až do roku 2007 byl v počtu jednotek až desítek. Technologie byla velice drahá a zkušenosti minimální. Do stavby FVE se spíše pouštěli distribuční společnosti, organizace zabývající se výzkumem a další. Instalované výkony byly v řádech jednotek. Od roku 2008 se počet instalovaných FVE začal zvyšovat po stovkách až do roku 2010, kdy meziroční nárůst byl o 6829. Instalované výkony také rostly. Na rodinné domky výkony kolem 5 až 10kW zůstaly, ale FVE budované na volných prostranstvích dosahovaly výkonů až desítek MW.

tab. 1-2 Počet FVE umístěných v jednotlivých krajích ČR včetně instalovaného výkonu [8]

Kraj	FVE do 0,1 MW		FVE od 0,1 -1 MW		FVE nad 1 MW		FVE po krajích		
	Počet	Instal. výkon /MW/	Počet	Instal. výkon /MW/	Počet	Instal. výkon /MW/	Celkový počet	Celkový výkon /MW/	Celkový výkon /‰/
Hlavní město Praha	471	5,6	14	3,9	2	5,5	487	15	0,8
Jihočeský	1142	13,9	96	40,2	70	181	1308	235	12,0
Jihomoravský	1457	16	162	72,5	126	357	1745	445,5	22,7
Karlovarský	268	3,2	13	5,3	3	4,8	284	13,3	0,7
Královéhradecký	720	8,5	64	21,8	19	44	803	74,3	3,8
Liberecký	323	3,2	34	15	15	88,4	372	106,6	5,4
Moravskoslezský	730	12,6	45	17,9	9	17,8	784	48,3	2,5
Olomoucký	600	8,6	81	32,4	31	66,9	712	107,9	5,5
Pardubický	598	6,8	43	16,5	22	62,9	663	86,1	4,4
Plzeňský	1894	17,7	113	53,8	43	123,8	2050	195,3	10,0
Středočeský	1296	18,4	165	69,1	56	146,2	1517	233,7	11,9
Ústecký	644	6,3	55	22,5	49	139,5	748	168,2	8,6
Vysočina	661	10,2	87	29,3	20	38,4	768	77,9	4,0
Zlínský	710	8,2	69	33,3	42	113,3	821	154,9	7,9
CELKEM	11514	139,1	1041	433,5	507	1389,5	13062	1962,0	100,0

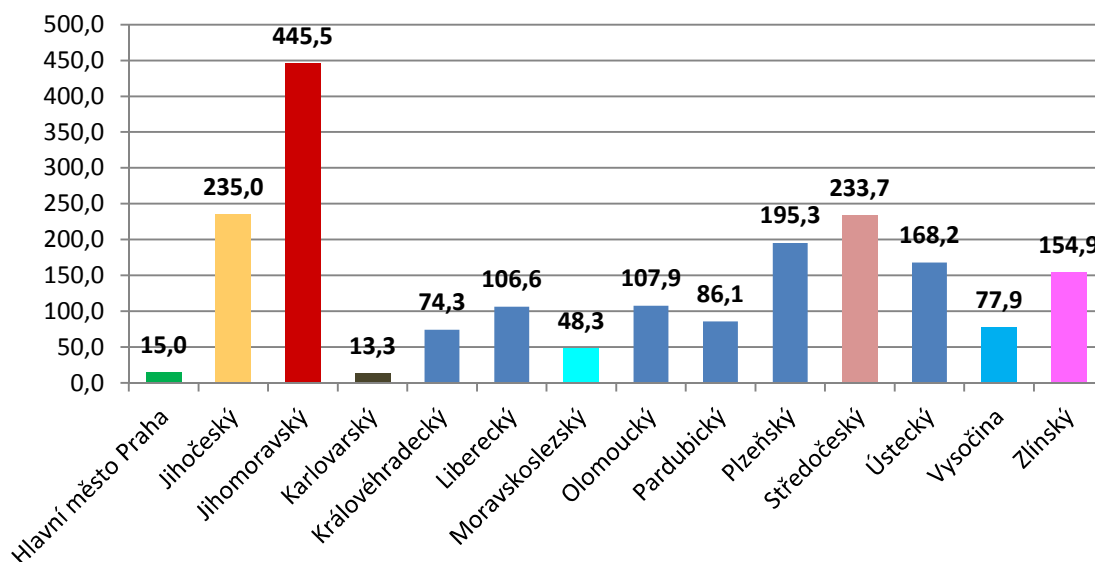
V tabulce 1-2, kde je rozdělený počet a instalovaný výkon FVE je patrné, že nejvyšší počet instalovaných FVE s výkonem do 0,1MW je v Plzeňském kraji a nejméně v Karlovarském kraji. FVE s výkonem 0,1 – 1MW je nejvíce ve Středočeském kraji a nejméně v Karlovarském kraji. U výkonů nad 1MW je nejvíce FVE v Jihomoravském kraji a nejméně v Hlavním městě Praze. Nejlepší podmínky z hlediska slunečního osvětlení pro získávání solární energie jsou v Jihomoravském kraji.

V tomto kraji je také nainstalovaný nejvyšší výkon FVE ze všech krajů v ČR. Počet instalací je nejvíce v Plzeňském kraji. Tyto údaje jsou pro přehlednost zobrazeny v následujících grafech na obr.1-2 a 1-3.

obr. 1-2 Počet FVE umístěných v jednotlivých krajích ČR

Z uvedeného grafu 1-3 je patrné, že největší počet instalací FVE je v Plzeňském kraji, nejmenší počet instalací je v Karlovarském kraji.

obr. 1-3 Instalovaný výkon FVE v MW v jednotlivých krajích ČR

Z uvedeného grafu obr. 1-3 je patrné, že největší instalovaný výkon FVE je v Jihomoravském kraji, nejmenší v Karlovarském kraji.

1.3 Výhody, nevýhody fotovoltaiky

Obrovské množství sluneční energie dopadající na zemský povrch, které by stačilo pokrýt současnou naši spotřebu energie 6 000 krát - na zemský povrch dopadá 89 petawatů, přičemž naše spotřeba činí 15 terawatů/rok.

Výhody: jsou v šetrném provoz vůči životnímu prostředí. Minimální údržba fotovoltaických článků po jejich nainstalování. Velmi rychlá návratnost investic. V případě připojení fotovoltaického systému do sítě může být energie spotřebována místně a tím může snižovat celkové ztráty rozvodné soustavy.

Nevýhody: dodávka energie je závislá na slunečním svitu, poměrně vysoké pořizovací náklady [11]

1.4 Legislativa

Zákony a vyhlášky v platném znění.

Zákon č. 211/2011 Sb., o podmínkách podnikání a výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon).

- Povinnost pro rozptýlené zdroje zavést dispečerské řízení a to i u výroben uvedených do provozu před účinností tohoto zákona.
- Výrobce s instalovaným výkonem $\geq 2\text{MW}$ dovybavit výrobní zařízením umožňující dispečerské řízení do 30. 06. 2012.
- Výrobce s instalovaným výkonem od 100kW do 2MW dovybavit výrobní zařízením umožňující dispečerské řízení do 30. 06. 2013.

Vyhláška ERÚ č.51/2006 Sb., kterou se stanoví podmínky připojení k elektrizační soustavě.

Vyhláška MPO č.218/2001 Sb., kterou se stanoví podrobnosti měření elektřiny a předávání technických údajů.

Zákon č.505/1990 Sb., o metrologii.

Pravidla provozování distribuční soustavy (PPDS 2011) schválená Energetickým regulačním úřadem

- Stanovují minimální technické, plánovací, provozní a informační požadavky pro připojení uživatelů k DS, poskytují komplexní informace, stanovují základní pravidla, zajišťující spolupráci a koordinaci mezi jednotlivými účastníky trhu. [4]

1.5 Podpora výkupu

Podpora výkupu z obnovitelných zdrojů je realizována na základě zákona 180/2005 Sb., o podpoře a výrobě elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých zákonů (zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů) se změnami 137/2010 Sb., 281/2009 Sb., 330/2010 Sb., 402/2010 Sb).

Změny: provozovatelé FV výroben uvedených do provozu (01. 01. 2009 – 31. 12. 2010) a s instalovaným výkonem nad 30 kW a všechny ostatní umístěné mimo střešní konstrukce

a obvodové pláště budov jsou povinni platit od 01. 01. 2011 - 31. 12. 2013 odvod a to ve výši 26% výkopní ceny a 28% u zelených bonusů. [4]

Výkupní ceny historické i aktuální jsou uvedeny v tabulce 1-3.

tab. 1-3 Výkupní ceny a zelené bonusy pro výrobu elektřiny využitím slunečního záření

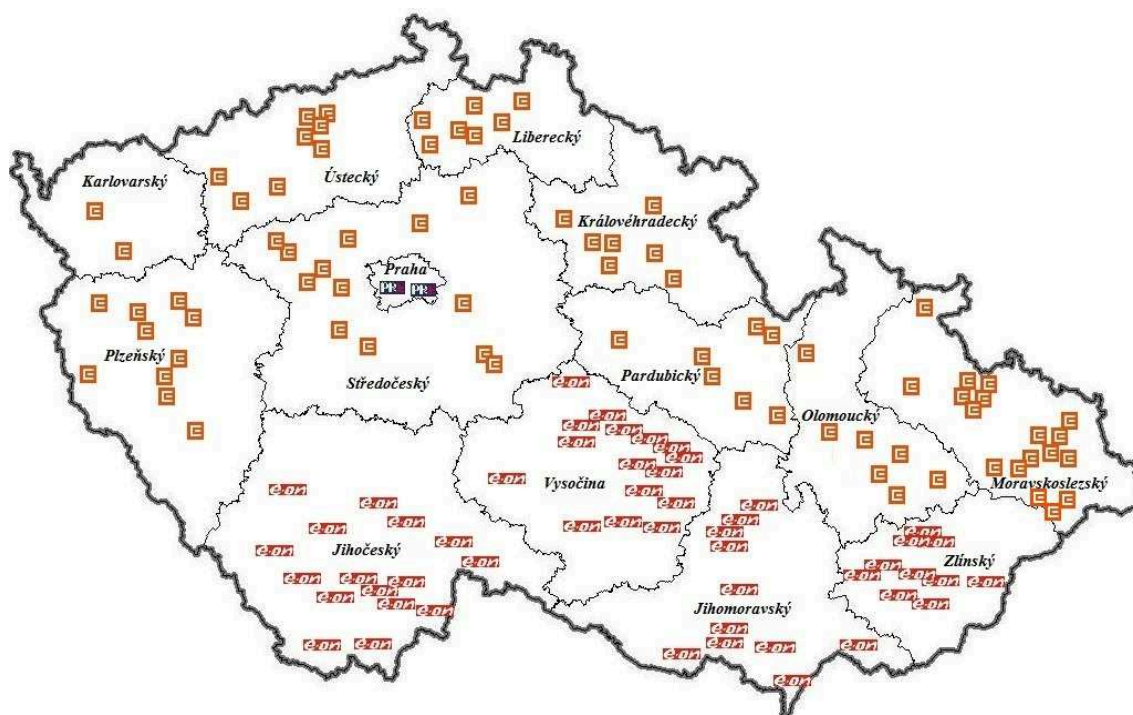
Uvedení do provozu	Výroba elektřiny využitím slunečního záření pro zdroj s instalovaným výkonem	Výkupní ceny elektřiny dodané do sítě v Kč/MWh	Zelené bonusy v Kč/MWh
1.1.– 31.12. 2012	do 30 kW včetně	6 160	5 080
1.1.-1.12. 2011	do 30 kw včetně	7 650	6 570
	30 – 100 kw včetně	6 020	4 940
	nad 100 kW	5 610	4 530
1.1. – 31.12. 2010	do 30 kW včetně	12 750	11 670
	nad 30 kW	12 650	11 570
1.1. – 31.12. 2009	do 30 kW včetně	13 690	12 610
	nad 30 kW	13 590	12 510

2 Obecný popis vybraných FVE

Pro vypracování diplomové práce, převážně pro posouzení soudobosti dodávky činného výkonu, byl po konzultaci se svým vedoucím diplomové práce stanoven požadovaný počet sledovaných elektráren 30 až 50 z celé ČR s měřením pokud možno v co nejkratších intervalech a za období 1 roku, konkrétně od 01. 04. 2011 do 31. 03. 2012. Elektrárny byly vytipovány na www.eru.cz. Pro získání naměřených dat byl zvolen způsob oslovení jednotlivých provozovatelů FVE. Tento způsob byl nejen náročný časově, ale i na komunikační dovednosti. Žádost o poskytnutí naměřených dat za poslední období 12 měsíců pro účely vypracování diplomové práce byla doplněna o nabídku vyhodnocení výkonnosti elektrárny a způsobu vykompenzování jalového výkonu s propadem na penalizační platby za nedodržení účinníku a nevyžádanou dodávku jalové výkonu. Někteří provozovatelé, ale nedokázali stáhnout z portálu naměřených dat požadované profily. Při snaze být nápomocen jsme naráželi na nutnost poskytnutí hesla do aplikace naměřených dat. Další potíž byla v tom, že naměřená data na portálech distributorů se archivují pouze 400 dní a tudíž po jednom měsíci nebylo možno získat od provozovatelů data za celý rok. Proto jsem zvolil další způsob a oslovil jsem přímo jednotlivé distributory s žádostí o poskytnutí naměřených dat z vybraných elektráren pro účely vypracování diplomové práce. Výsledek snažení je patrný z přehledu v tabulce 1-2. Lze konstatovat, že naměřená data byla získána od 59% oslovených.

tab. 2-1 Přehled oslovených k poskytnutí naměřených dat a počet získaných

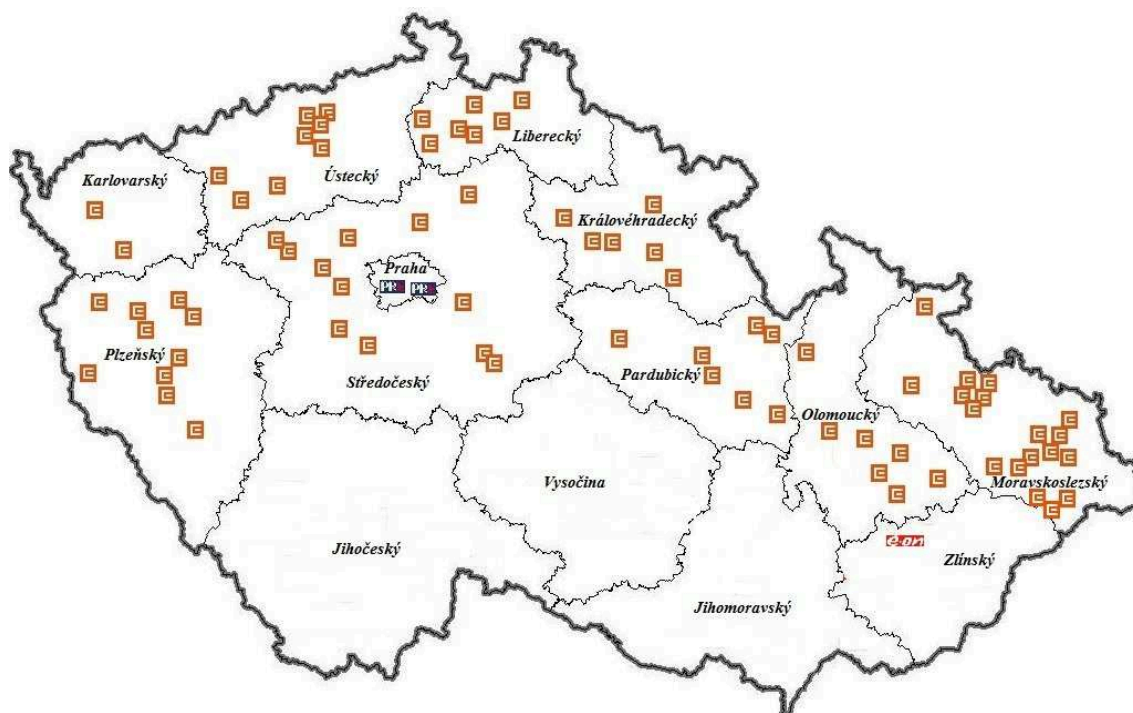
	Vytipováno a osloveno (počet)	Získáno (počet)
ČEZ	79	77
PRE	2	2
EON	53	1
CELKEM	134	80

obr. 2-1 Mapa oslovených provozovatelů pro získání naměřených dat

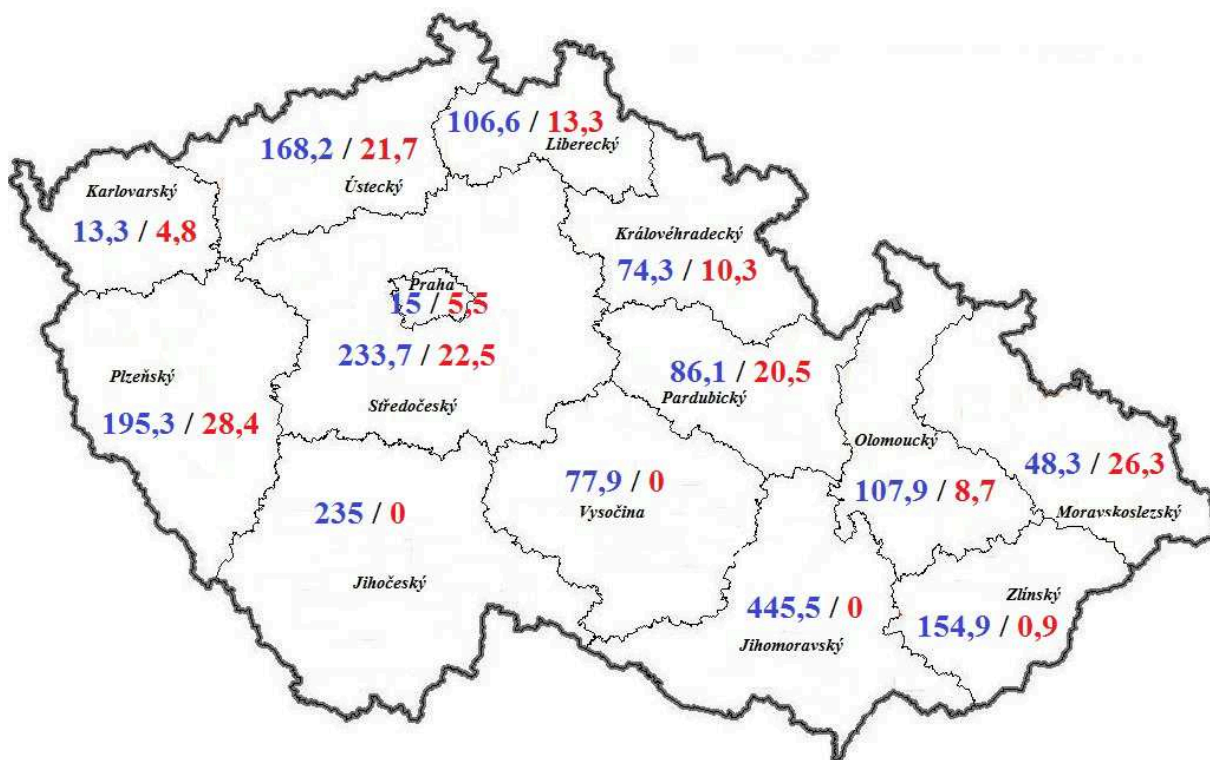
Z obr. 2-1 je vidět snaha o rovnoměrné rozmístění FVE po celé ČR. Různé instalované výkony v rozmezí 0,8 – 15MW jednotlivých elektráren jsem eliminoval přepočtem na procentuální hodnotu:

————— (%)

obr. 2-2 Mapa provozovatelů FVE se získanými daty

Výše uvedené dvě mapy na obr. 2-1 a 2-2 ukazují, že získaná data jsem obdržel od 59 % oslovených. Jihomoravský a Zlínský kraj, kde je předpokládána nadprůměrná výroba z FVE (ČR), je zastoupen pouze jednou elektrárnou.

obr. 2-3 Celkový instalovaný výkon FVE v jednotlivých krajích ČR / instalovaným výkonem sledovaných elektráren v jednotlivých krajích ČR

tab. 2-2 Přehled celkového a sledovaného instalovaného výkonu FVE v jednotlivých krajích ČR v MW a jejich podíl v %

Kraj	Celkový instalovaný výkon FVE v krajích ČR /MW/	Sledovaný instalovaný výkon FVE v krajích ČR /MW/	Podíl sledovaného instalovaného výkonu a celkového instalovaného výkonu FVE v krajích ČR /MW/
Hlavní město Praha	15,0	5,5	36,8%
Jihočeský	235,0	0	0,0%
Jihomoravský	445,5	0	0,0%
Karlovarský	13,3	4,8	36,2%
Královéhradecký	74,3	10,3	13,9%
Liberecký	106,6	13,3	12,5%
Moravskoslezský	48,3	26,3	54,4%
Olomoucký	107,9	8,7	8,1%
Pardubický	86,1	20,5	23,8%
Plzeňský	195,3	28,4	14,5%
Středočeský	233,7	22,5	9,6%
Ústecký	168,2	21,7	12,9%
Vysočina	77,9	0	0,0%
Zlínský	154,9	0,9	0,6%
Celkem	1962,1	162,9	8,3%

2.1 Výběr fotovoltaických elektráren dle technických parametrů

Z hlediska technických parametrů jsem se při výběru FVE zaměřil na elektrárny připojené z hladiny VN, s vlastním transformátorem, s měřením spotřebované a vyrobené elektřiny na primární straně transformátoru (tj. měření na straně vyššího napětí transformátoru), MTP osazené ve všech fázích, MTP alespoň ve dvou (Aronovo zapojení), s vlastní kompenzací a s výkonem mezi 0,8 – 15MW. Nižší instalované výkony mají převážně měření spotřebované a vyrobené elektřiny na sekundární straně transformátoru, což by nám mohlo zkreslovat naměřené hodnoty, jelikož systém evidující naměřená data je již automaticky zvyšuje o ztráty na transformátoru a ty jsou u každého transformátoru jiné. Standardně 4%, ale objevují se i ztráty účtované výpočtem a ty se mohou pohybovat i kolem 1,5% .

Požadavky na naměřená data jsou:

- délka měřených úseků 15 minut, běžné profilové měření,
- období 1 roku tj. od 01. 04. 2011 do 31. 03. 2012,
- hodnoty
 - +A (odběr činného výkonu v kW),
 - A (dodávka činného výkonu v kW),
 - +R_C (odběr jalového výkonu v kVAr při -A),
 - R_C (dodávka jalového výkonu v kVAr při +A),
 - +R_i (odběr jalového výkonu v kVAr při +A),
 - R_i (dodávka jalového výkonu v kVAr při -A).

2.2 Výběr fotovoltaických elektráren dle polohy

Při výběru elektráren byla snaha získat FVE z celého území ČR, pokud možno rovnoměrně rozmístěné. Území ČEZ Distribuce a.s. a PRE Distribuce a.s. se mi podařilo rovnoměrně pokrýt. Území E.ON Distribuce a.s. zůstalo zastoupeno pouze jednou elektrárnou. Je to škoda, na jihu Moravy se předpokládá nadprůměrná výnosnost z FVE oproti celorepublikovému průměru a tudíž nám toto nezískání naměřených dat může převážně východní část ČR ovlivnit.

Pro potřeby této práce bylo území ČR rozděleno na čtyři lokality, a to lokalitu Západ – kraj Karlovarský a Plzeňský, lokalitu Střed – kraj Středočeský, Ústecký, Liberecký a Jihočeský, lokalitu Východ – kraj Pardubický, Královéhradecký a Vysočina a lokalitu Morava – kraj Olomoucký, Jihomoravský, Moravskoslezský a Zlínský.

2.2.1 Lokalita Západ (I) – získaná data

tab. 2-3 Lokalita Západ - získaná data

Označení lokality	Poř. č.	Instalovaný výkon /MW/	Okres	Kraj	Logo
I	1	3,8	Karlovy Vary	Karlovarský	
	2	1,0	Karlovy Vary	Karlovarský	
	3	1,3	Domažlice	Plzeňský	
	4	1,0	Tachov	Plzeňský	
	5	1,0	Rokycany	Plzeňský	
	6	2,3	Rokycany	Plzeňský	
	7	1,3	Plzeň-jih	Plzeňský	
	8	13,6	Tachov	Plzeňský	
	9	2,6	Domažlice	Plzeňský	
	10	1,0	Domažlice	Plzeňský	
	11	2,3	Klatovy	Plzeňský	
	12	2,0	Tachov	Plzeňský	

Z lokality Západ tab. 2-3 bylo získáno 12 FVE o celkovém instalovaném výkonu 33,2 MW.

2.2.2 Lokalita Střed (II) – získaná data

tab. 2-4 Lokalita Střed – získaná data

Označení lokality	Poř. č.	Instalovaný výkon /MW/	Okres	Kraj	Logo
II	13	1,6	Louny	Ústecký	
	14	2,0	Teplice	Ústecký	
	15	4,3	Chomutov	Ústecký	
	16	1,0	Teplice	Ústecký	
	17	1,5	Most	Ústecký	
	18	5,0	Teplice	Ústecký	
	19	3,3	Teplice	Ústecký	
	20	3,0	Louny	Ústecký	
	21	2,3	Mělník	Středočeský	
	22	1,5	Kladno	Středočeský	
	23	7,8	Kladno	Středočeský	
	24	0,8	Rakovník	Středočeský	
	25	0,8	Rakovník	Středočeský	
	26	1,0	Mladá Boleslav	Středočeský	
	27	1,4	Příbram	Středočeský	
	28	1,6	Praha - Východ	Středočeský	
	29	1,6	Kladno	Středočeský	
	30	1,5	Benešov	Středočeský	
	31	1,1	Benešov	Středočeský	
	32	1,1	Beroun	Středočeský	
	33	2,9	Hlavní město Praha	Hlavní město Praha	
	34	2,6	Hlavní město Praha	Hlavní město Praha	
	35	1,3	Česká Lípa	Liberecký	
	36	3,0	Liberec	Liberecký	
	37	2,0	Česká Lípa	Liberecký	
	38	3,0	Liberec	Liberecký	
	39	1,0	Česká Lípa	Liberecký	
	40	2,0	Česká Lípa	Liberecký	
	41	1,0	Česká Lípa	Liberecký	

Z lokality Střed tab. 2-4 bylo získáno 29 FVE o celkovém instalovaném výkonu 63MW.

2.2.3 Lokalita Východ (III) – získaná data

tab. 2-5 Lokalita Východ – získaná data

Označení lokality	Poř. č.	Instalovaný výkon /MW/	Okres	Kraj	Logo
III	42	1,6	Ústí nad Orlicí	Pardubický	
	43	3,0	Svitavy	Pardubický	
	44	1,9	Ústí nad Orlicí	Pardubický	
	45	8,4	Pardubice	Pardubický	
	46	2,0	Ústí nad Orlicí	Pardubický	
	47	2,0	Svitavy	Pardubický	
	48	1,6	Ústí nad Orlicí	Pardubický	
	49	2,7	Rychnov n. Kněžnou	Královéhradecký	
	50	1,8	Rychnov n. Kněžnou	Královéhradecký	
	51	1,6	Jičín	Královéhradecký	
	52	1,1	Hradec Králové	Královéhradecký	
	53	1,9	Náchod	Královéhradecký	
	54	1,2	Náchod	Královéhradecký	

Z lokality Východ tab. 2-5 bylo získáno 13 FVE o celkovém instalovaném výkonu 30,8MW.

tab. 2-6 Lokalita Morava – získaná data

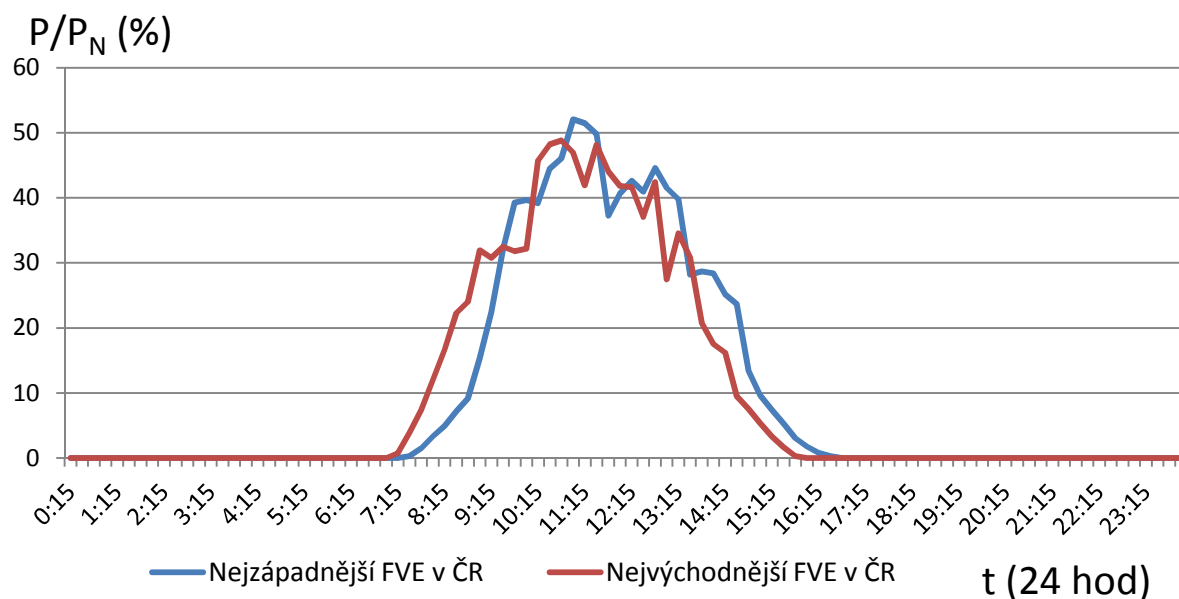
Označení lokality	Poř.č.	Instalovaný výkon /MW/	Okres	Kraj	Logo
IV	55	0,8	Olomouc	Olomoucký	
	56	1,4	Olomouc	Olomoucký	
	57	1,0	Přerov	Olomoucký	
	58	1,5	Přerov	Olomoucký	
	59	1,0	Přerov	Olomoucký	
	60	1,0	Přerov	Olomoucký	
	61	2,0	Olomouc	Olomoucký	
	62	0,9	Zlín	Zlínský	
	63	1,4	Frýdek-Místek	Moravskoslezský	
	64	1,1	Nový Jičín	Moravskoslezský	
	65	0,9	Nový Jičín	Moravskoslezský	
	66	2,1	Frýdek-Místek	Moravskoslezský	
	67	0,9	Nový Jičín	Moravskoslezský	
	68	1,1	Bruntál	Moravskoslezský	
	69	1,0	Frýdek-Místek	Moravskoslezský	
	70	2,5	Opava	Moravskoslezský	
	71	0,9	Opava	Moravskoslezský	
	72	2,1	Frýdek-Místek	Moravskoslezský	
	73	1,0	Opava	Moravskoslezský	
	74	2,3	Frýdek-Místek	Moravskoslezský	
	75	1,9	Frýdek-Místek	Moravskoslezský	
	76	1,0	Bruntál	Moravskoslezský	
	77	1,0	Opava	Moravskoslezský	
	78	1,0	Nový Jičín	Moravskoslezský	
	79	1,0	Opava	Moravskoslezský	
	80	3,1	Frýdek-Místek	Moravskoslezský	

Z lokality Morava tab. 2-6 bylo získáno 26 FVE o celkovém instalovaném výkonu 35,9MW.

3 Analýza soudobosti dodávky činného výkonu

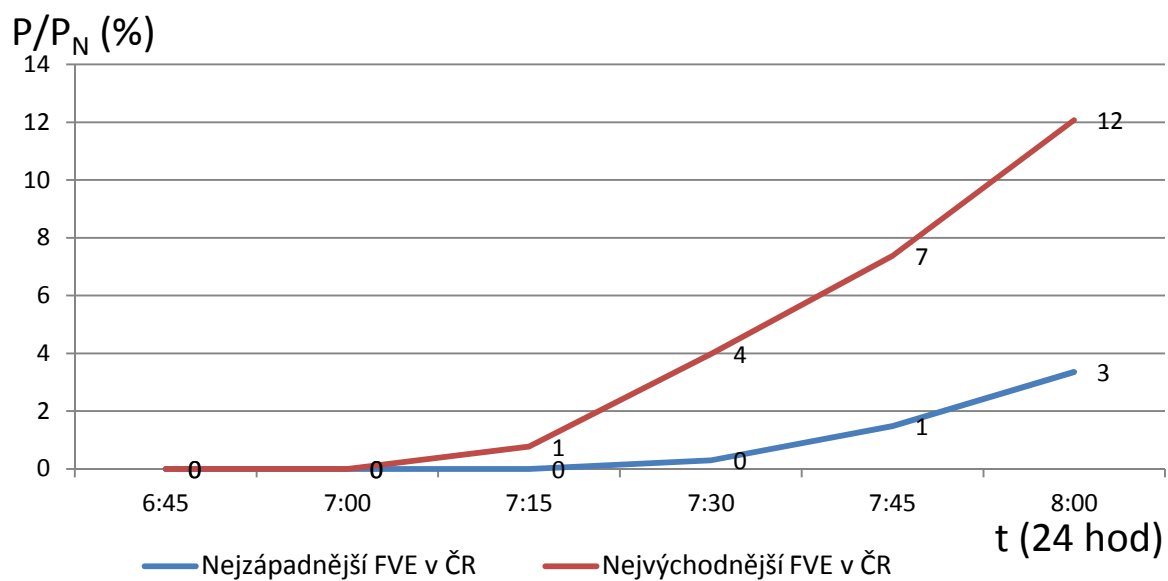
Pro vyhodnocení soudobosti činného výkonu je využito průměrných naměřených 1/4hodinových hodnot. Dodávka do DS je s označením –A, odběr z DS je s označením +A. Jedná se o běžné měření, využívané pro technické i obchodní účely distribučními společnostmi.

3.1 Vyhodnocení náběhu dodávky činného výkonu u nejzápadnější a nejvýchodnější FVE v ČR

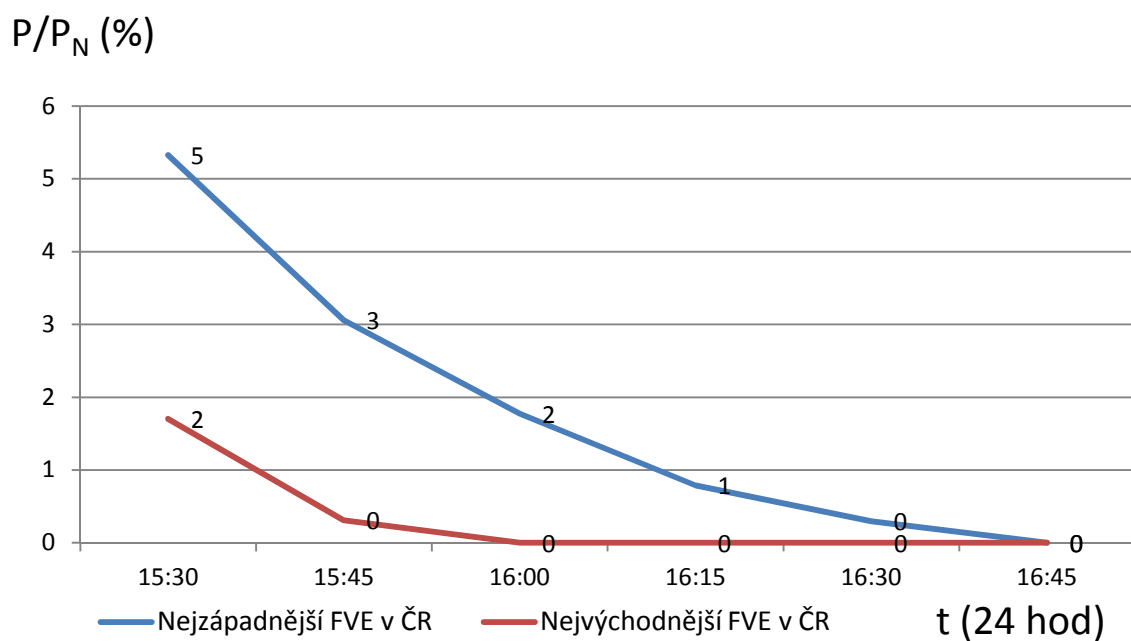
obr. 3-1 Graf dodávané energie z nejzápadnější a nejvýchodnější FVE v ČR

Při zjišťování rozdílu časů v náběhu a doběhu dodávky činného výkonu mezi FVE umístěnou nejvýchodněji a nejzápadněji v ČR bylo zjištěno, že náběh dodávky činného výkonu u západní elektrárny je opožděn zhruba o 15 minut oproti východní, obr. 3-1. Jelikož bylo k dispozici měření složené z průměrných čtvrt hodin, nelze toto časové zpoždění přesně definovat. Při západu slunce je dodávka u nejvýchodnější elektrárny ukončena o 30 minut dříve nežli u nejzápadnější elektrárny. Opět údaj je spíše orientační z důvodu nepřesnosti čtvrt hodinových průměrných měření. Přesný čas proto nelze odečíst z naměřených dat.

obr. 3-2 Rozdíl v čase náběhů FVE

Při východu slunce je dodávka činného výkonu u nejzápadnější FVE opožděna před dodávkou činného výkonu u nejvýchodnější FVE, obr. 3-2.

obr. 3-3 Rozdíl v čase vypnutí FVE

Při západu slunce je dodávka činného výkonu u nejvýchodnější FVE ukončena o 30 minut dříve, nežli u nejzápadnější FVE, obr. 3-3.

3.2 Posouzení soudobosti při různých frontálních oblačnostech

3.2.1 Jasno v celé ČR

Analýzou nejvyšších naměřených hodnot dodávaného činného výkonu bylo usouzeno, že se jedná o jasné, slunečné dny, což bylo ověřeno v databázi ČHMÚ. [10] [1]

Jedná se o následující dny:

06. 05. 2011

Jasno až skoro jasno. Nejvyšší denní teploty 15 °C až 19 °C. Mírný jihovýchodní vítr 2 až 5 m/s.

20. 08. 2011

Jasno až skoro jasno. Ráno ojediněle mlhy. Nejvyšší denní teploty 22 °C až 26 °C. Slabý severozápadní, postupně proměnlivý, vítr 1 až 4 m/s.

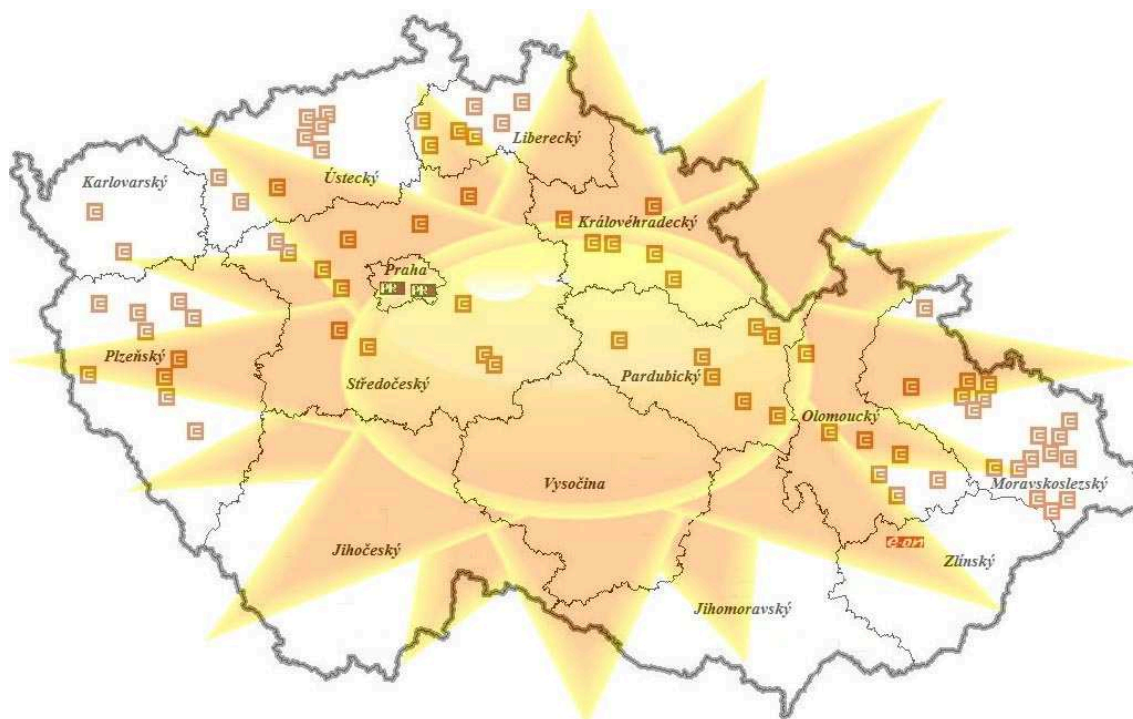
07. 11. 2011

Jasno, ojediněle zataženo nízkou oblačností nebo mlhy. Nejvyšší denní teploty 11 °C až 15 °C, při nízké oblačnosti kolem 9 °C. Mírný jihovýchodní vítr 2 až 6 m/s, na jižní Moravě a na Vysočině čerstvý 4 až 8 m/s s nárazy až 20 m/s.

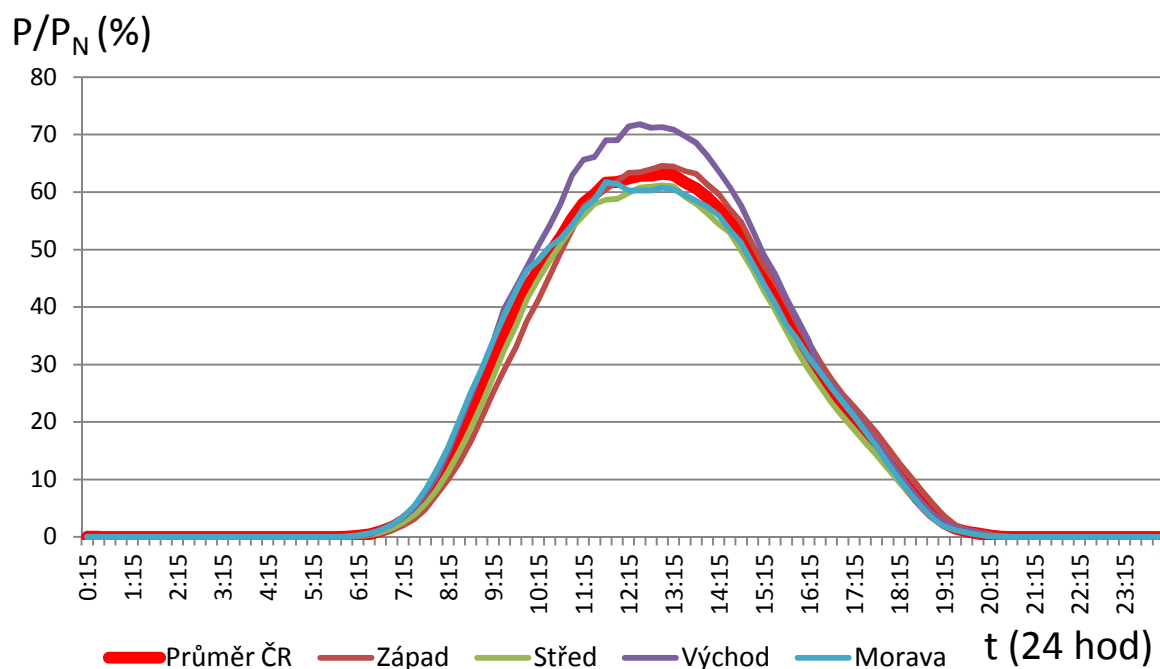
01. 02. 2012

Jasno až skoro jasno, na severovýchodě ojediněle zataženo nízkou oblačností. Nejvyšší denní teploty - 8 °C až -4 °C, na severovýchodě kolem -12 °C. Mírný severovýchodní vítr 3 až 7 m/s, na severovýchodě území místy s nárazy kolem 15 m/s, na horách s nárazy kolem 20 m/s.

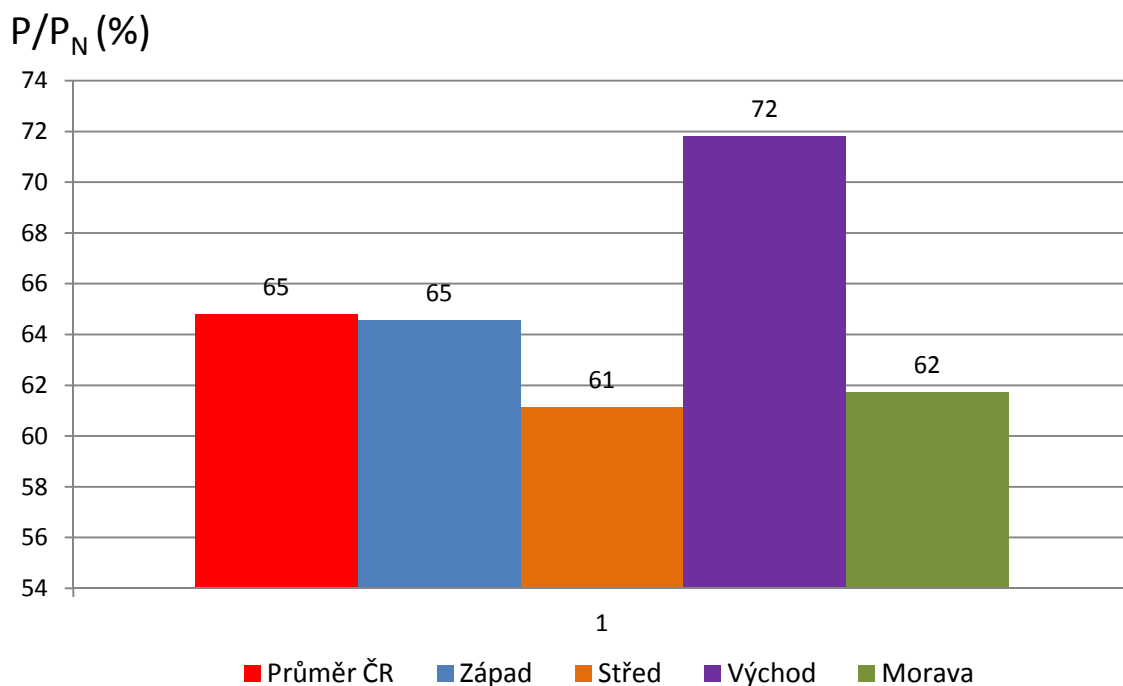
Z těchto dnů byl proveden celorepublikový průměr z naměřených dat, převedených na procentuální hodnotu vztaženou k jmenovitému výkonu jednotlivých elektráren.

obr. 3-4 Slunečno nad celou ČR

obr. 3-5 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při slunečném dni

obr. 3-6 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech za slunečného dne

Z naměřených hodnot vnesených do grafu je na obr. 3-5 a 3-6 patrné, že při jasném a slunečném počasí nad celou ČR je průměrný dodávaný činný výkon 65 % z celkového instalovaného výkonu

FVE v ČR. Nejvyšším podílem přispívá lokalita Východ 72%, ostatní lokality jsou vyrovnané v rozmezí 61 – 65 %.

3.2.2 Částečné zastínění území ČR

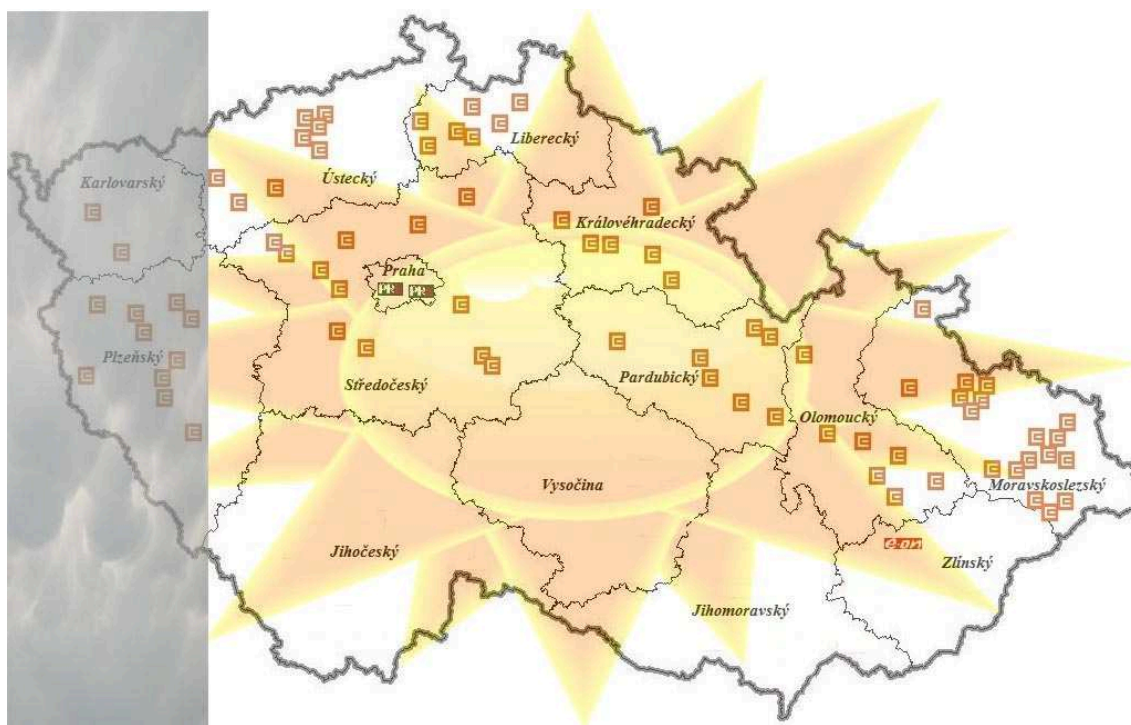
Statistika ČHMÚ uvádí, že ve sledovaném období – duben 2011 – březen 2012 bylo 169 dnů, kdy přes ČR přešla fronta. Bez výkyvu počasí bylo 197 dnů, z toho 53 jasných, slunečných, 90 oblačných a 54 zatažených.

Přechodem oblačností přes území ČR dochází k nestejnomyšlnému postupnému zastínění území. Zastínění jednotlivých lokalit bylo nasimulováno postupně pro lokalitu Západ, Střed, Východ a Morava.

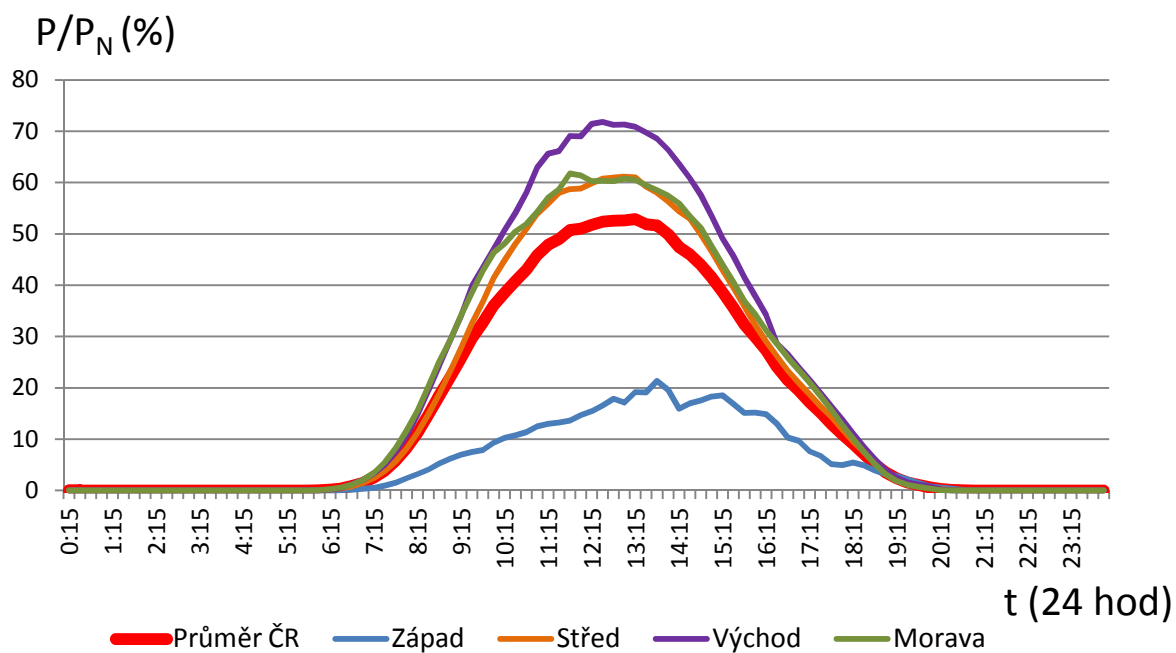
Z naměřených dat dodávaného činného výkonu, převedeného na procentuální hodnotu vztaženou k jmenovitému výkonu jednotlivých elektráren, byl proveden celorepublikový průměr pro níže uvedené případy.

V příloze č. 3 je uvedena statistika front, které přešly ve sledovaném období přes území ČR.

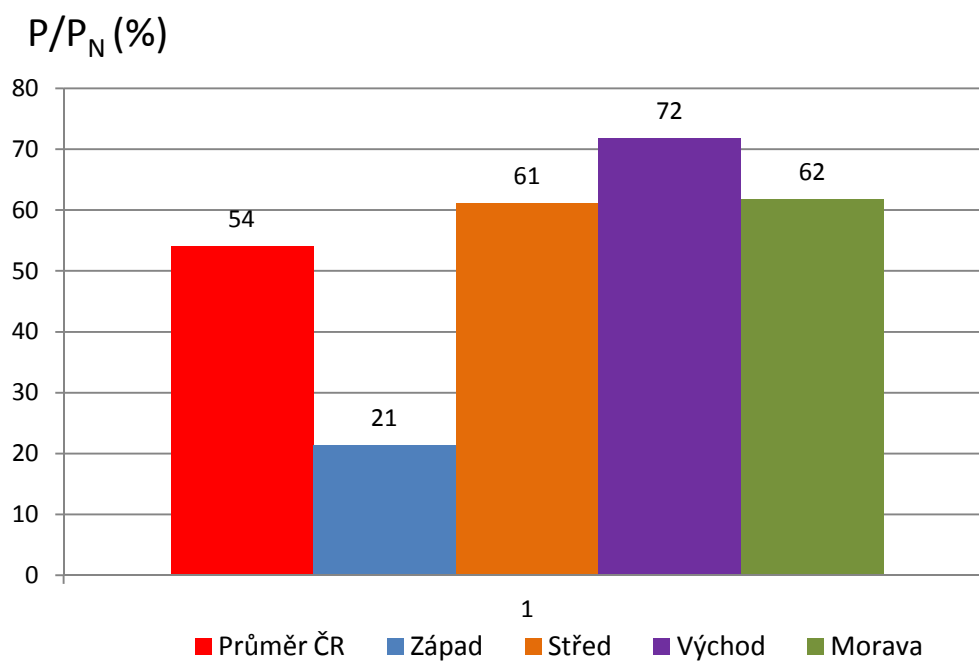
3.2.2.1 Zataženo v lokalitě Západ (I), jasno v lokalitách Střed (II), Východ (III) a Morava (IV)

obr. 3-7 Zataženo nad lokalitou Západ

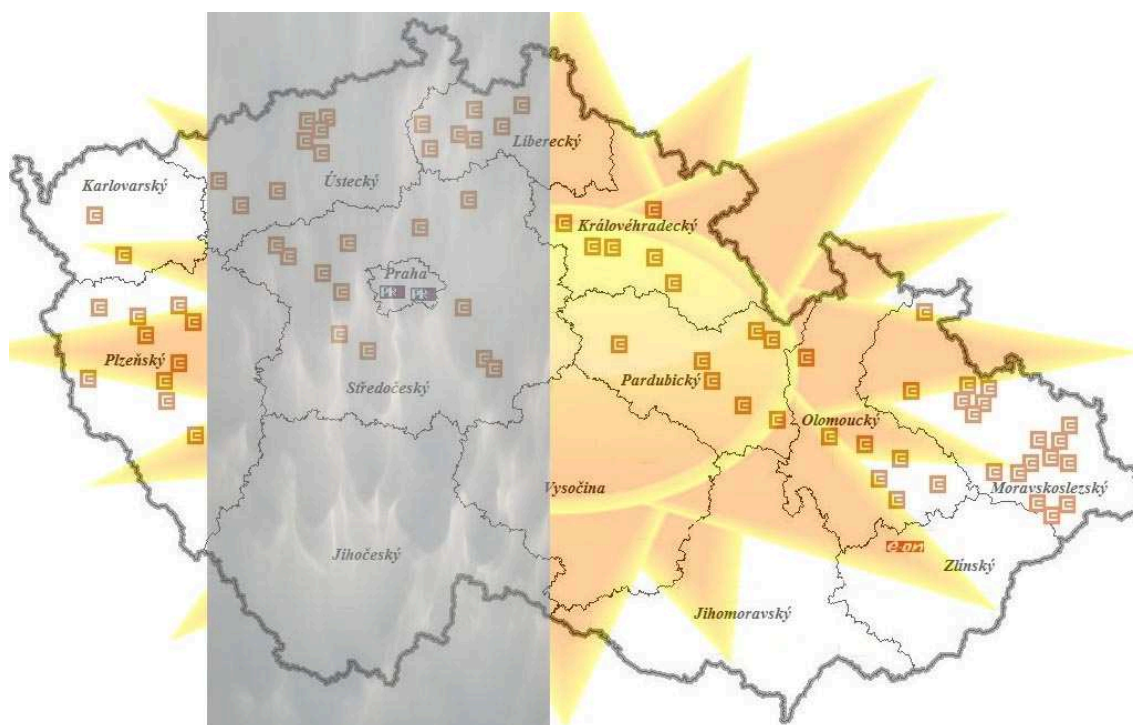
obr. 3-8 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Západ

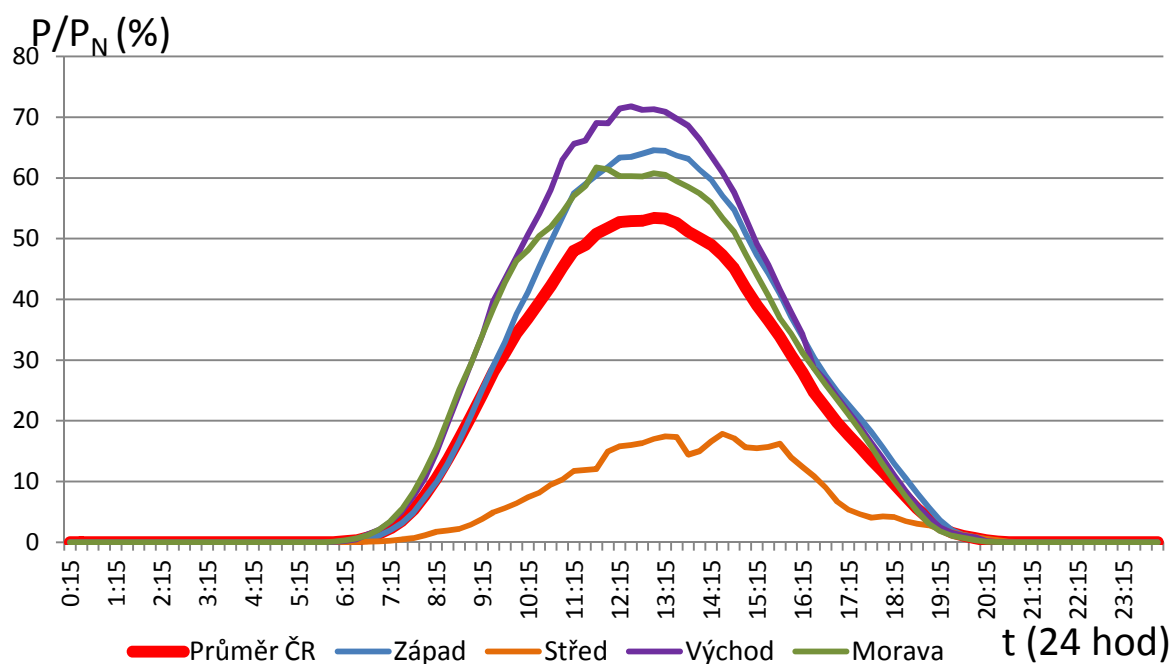
obr. 3-9 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Západ

Z naměřených hodnot vynesných do grafu na obr. 3-8 a 3-9 je patrné, že při oblačnosti nad lokalitou Západ je průměrný dodávaný činný výkon 54 % celkového instalovaného výkonu FVE v ČR.

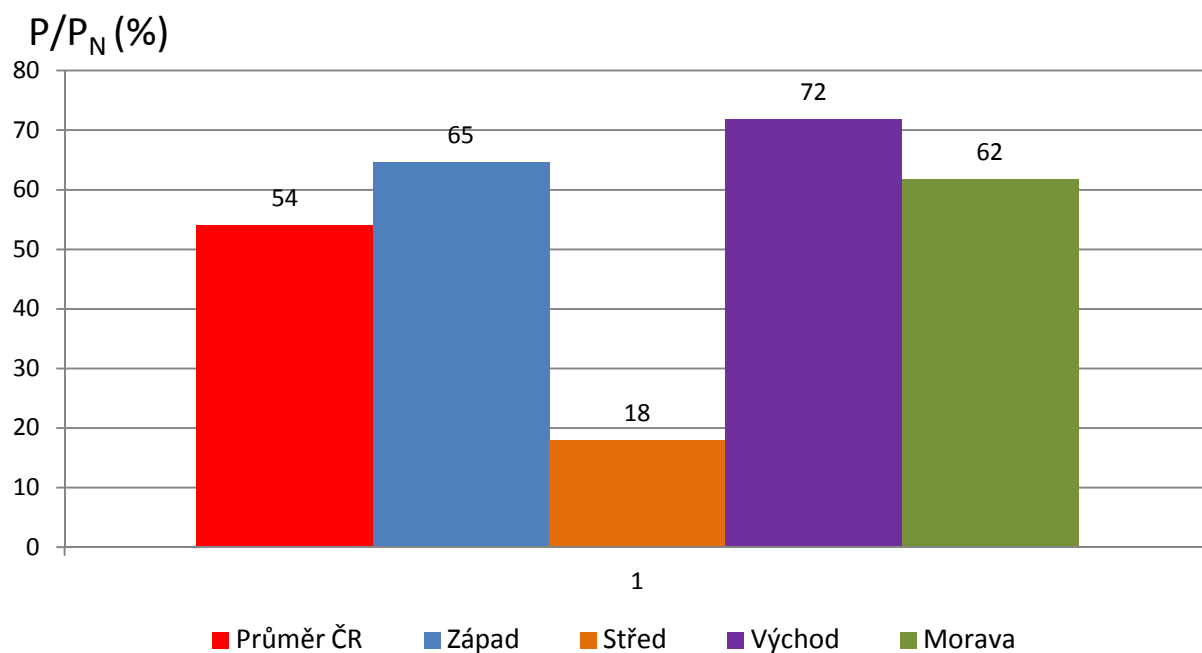
3.2.2.2 Zataženo v lokalitě Střed (II), jasno v lokalitách Západ (I), Východ (III) a Morava (IV)

obr. 3-10 Zataženo nad lokalitou Střed

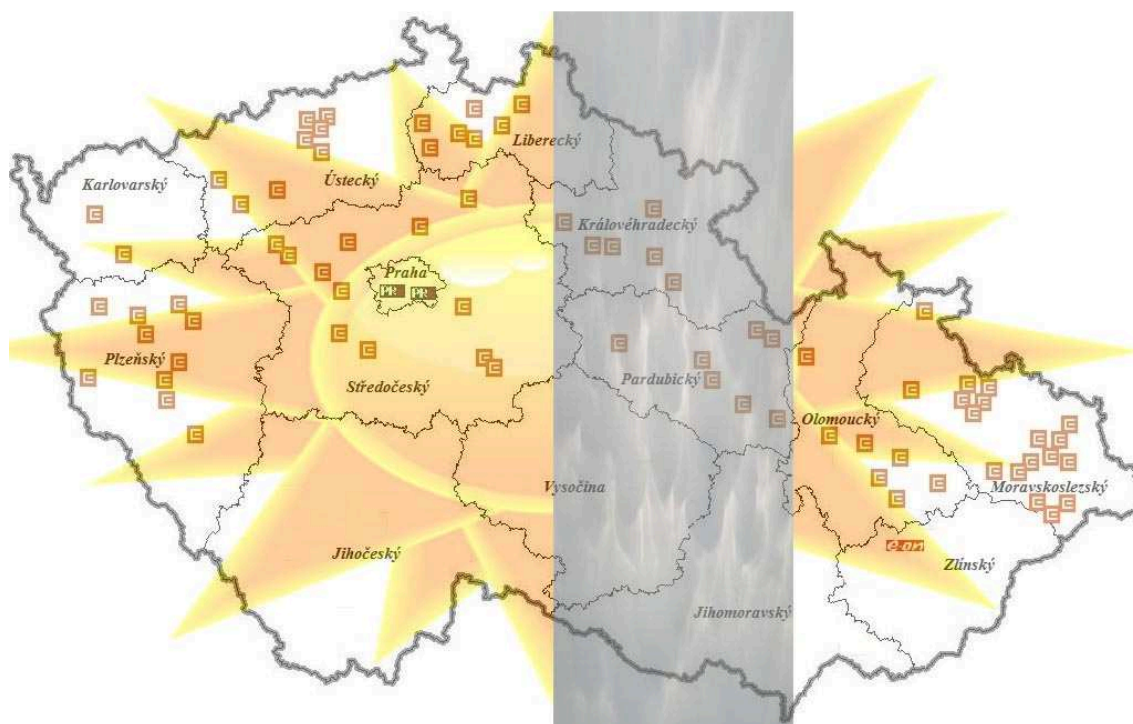
obr. 3-11 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Střed

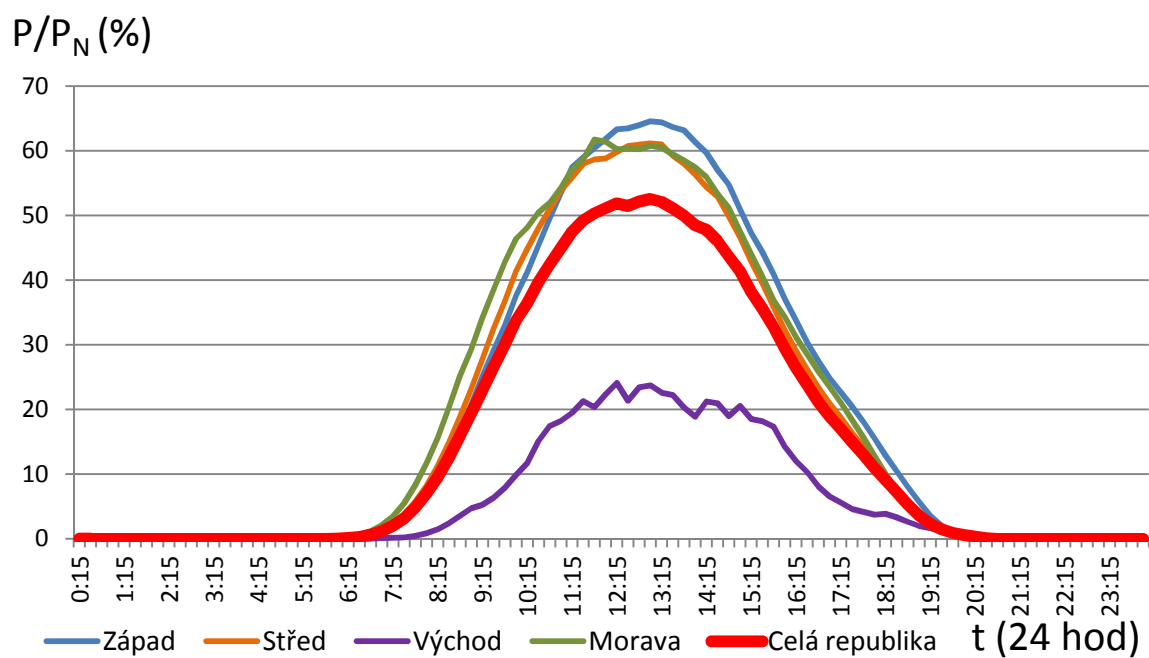
obr. 3-12 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Střed

Z naměřených hodnot vynesných do grafu na obr. 3-11 a 3-12 je patrné, že při oblačnosti nad lokalitou Střed je průměrný dodávaný činný výkon 54 % celkového instalovaného výkonu FVE v ČR.

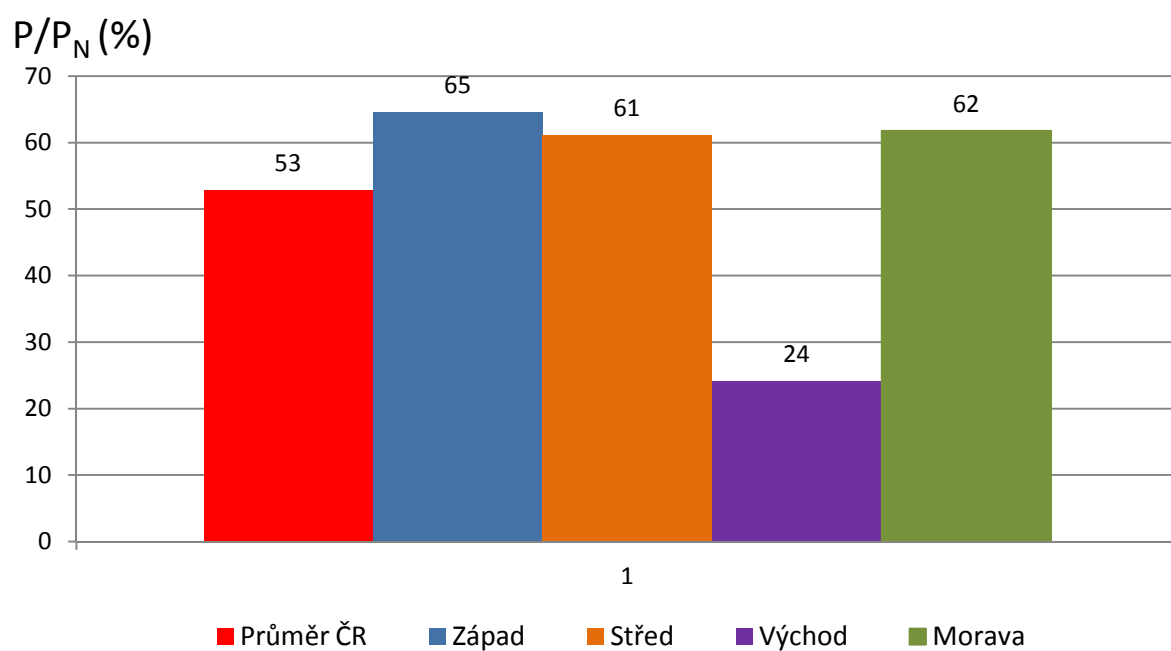
3.2.2.3 Zataženo v lokalitě Východ (III), jasno v lokalitách Západ (I), Střed (II) a Morava (IV)

obr. 3-13 Zataženo nad lokalitou Východ

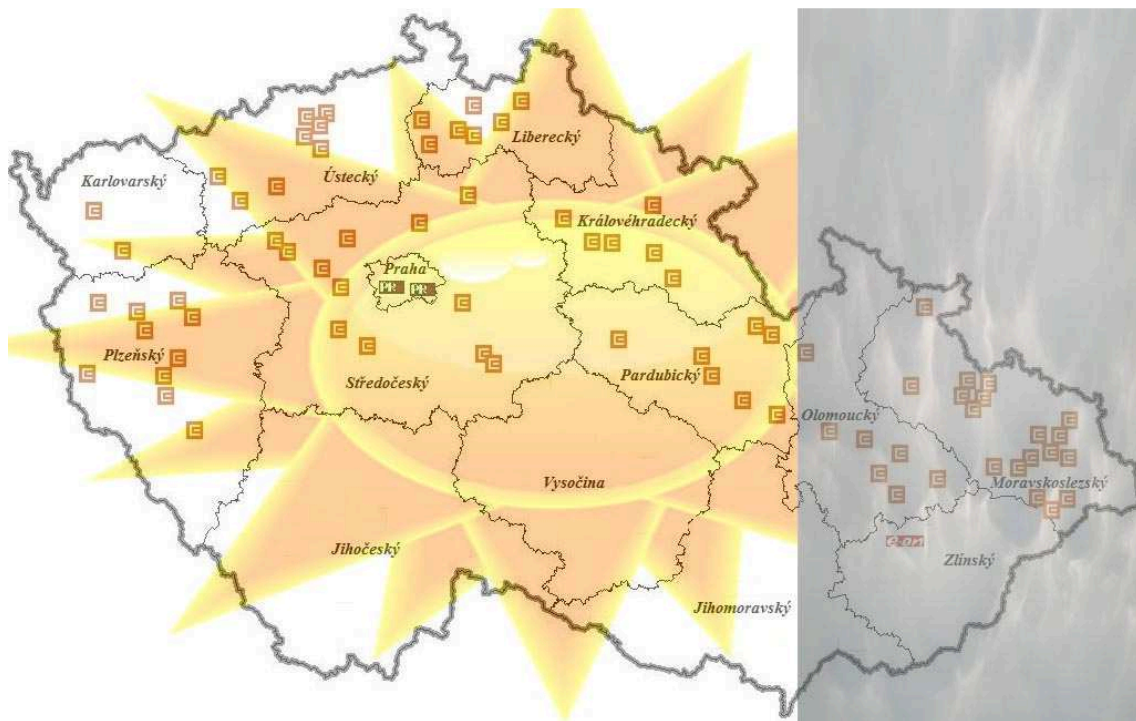
obr. 3-14 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Východ

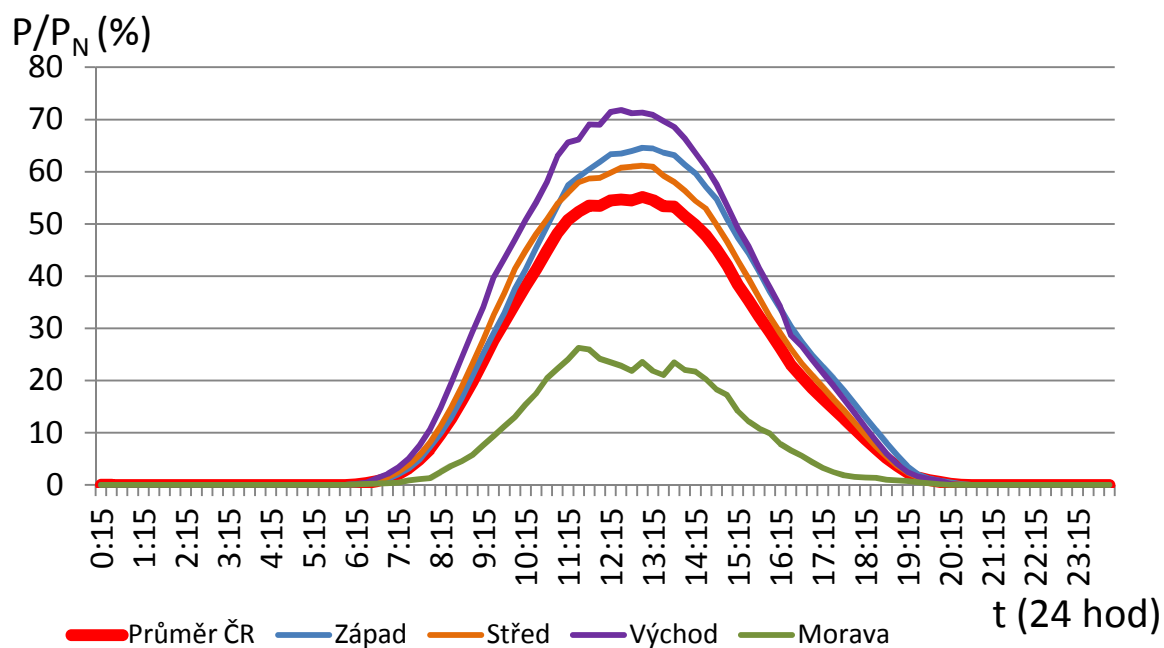
obr. 3-15 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Východ

Z naměřených hodnot vynesných do grafu na obr. 3-14 a 3-15 je patrné, že při oblačnosti nad lokalitou Východ je průměrný dodávaný činný výkon 53 % celkového instalovaného výkonu FVE v ČR.

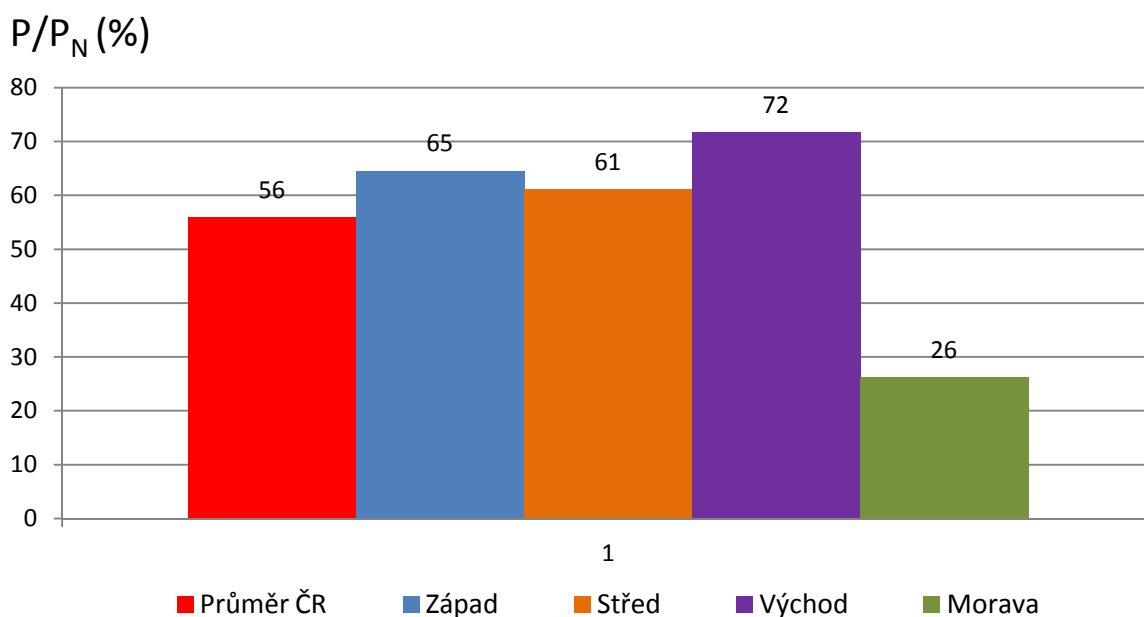
3.2.2.4 Zataženo v lokalitě Morava (IV), jasno v lokalitách Západ (I), Střed (II) a Východ (III)

obr. 3-16 Zataženo nad lokalitou Morava

obr. 3-17 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zatažené obloze nad lokalitou Morava

obr. 3-18 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech při zatažené lokalitě Morava

Z naměřených hodnot vynesných do grafu na obr. 3-17 a 3-18 je patrné, že při oblačnosti nad lokalitou Morava je průměrný dodávaný činný výkon 56 % celkového instalovaného výkonu FVE v ČR.

3.2.3 Zataženo v celé ČR

Analýzou nejmenších naměřených hodnot dodávaného činného výkonu bylo usouzeno, že se jedná o oblačné až zatažené dny, což bylo ověřeno v databázi ČHMÚ.

Jedná se o následující dny:

15. 05. 2011

Oblačno až zataženo s občasným deštěm. Odpoledne od západu ubývání oblačnosti a přechod k přeháňkám. Nejvyšší denní teploty 11 °C až 15 °C. Mírný severozápadní vítr 3 až 7 m/s.

19. 10. 2011

Oblačno až zataženo, v Čechách místy přeháňky nebo déšť. V Krušných horách na hřebenech sněžení. Nejvyšší denní teploty 9 °C až 13 °C, na západě kolem 7 °C. Mírný západní až severozápadní, na východě zpočátku jihozápadní vítr 2 až 5 m/s.

26. 02. 2012

Oblačno až zataženo, místy smíšené nebo dešťové přeháňky, od 400 m srážky sněhové. Nejvyšší denní teploty 2 °C až 6 °C. Mírný severozápadní vítr 3 až 7 m/s, na východě zpočátku s nárazy až 15 m/s.

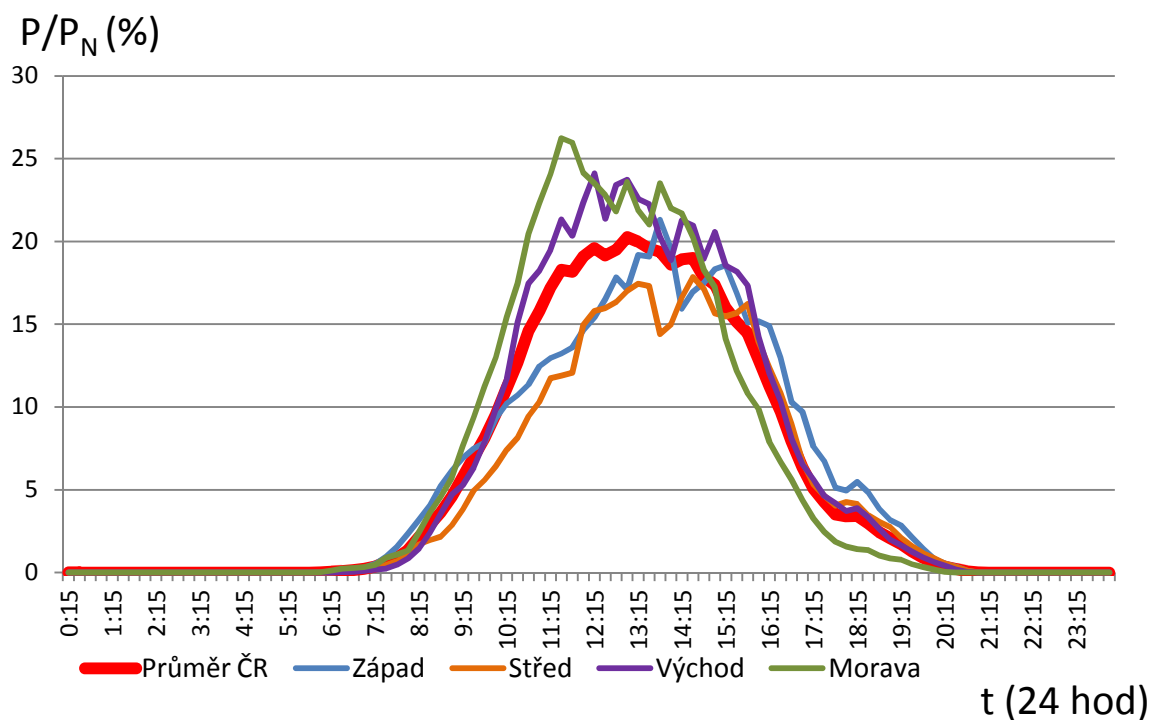
14. 03. 2012

Oblačno až zataženo, na jihozápadě později ubývání oblačnosti. Na severovýchodě ojediněle slabý déšť nebo mrholení. Ráno ojediněle mlhy. Nejvyšší denní teploty 6 °C až 10 °C. Mírný severozápadní vítr 2 až 5 m/s.

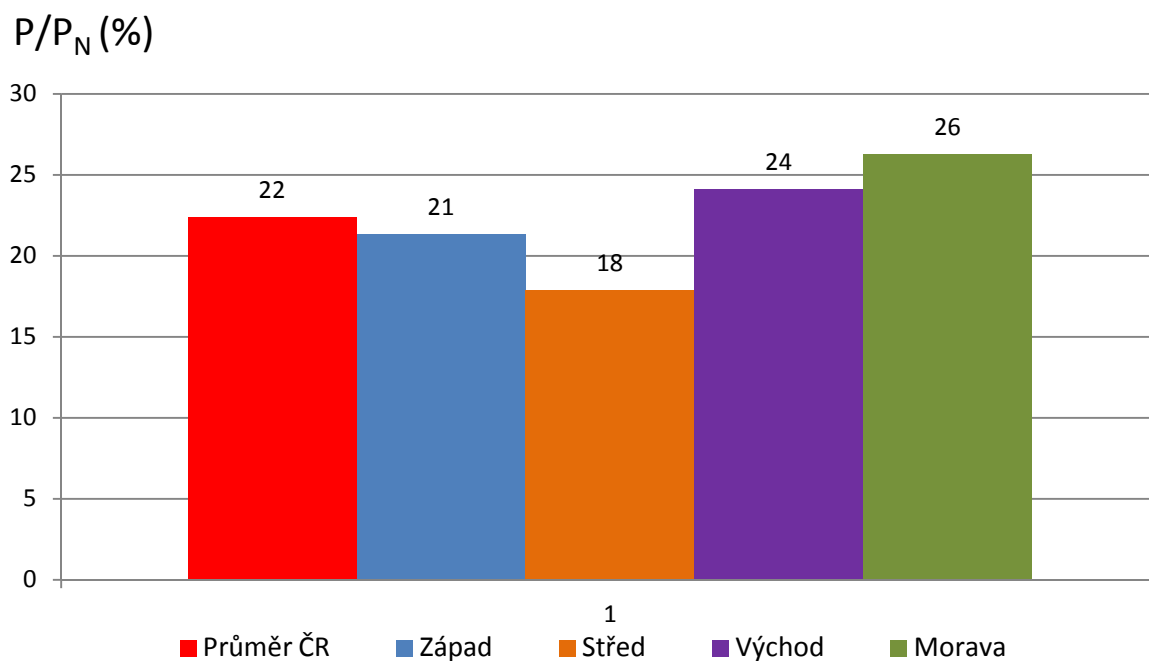
Z těchto dnů byl proveden celorepublikový průměr z naměřených dat, převedených na procentuální hodnotu vztaženou k jmenovitému výkonu jednotlivých elektráren.

obr. 3-19 Zataženo nad celou ČR

obr. 3-20 Graf procentuálního výkonu FVE v ČR při zataženém dni

obr. 3-21 Graf maximálních procentuálních výkonů v jednotlivých regionech za zataženého dne

Z naměřených hodnot vynesných do grafu na obr. 3-20 a 3-21 je patrné, že při oblačnosti nad celou ČR je průměrný dodávaný činný výkon 22 % celkového instalovaného výkonu FVE v ČR.

3.3 Výčet výskytu různých intenzit oblačnosti na základě analýzy naměřených dat z FVE

tab. 3-1 Přehled změn míry oblačnosti nad ČR za období jednoho roku zanalyzovaný z naměřených dat

Míra oblačnosti v ČR od 1. 1. 2011 - 31. 3. 2012						
Lokalita Západ	Lokalita Střed	Lokalita Východ	Lokalita Morava	Počet výskytů v průběhu roku		
Z	Z	Z	Z	63	Legenda:	J Jasno
J	J	J	J	57		P Polojasno
O	Z	Z	Z	11		O Oblačno
Z	Z	Z	O	8		Z Zataženo
J	J	J	O	7		
J	J	J	P	7	Jasno	max.-75%
Z	O	Z	Z	7	Polojasno	74 – 50%
Z	Z	Z	P	7	Oblačno	49 – 25%
J	J	O	J	6	Zataženo	25 – 0%
O	J	J	J	6		
P	J	J	J	6		
Z	O	O	Z	6		
J	Z	Z	Z	4		
P	O	O	Z	4		

Z tabulky 3-1 je patrná, za sledované období jednoho roku, nejčastější kombinace míry oblačností nad ČR. Střídají se Jasno, Polojasno, Oblačno, Zataženo. Analýzou naměřených dat z jednotlivých FVE, kdy jednotlivým oblačnostem byl přiřazen procentuální rozptyl vztažený k maximálním hodnotám, které daná FVE dokázala vyprodukovat (nejedná se o instalovaný výkon), bylo zjištěno, že nejčastěji se objevuje nad ČR „Zataženo“ nad všemi lokalitami, a to 63x za sledované období, dále „Jasno“ nad všemi lokalitami 57x, „Oblačno“ nad lokalitou Západ při současném „Zatažení“ nad lokalitami Střed, Východ a Morava 11x. Další vyskytující se kombinace jsou patrné z tabulky 3-1. Vyskytující se kombinací je 129, z toho zhruba 100 různých kombinací se vyskytuje v počtu jedna. Oproti výčtu míry oblačnosti z ČMHU bylo zjištěno, že data získaná z naměřených dat a dat poskytnutých ČHMÚ se takřka shodují. Porovnáme-li naměřená data / data z ČHMÚ u „Jasno“, 57 / 53, u „Zataženo“, 63 / 54 lze konstatovat, že předpokládaný průměrný dodávaný výkon FVE do ES ČR je v provozu 57 dní v roce a činí 65% instalovaného výkonu. Tento výkon není roven 100 % instalovaného výkonu z důvodů chybného nakonfigurování FV systému, ztrátám na vedení, popřípadě poruchy. Je zajímavé, že z 80 sledovaných FVE nebyla žádná z elektráren delší dobu mimo provoz, a výnosy jsou porovnatelné v přepočtu na jednotlivé instalované výkony. Detailní rozbor jedné FVE bude proveden v závěru této práce.

tab. 3-2 Počet dní s různou mírou oblačnosti v jednotlivých lokalitách

Lokalita I Západ			Lokalita II Střed			Lokalita III Východ			Lokalita IV Morava		
počasí	počet	%	počasí	počet	%	počasí	počet	%	počasí	počet	%
J	126	34,43	J	129	35,25	J	114	31,15	J	115	31,42
P	41	11,20	P	45	12,30	P	48	13,11	P	59	16,12
O	66	18,03	O	56	15,30	O	62	16,94	O	55	15,03
Z	133	36,34	Z	136	37,16	Z	142	38,80	Z	137	37,43
celkem	366	100	celkem	366	100	celkem	366	100	celkem	366	100

Tabulka 3-2 nám udává počet dnů jednotlivých oblačností nad územím ČR, rozdělený po lokalitách Západ, Střed, Východ a Morava. Největší počet jasných dnů je v lokalitě Západ, nejmenší v lokalitě Východ. Nejčastěji je zataženo v lokalitě Východ 137, nejméně často v lokalitě Západ. Z naměřených dat bylo možno získat oblačnosti procházející přes ČR pouze v době provozu FVE, tyto oblačnosti mají zásadní vliv na soudobost dodávky činného výkonu do DS. Ve skutečnosti procházejí oblačnosti přes ČR i v noci, ale ty nemají vliv na provoz FVE. V noci je elektrárna v režimu odběru činného výkonu z DS.

Z tabulky 3-2 je také patrný procentuální podíl jednotlivých počtů oblačností v roce, rozdělený po lokalitách. Jasno se podílí 31,15 – 34,43%, Zataženo se podílí 36,34% - 38,80%. Oblačnosti polojasno a oblačno se podílí zhruba po 15%.

4 Vyhodnocení provozu z hlediska bilance jalového výkonu

4.1 Obecné

4.1.1 Názvosloví – krátké definice vybraných odborných pojmů

Činný výkon – součin napětí, proudu a cosinu fázového úhlu mezi nimi (kVAr, MVA).

Jalový výkon – součin napětí, proudu a sinu fázového úhlu mezi nimi (kVAr, MVA).

Zdánlivý výkon – součin napětí a proudu (kVA, MVA).

Kompenzační zařízení – zařízení pro kompenzaci účinníku nebo řízení jalového výkonu

Kvalita dodávané elektřiny – provozní hodnoty systémových veličin garantované provozovatelem PS a DS během normálního stavu.

Obnovitelný zdroj – využitelný zdroj energie, z něhož lze procesem přeměn získat elektřinu, přičemž se jeho energetický potenciál trvale a samovolně obnovuje.

Ochrany výroby – systém ochrany výroby zabráňuje jejímu poškození a šíření poruchy do DS a PS.

Řízení výroby – vydávání dispečerských pokynů výrobnám k zajištění určitých hodnot činného a jalového výkonu v dané době.

Účinník – podíl činného výkonu P a zdánlivého výkonu S

Cos φ – cosinus fázového úhlu mezi napětím a proudem základní harmonické

Výkon na prahu výroby – výkon výroby, nabízený výrobcem pro využití v DS.

Výrobce elektřiny – fyzická či právnická osoba, která vyrábí elektřinu a je držitelem licence na výrobu elektřiny.

Výrobní elektřiny – energetické zařízení pro přeměnu různých forem energie na elektřinu, zahrnující všechna nezbytná zařízení.

Fliker – subjektivní vjem změny světelného toku

Harmonické – sinusové kmity, jejichž kmitočet je celistvým násobkem základní frekvence 50Hz.

Meziharmonické – sinusové kmity, jejichž kmitočet není celistvým násobkem základní frekvence 50Hz.

Disponibilní výkon – hodnota výkonu, který by mohla výrobní dodávat bez omezení

Jalový výkon – rozhraní určuje provozovatel DS, mohou být pokryty oba rozsahy jalového výkonu.

Činný výkon – regulační povel udává maximální činnou dodávku v procentech smluvně dohodnutého výkonu.

4.1.2 Požadavky na výrobce elektřiny

Dodržet minimální požadavky stanovené v příloze č. 4 v PPDS.

Poskytnout údaje o výrobně, výrobě

- jmenovité výstupní napětí,
- jmenovitý zdánlivý výkon kVA,
- jmenovitý činný výkon kW,
- maximálně dodávaný činný výkon, popřípadě požadavky na jalový výkon (kVAr),
- způsob regulace činného výkonu ve smyslu přílohy č. 4 v PPDS, atd.
- výrobní s výkonem nad 100kW začlenit do systému dálkového ovládání PDS (vypínač, vývodový odpojovač, zemní nože vývodového odpojovače),
- hodnoty předávané dálkově PDS (zadávané hodnoty - napětí, účinník, jalový výkon, omezení činného výkonu), (přenosy měření - činný třífázový výkon, jalový třífázový výkon, proud jedné fáze, fázová a sdružená napětí, data pro predikci výroby teplota, rychlost větru a osvit, signály ochrany a výstrahy).

4.2 Proč regulovat jalový, popřípadě činný výkon

Pro udržení stability ES je třeba regulovat a vyhodnocovat jeden z hlavních parametrů, a to napětí. Třístupňová regulace napětí patří do systémových a podpůrných služeb. Vlivem zřizování rozptýlených výroben elektrické energie, vzniká i větší náročnost na regulaci napětí v ES. Jednou z možností je osazení regulace jalového výkonu přímo ve výrobních s možností dálkového dispečerského řízení. Taktéž pro regulaci činného výkonu, a tedy dispečerského řízení při dosažení limitů v ES, je nutné výrobní dovybavit dálkovým řízením. Tyto úpravy nutné k regulaci ES podpořil nový energetický zákon č. 211/2011 Sb. Technické řešení nastiňují přílohy č. 4 a 5 v PPDS a vlastní PPDS [5] [11].

4.2.1 Kompenzace

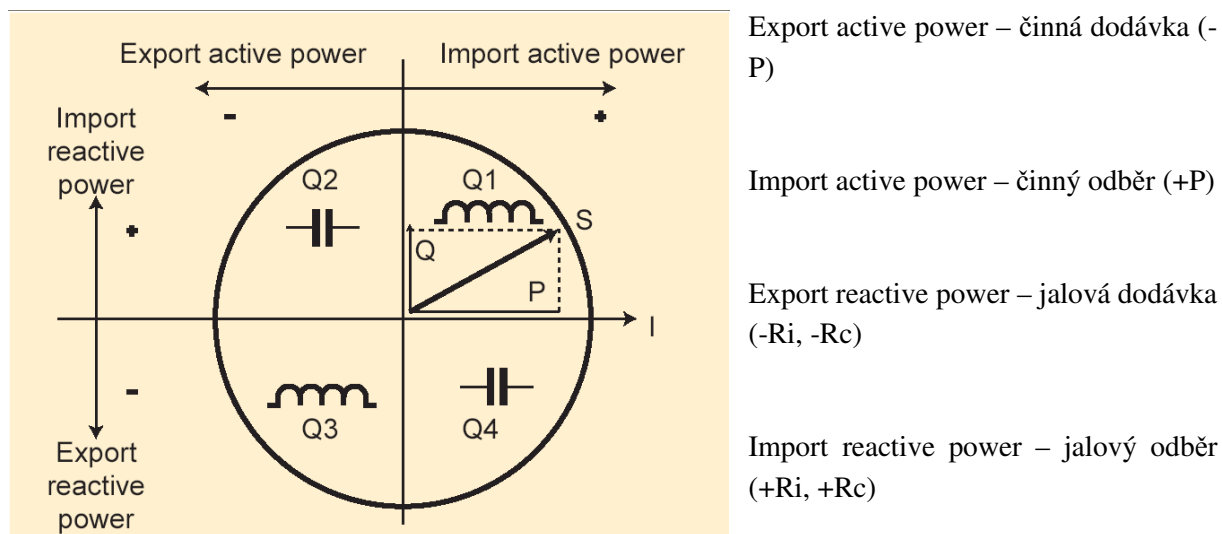
Většinou se vykonává připínání kondenzátorů z důvodu potřeby vykompenzování jalového proudu od spotřebičů induktivního charakteru.

4.2.2 Dekompenzace

Jedná se o kompenzaci jalového proudu kapacitního charakteru. Např. rozsáhlé kabelové sítě.

4.3 Bilance FVE z hlediska jalových výkonů

U FVE dochází k využití výroby cca 950 – 1150 hodin v roce. Z tohoto důvodu je jalový výkon posuzován z pohledu provozního režimu. Převážná část výroby je provozována s minimálním činným výkonem a tudíž může docházet k nevykompenzovaným nebo dekompenzovaným stavům, a proto je třeba elektrárnu vybavit odpovídajícím kompenzačním zařízením. Snahou je snížení celkového efektivního proudu a udržení účinníku ve stanovených mezích v DS. U FVE dochází nejen k dodávce a odběru činných výkonů do DS, ale také k dodávce a odběru jak kapacitního, tak induktivního jalového výkonu. Rozmezí určuje provozovatel DS. Standardně bývá pro jalový výkon $I_Q \cos \varphi = 0,95 - 1$, IV_Q 1, $II_Q \cos \varphi = 0,98 - 1$, $III_Q \cos \varphi = 0,98 - 1$. Jiné hodnoty schvaluje a povoluje provozovatel DS.

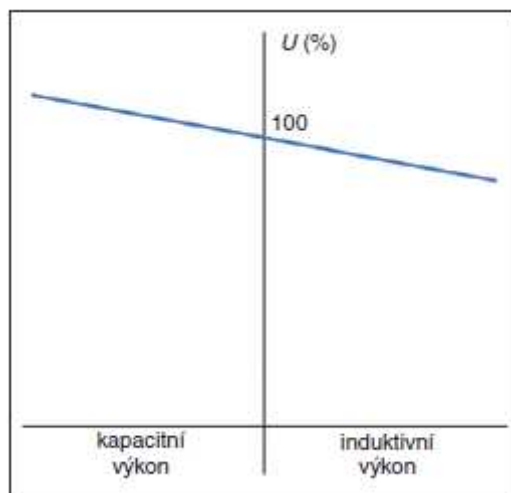
obr. 4-1 Zobrazení jednotlivých kvadrantů dodávky a odběru činného a jalového výkonu

V případě nedodržení odběru a dodávky jalového výkonu ve stanovených mezích dochází ze strany PDS k penalizaci dle sazeb uvedených v Cenovém rozhodnutí ERÚ.

U FVE při

- odběru činného výkonu z DS (noční provoz) dochází převážně k dodávce jalového výkonu kapacitního charakteru ($-R_c$),
- dodávce činného výkonu do DS (denní provoz) dochází jak k dodávce jalového výkonu induktivního charakteru ($-R_i$), tak i k odběru jalového výkonu kapacitního charakteru ($+R_c$).

Jednou z možností, jak regulovat napětí v DS je regulace jalového výkonu. Při dispečerském řízení by bylo možné řídit jak dodávku činného, tak jalového výkonu.

obr. 4-2 Závislost výšky napětí na charakteru jalového výkonu

Dle PPDS, u elektráren připojených do sítě VN nebo 110kV, musí být od hodnoty instalovaného výkonu 100kWp instalováno zařízení pro dispečerské řízení jalového výkonu. Dohodnutý rozsah jalového výkonu musí být využitelný během několika minut a libovolně často. PDS zadává dálkově, prostřednictvím dispečinku (obvykle s využitím HDO), žádané hodnoty, kterými jsou:

- pevná hodnotu $\cos \varphi$,
- hodnota účinníku $\cos \varphi = f(P)$ nastavitelné v průběhu,
- hodnota jalového výkonu,
- hodnota napětí,
- charakteristika $Q(U)$ nastavitelné mezi 10s – 1min.

Je nutno řešit nejen kompenzování a řízení jalového výkonu, ale i omezení harmonických napětí, frekvence a signálu HDO.

4.4 Návrh regulátoru jalového výkonu

Pro správný návrh je třeba znát maximální činný výkon a účinník v místě měření jak pro hodnoty dodávky tak odběru (noční provoz), dále požadavky PDS. Impedance rozvodů transformátorů je nutno zohlednit. Regulátor musí být dostatečně rychlý, aby zachytil rychlé změny činného výkonu (rychlá oblačnost), je tedy kladen požadavek na schopnost rychlé a časté regulace.

U měničů uzpůsobených pro řízení jalového výkonu lze předpokládat vysokou úspěšnost při kompenzování na požadované hodnoty.

U měničů, u kterých regulaci lze uskutečňovat připojováním a odpojováním kompenzačních kondenzátorů a dekompenzačních tlumivek, je nutno správně volit velikost jednotlivých stupňů pro přesnost regulace a, co se týče rychlosti, pro co nejmenší počet sepnutí v době rychlých oblačností [11].

Oba výše uvedené způsoby lze úspěšně kombinovat v tzv. hybridním typu regulátoru.

4.4.1 Hybridní regulátor jalového výkonu

Generování jalového proudu se děje jak aktivním, tak pasivním způsobem. Jedná se o cenově příznivou kombinaci, při zachování vysoké dynamiky a plynulosti regulace. Potřebný jalový výkon je dosažen kombinací plynule řízené statické části (generování proudu je zajištěno řízením napěťového zdroje připojeného přes indukčnost do sítě) v kombinaci s kondenzačními kondenzátory a dekompenzačními tlumivkami spínanými stupňovitě, tak aby byl dodržen požadovaný účinník. Řízení hybridního regulátoru je optimalizováno na dynamiku soustavy, udržení co nejnižších výkonových ztrát a omezení četnosti spínání jednotlivých stupňů pasivních prvků. Dálkové řízení z dispečinku je předáváno ze skříně dálkového ovládání, převážně kontaktně. Další dovybavení zařízení je datalogger, který zaznamenává všechny regulační zásahy, včetně naměřených hodnot. Záznamy lze stáhnout místně a i dálkově. Regulátory jsou třífázové, výrobní řada regulátoru 100, 160, 200, 250, 315, 400, 630, 800, 1000, 1250 a 1600 kVA je vztažena na příslušný transformátor, přes který je FVE připojena do sítě VN. Regulátor má dostatečnou kapacitu i pro dekompenzaci nevyžádané dodávky jalového výkonu. Zapojení regulátoru mezi FVE a transformátor je zobrazeno v následujícím obrázku 4-3 [11] [12].

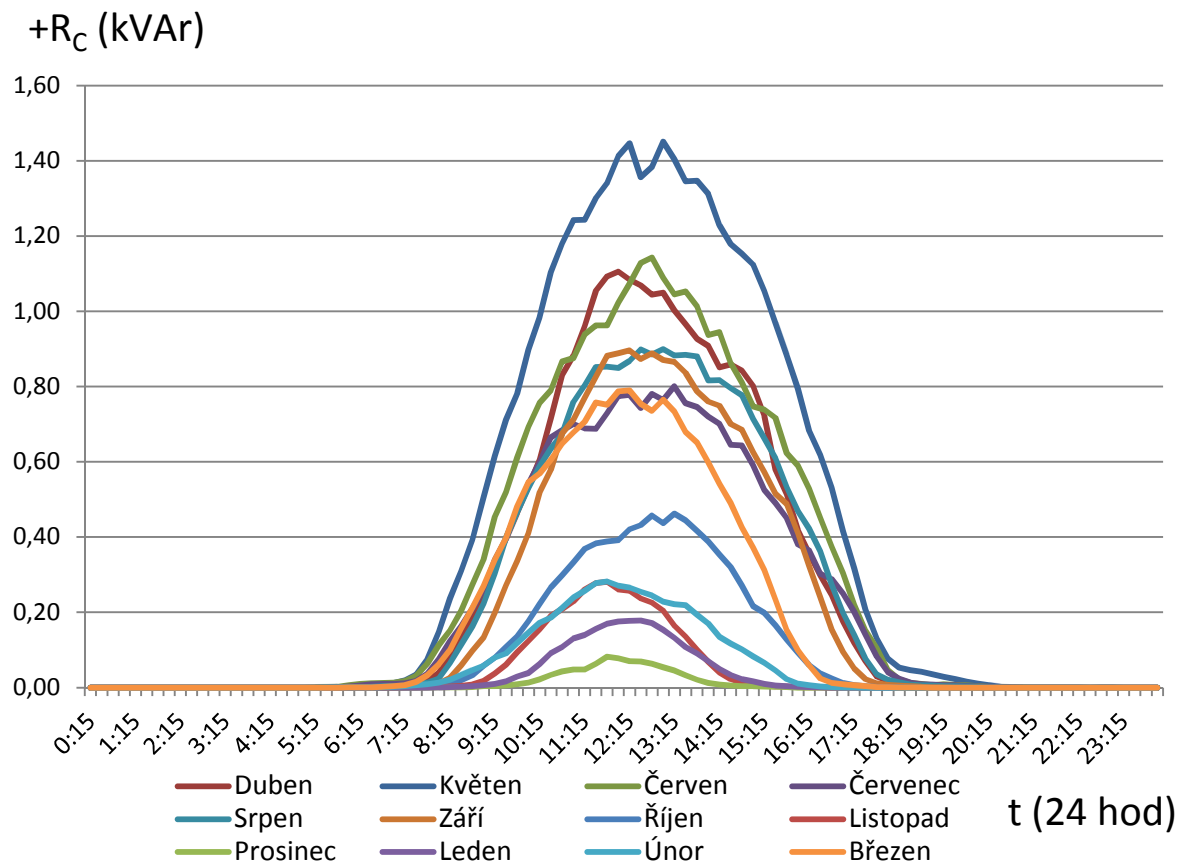

obr. 4-3 Zapojení regulátoru mezi FVE a transformátor

V příloze č. 4 je uvedený hybridní regulátor jalového výkonu.

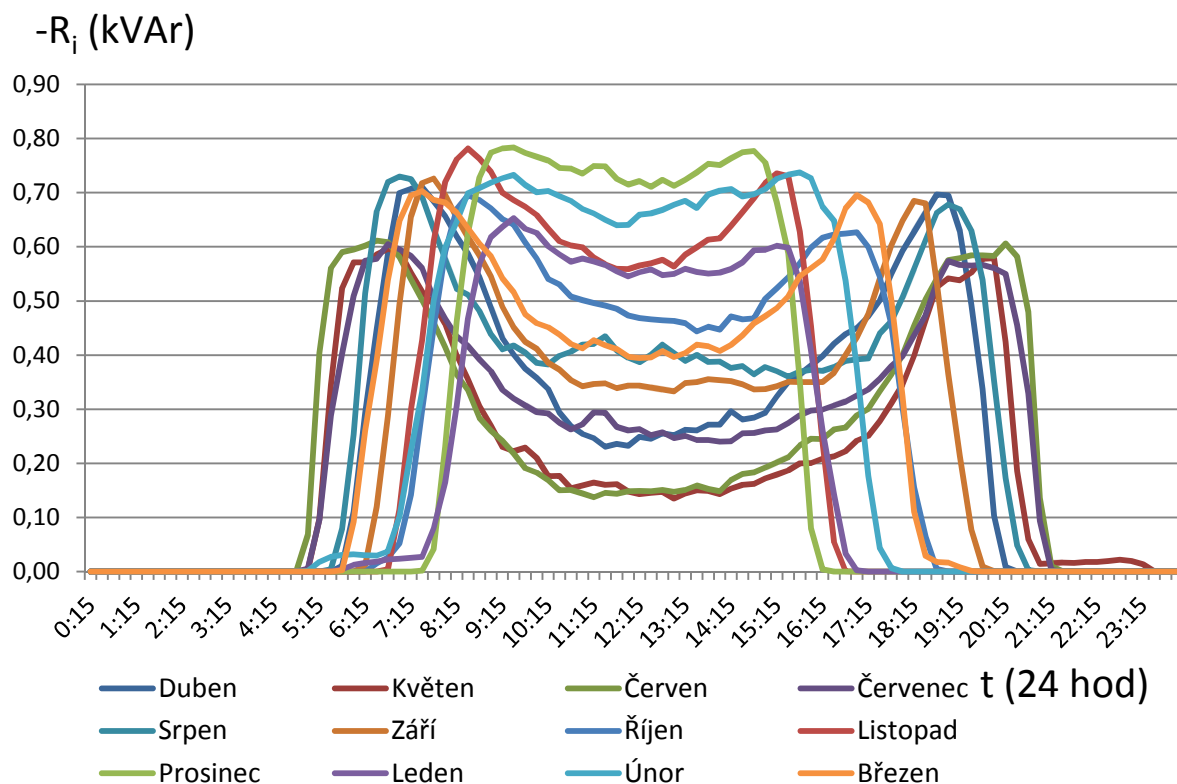
4.5 Posouzení dodávky a odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu

Pro posouzení dodávky a odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu bylo vybráno 10 FVE z celé ČR o instalovaném výkonu 1MW. FVE se při dodávce činného výkonu pohybují s jalovým výkonem ve druhém a i třetím kvadrantu. Dochází jak k dodávce jalového výkonu induktivního charakteru do DS, tak i k odběru jalového výkonu kapacitního charakteru.

obr. 4-4 Průměrné naměřené hodnoty odběru jalového výkonu $+R_c$ při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

Z grafu na obr. 4-4 je patrný odběr jalového výkonu kapacitního charakteru. Naměřené a vynesené hodnoty jsou průměrné čtvrt hodinové. Nejvyšších hodnot je dosaženo v měsíci červenci, nejnižších v měsíci prosinci. Hodnoty účinníku povolené pro tento odběr jsou určeny PDS, standardně bývají $\cos \varphi = 0,98 - 1$. Jalový výkon je měřen v průběhu celého dne a je vyhodnocován měsíčně, pro každý kvadrant samostatně. Součet naměřených hodnot jalového výkonu podělíme celkovým součtem činného výkonu a získáme $\tan \varphi$, z něho vypočteme $\cos \varphi$. Pokud vypočtená hodnota není v toleranci dohodnutého $\cos \varphi$ s PDS, pak hodnoty nad rámec dohodnutého $\cos \varphi$ jsou zpoplatněny dle cenového rozhodnutí ERÚ a to 440,-Kč za 1MVar. Vyhodnocení jalového výkonu se uskutečňuje po měsících. Všechny sledované elektrárny tuto hodnotu splnily.

obr. 4-5 Průměrné naměřené hodnoty dodávky jalového výkonu $-R_i$ při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

Z grafu na obr. 4-5 je patrná dodávka jalového výkonu induktivního charakteru. Naměřené a vynesené hodnoty jsou průměrné čtvrt hodinové. Nejvyšších hodnot je dosaženo v měsíci prosinec, nejmenších v měsíci květen. Hodnoty účinku povolené pro tento odběr jsou určeny PDS, standardně bývají $\cos \varphi = 0,98 - 1$. Jalový výkon je měřen v průběhu celého dne a je vyhodnocován měsíčně, pro každý kvadrant samostatně. Součet naměřených hodnot jalového výkonu v tab. 4-1, 4-2, 4-7, 4-8 podělíme celkovým součtem činného výkonu v tab. 4-3, 4-9 a získáme $\tan \varphi$, z něho vypočteme $\cos \varphi$. Pokud vypočtená hodnota není v toleranci dohodnutého $\cos \varphi$ s PDS, pak hodnoty nad rámec dohodnutého $\cos \varphi$ tab. 4-4, 4-5, 4-10, 4-11, jsou zpoplatněny dle cenového rozhodnutí ERÚ a to 440,-Kč za 1MVar. Vyhodnocení jalového výkonu se uskutečňuje po měsících. Všechny sledované elektrárny tuto hodnotu nesplnily a byly penalizovány. Přehled penalizací je uveden v následující tabulce 4-6 a 4-12.

tab. 4-1 Přehled dodávky jalového výkonu při dodávce činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce

-Ri /kVArh/										
Pořadové číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	7372	2471	421	92	4047	6957	6480	8371	1545	15174
Květen	8261	2607	440	98	3595	7418	6684	2866	1651	12233
Červen	8739	3006	600	113	4064	8217	7731	2383	1790	11292
Červenec	8818	3101	615	102	4982	9883	8344	3077	2240	15083
Srpen	7994	2678	548	91	3290	5888	5443	28146	1482	8920
Září	6923	2204	444	77	2778	5341	5030	19077	1371	7653
Říjen	6137	2212	536	97	3789	6788	5873	16147	1641	12583
Listopad	4632	2204	474	146	3891	6196	5227	13331	1520	13886
Prosinec	4287	1928	437	180	4377	6978	6605	12328	1750	15198
Leden	4764	1966	419	147	3862	6513	5615	4636	1936	15327
Únor	5312	2087	415	52	3474	6115	5085	12402	1779	19136
Březen	6534	2160	423	93	3167	5921	5306	17844	1636	15942
Celkem	79773	28623	5770	1287	45316	82214	73423	140608	20340	162425

tab. 4-2 Přehled odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce

+Rc /kVArh/										
Pořadové číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	5	1063	2091	6560	9532	5361	6596	10831	9301	4233
Květen	3	1451	2269	8531	14261	8084	11588	21696	14892	6716
Červen	12	999	1480	7603	9030	5069	7540	16129	9941	4022
Červenec	5	728	1816	5958	7301	4056	6568	12308	7182	3281
Srpen	6	934	2013	6100	11221	5910	9964	1383	10618	5444
Září	2	826	1638	5455	9644	5545	7586	0	8931	5044
Říjen	0	243	535	3270	4292	2296	3639	0	4329	2140
Listopad	0	0	72	1189	1489	1099	2310	0	1721	455
Prosinec	0	0	67	693	350	261	36	0	644	0
Leden	0	2	329	1488	1051	701	277	1348	493	0
Únor	0	49	1034	1989	3046	1656	1092	0	1443	32
Březen	2	869	2053	5679	9437	5386	6374	0	7278	2761
Celkem	36	7164	15396	54514	80651	45425	63568	63695	76771	34127

tab. 4-3 Přehled dodávky činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce

-A /kWh/										
Pořadové číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	131731	131578	113268	136049	142640	131860	119821	139875	123607	118292
Květen	157357	158552	123563	172467	188638	170777	167666	171161	167497	148834
Červen	131783	133586	105200	155833	151042	143934	133424	147086	136554	120884
Červenec	118992	120055	109313	130074	129432	120294	119523	123276	110363	101688
Srpen	127431	131456	112916	131981	161234	133678	154808	144022	143828	131832
Září	111790	115068	92838	118874	139692	132137	126227	132744	120396	110749
Říjen	78665	68790	37360	73808	79439	76899	79637	86769	74388	71179
Listopad	26741	23403	14738	30182	42171	49578	59487	62066	49505	50691
Prosinec	19887	12748	15103	18970	20780	21214	18788	22198	27855	26541
Leden	35529	24227	32524	35421	34605	37080	17904	24936	23847	24134
Únor	57462	48767	59935	44384	62980	59845	39239	41881	43883	37638
Březen	110535	110284	102137	114637	131714	123721	104231	122587	107075	97046
Celkem	1107900	1078513	918893	1162679	1284365	1201015	1140753	1218600	1128797	1039507

tab. 4-4 Výpočet $\cos \varphi$ pro druhý kvadrant při +Rc a -A

$\cos \varphi$ (0,98 – 1), druhý kvadrant										
+RC/-A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	1,00000	0,99997	0,99983	0,99884	0,99777	0,99917	0,99849	0,99702	0,99718	0,99936
Květen	1,00000	0,99996	0,99983	0,99878	0,99715	0,99888	0,99762	0,99206	0,99607	0,99898
Červen	1,00000	0,99997	0,99990	0,99881	0,99822	0,99938	0,99841	0,99404	0,99736	0,99945
Červenec	1,00000	0,99998	0,99986	0,99895	0,99841	0,99943	0,99849	0,99505	0,99789	0,99948
Srpen	1,00000	0,99997	0,99984	0,99893	0,99759	0,99902	0,99793	0,99995	0,99729	0,99915
Září	1,00000	0,99997	0,99984	0,99895	0,99763	0,99912	0,99820	1,00000	0,99726	0,99896
Říjen	1,00000	0,99999	0,99990	0,99902	0,99854	0,99955	0,99896	1,00000	0,99831	0,99955
Listopad	1,00000	1,00000	0,99999	0,99923	0,99938	0,99975	0,99925	1,00000	0,99940	0,99996
Prosinec	1,00000	1,00000	0,99999	0,99933	0,99986	0,99992	1,00000	1,00000	0,99973	1,00000
Leden	1,00000	1,00000	0,99995	0,99912	0,99954	0,99982	0,99988	0,99854	0,99979	1,00000
Únor	1,00000	1,00000	0,99985	0,99900	0,99883	0,99962	0,99961	1,00000	0,99946	1,00000
Březen	1,00000	0,99997	0,99980	0,99878	0,99744	0,99905	0,99814	1,00000	0,99770	0,99960

tab. 4-5 Výpočet $\cos \varphi$ pro třetí kvadrant při – Ri a -A

$\cos \varphi$ (0,98 – 1), třetí kvadrant										
-Ri/-A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	0,99844	0,99982	0,99999	1,00000	0,99960	0,99861	0,99854	0,99821	0,99992	0,99187
Květen	0,99862	0,99986	0,99999	1,00000	0,99982	0,99906	0,99921	0,99986	0,99995	0,99664
Červen	0,99781	0,99975	0,99998	1,00000	0,99964	0,99837	0,99833	0,99987	0,99991	0,99567
Červenec	0,99727	0,99967	0,99998	1,00000	0,99926	0,99664	0,99757	0,99969	0,99979	0,98918
Srpen	0,99804	0,99979	0,99999	1,00000	0,99979	0,99903	0,99938	0,98143	0,99995	0,99772
Září	0,99809	0,99982	0,99999	1,00000	0,99980	0,99918	0,99921	0,98983	0,99994	0,99762
Říjen	0,99697	0,99948	0,99990	1,00000	0,99886	0,99613	0,99729	0,98312	0,99976	0,98473
Listopad	0,98533	0,99560	0,99948	0,99999	0,99577	0,99228	0,99616	0,97770	0,99953	0,96447
Prosinec	0,97754	0,98876	0,99958	0,99996	0,97853	0,94993	0,94340	0,87422	0,99803	0,86780
Leden	0,99113	0,99672	0,99992	0,99999	0,99383	0,98492	0,95417	0,98315	0,99672	0,84415
Únor	0,99575	0,99909	0,99998	1,00000	0,99848	0,99482	0,99171	0,95884	0,99918	0,89141
Březen	0,99826	0,99981	0,99999	1,00000	0,99971	0,99886	0,99871	0,98957	0,99988	0,98677

tab. 4-6 Vypočtené penalizační částky za nedodržení účínku, nevyžádanou dodávku jalového výkonu do DS při -A

Penalizace při dodávce činného výkonu /Kč/										
Poř. číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Květen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Červen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Červenec	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Srpen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Září	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Říjen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Listopad	0	0	0	0	0	0	0	312	0	1580
Prosinec	110	0	0	0	69	1174	1227	3441	0	4315
Leden	0	0	0	0	0	0	870	0	0	4587
Únor	0	0	0	0	0	0	0	1715	0	5056
Březen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Celkem	0	0	0	0	0	1174	1227	5468	0	15538

tab. 4-7 Přehled odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce

+Ri /kVArh/										
Poř. číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	0,25	0	0	61,5	0	0	0	0	0	0
Květen	0	0	0	59,75	0	0	0	0	0	0
Červen	0	0	0	33,75	0	0	0	0	0	0
Červenec	0	0,25	0	23,25	0	0	0	0	0	0
Srpen	1,5	0	0	44,25	0	0	0	0	0	0
Září	0	0	0	61,25	0	0	0	0	0	0
Říjen	0	0	0	76	0	0	0	0	0,25	0
Listopad	0	0	0	50,5	0	0	0	0	0	0
Prosinec	0	0	0,25	47,75	0	0	0	0,25	0	0
Leden	0	0	19,75	56,25	1,5	0	0	0	0	0
Únor	0	0,25	0	3	0,25	0	0	0	0	0
Březen	0	0,25	0	44,25	0,5	0	0	0	0	0
Celkem	1,75	0,75	20	561,5	2,25	0	0	0,25	0,25	0

tab. 4-8 Přehled dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce

-Rc /kVArh/										
Poř. číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	1339	2623	1117	97	2243	4987	2902	7628	4066	3859
Květen	1202	2361	1037	102	1192	4404	2539	6664	3573	3535
Červen	1097	2134	952	118	1025	3932	2239	5620	3156	3250
Červenec	1193	2349	1028	85	1157	4242	2449	6593	3510	3588
Srpen	1295	2582	1113	112	1263	4139	2725	7378	3899	3752
Září	1529	2958	1223	104	1433	5251	3092	7878	4452	4017
Říjen	1943	3615	1543	87	1737	6381	3678	9726	5350	4781
Listopad	2203	3950	1682	220	1917	7041	3939	10446	5808	5242
Prosinec	2392	4435	1787	117	2126	7862	4410	11522	6399	5772
Leden	2310	4318	1626	101	1493	7611	4357	11881	6391	5936
Únor	1952	3578	1408	125	700	6499	3508	10368	5295	4828
Březen	1807	3275	1296	134	601	5832	3157	8820	4877	4548
Celkem	20261	38177	15811	1400	16887	68179	38993	104523	56776	53108

tab. 4-9 Přehled odběru činného výkonu u 10 vybraných FVE za jednotlivé měsíce

+A /kWh/										
Poř. číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	645	956	846	540	463	550	445	574	876	688
Květen	570	870	686	500	406	483	393	472	513	588
Červen	501	725	616	464	397	403	343	368	340	476
Červenec	554	815	659	486	415	438	372	519	374	522
Srpen	614	904	727	570	485	429	416	676	412	548
Září	699	966	779	608	564	562	473	550	483	630
Říjen	862	1343	1002	701	692	767	567	721	652	790
Listopad	969	1572	1314	804	698	1222	614	805	909	969
Prosinec	1068	1903	1413	839	751	1514	689	849	1255	1059
Leden	1032	1859	1445	817	760	1654	709	899	1307	1099
Únor	870	1561	1521	704	657	1700	589	825	887	924
Březen	797	1485	993	644	617	929	518	699	599	783
Celkem	9180	14958	11999	7676	6905	10648	6127	7954	8606	9075

tab. 4-10 Výpočet $\cos \varphi$ pro čtvrtý kvadrant při -Rc a +A

$\cos \varphi (1)$, čtvrtý kvadrant										
-RC/+A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	0,43404	0,34241	0,60365	0,98430	0,20220	0,10958	0,15143	0,07498	0,21052	0,17548
Květen	0,42840	0,34591	0,55187	0,97988	0,32253	0,10903	0,15295	0,07062	0,14218	0,16400
Červen	0,41508	0,32165	0,54294	0,96937	0,36133	0,10185	0,15153	0,06535	0,10710	0,14492
Červenec	0,42117	0,32788	0,53948	0,98502	0,33738	0,10259	0,15018	0,07848	0,10588	0,14403
Srpen	0,42842	0,33034	0,54691	0,98133	0,35848	0,10304	0,15081	0,09128	0,10514	0,14451
Září	0,41601	0,31051	0,53714	0,98576	0,36638	0,10633	0,15132	0,06961	0,10775	0,15482
Říjen	0,40558	0,34824	0,54485	0,99238	0,36987	0,11931	0,15238	0,07390	0,12101	0,16308
Listopad	0,40241	0,36975	0,61554	0,96460	0,34232	0,17103	0,15402	0,07679	0,15456	0,18169
Prosinec	0,40773	0,39423	0,62005	0,99045	0,33304	0,18906	0,15427	0,07344	0,19242	0,18038
Leden	0,40789	0,39538	0,66416	0,99241	0,45365	0,21231	0,16056	0,07543	0,20039	0,18210
Únor	0,40685	0,39975	0,73384	0,98461	0,68423	0,25304	0,16558	0,07927	0,16512	0,18799
Březen	0,40365	0,41302	0,60820	0,97912	0,71605	0,15728	0,16186	0,07895	0,12192	0,16966

tab. 4-11 Výpočet $\cos \varphi$ pro první kvadrant při +Ri a +A

$\cos \varphi$ (0,95 – 1), první kvadrant										
+RI/+A	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	0,9999999	1	1	0,9935653	1	1	1	1	1	1
Květen	1	1	1	0,9929214	1	1	1	1	1	1
Červen	1	1	1	0,9973623	1	1	1	1	1	1
Červenec	1	1	1	0,9988553	1	1	1	1	1	1
Srpen	0,999997	1	1	0,9970028	1	1	1	1	1	1
Září	1	1	1	0,9949681	1	1	1	1	1	1
Říjen	1	1	1	0,9941701	1	1	1	1	0,9999999	1
Listopad	1	1	1	0,998032	1	1	1	1	1	1
Prosinec	1	1	1	0,9983834	1	1	1	1	1	1
Leden	1	1	0,9999066	0,9976383	0,9999981	1	1	1	1	1
Únor	1	1	1	0,9999909	0,9999999	1	1	1	1	1
Březen	1	1	1	0,9976495	0,9999997	1	1	1	1	1

tab. 4-12 Vypočtené penalizační částky za nedodržení účinníku, nevyžádanou dodávku jalového výkonu do DS při +A

Penalizace při odběru činného výkonu /Kč/										
Poř. číslo FVE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Duben	589	1154	491	43	987	2194	1277	3356	1789	1698
Květen	529	1039	456	45	525	1938	1117	2932	1572	1556
Červen	483	939	419	52	451	1730	985	2473	1389	1430
Červenec	525	1034	452	37	509	1867	1078	2901	1544	1579
Srpen	570	1136	490	49	556	1821	1199	3246	1716	1651
Září	673	1302	538	46	631	2310	1360	3466	1959	1767
Říjen	855	1590	679	38	764	2808	1618	4280	2354	2104
Listopad	969	1738	740	97	843	3098	1733	4596	2555	2306
Prosinec	1052	1951	786	51	936	3459	1940	5070	2816	2540
Leden	1016	1900	716	45	657	3349	1917	5227	2812	2612
Únor	859	1574	620	55	308	2859	1544	4562	2330	2124
Březen	795	1441	570	59	264	2566	1389	3881	2146	2001
Celkem	8915	16798	6957	616	7430	29999	17157	45990	24981	23367

5 Posouzení možnosti eliminace negativních vlivů

5.1 Detailní rozbor jedné FVE s instalovaným výkonem 1085 kW

5.1.1 Použité komponenty, získaná a naměřená data

5.1.1.1 FVE moduly

Monokrystalické moduly HB-TECH 180W – 6038ks

Plocha modulů celkem 7708m²

Účinnost 14,1%

Datový list v příloze č. 1

5.1.1.2 Střídače

REFUSOL 15K 17,5kW – 60ks

Datový list v příloze č. 2

5.1.1.3 Klimatologická data

Slunečního svitu za 1 rok 1758hodin

Suma globálního záření 1120 kWh/m²

5.1.1.4 Skutečně naměřená data za 1 rok

Dodávka činného výkonu –A	994228 kWh
Odběr činného výkonu +A	9355 kWh
Dodávka jalového výkonu -Ri při dodávce –A	98040 kVAr
Odběr jalového výkonu +Rc při dodávce –A	20780 kVAr
Dodávka jalového výkonu –Rc při odběru +A	550 kVAr
Odběr jalového výkonu +Ri při odběru +A	2 kVAr

5.1.2 Posouzení výnosnosti Performance Ratio(výkon, výsledek a ratio poměr, podíl)

Jedna z nejdůležitějších veličin pro hodnocení účinností FV systému.

Jedná se o poměr skutečného energetického výnosu k teoreticky možnému výnosu.

Udává se v procentech. Čím více se hodnota blíží k 100%, tím více je FV systém efektivnější.

Hodnoty 100% nelze dosáhnout, jelikož některým ztrátám se nelze vyhnout, např. ztráty na kabelech, zahřívání FV panelů a další. Přesto instalované FVE dosahují Performance Ratio (PR) kolem 80%.

5.1.2.1 Výpočet PR

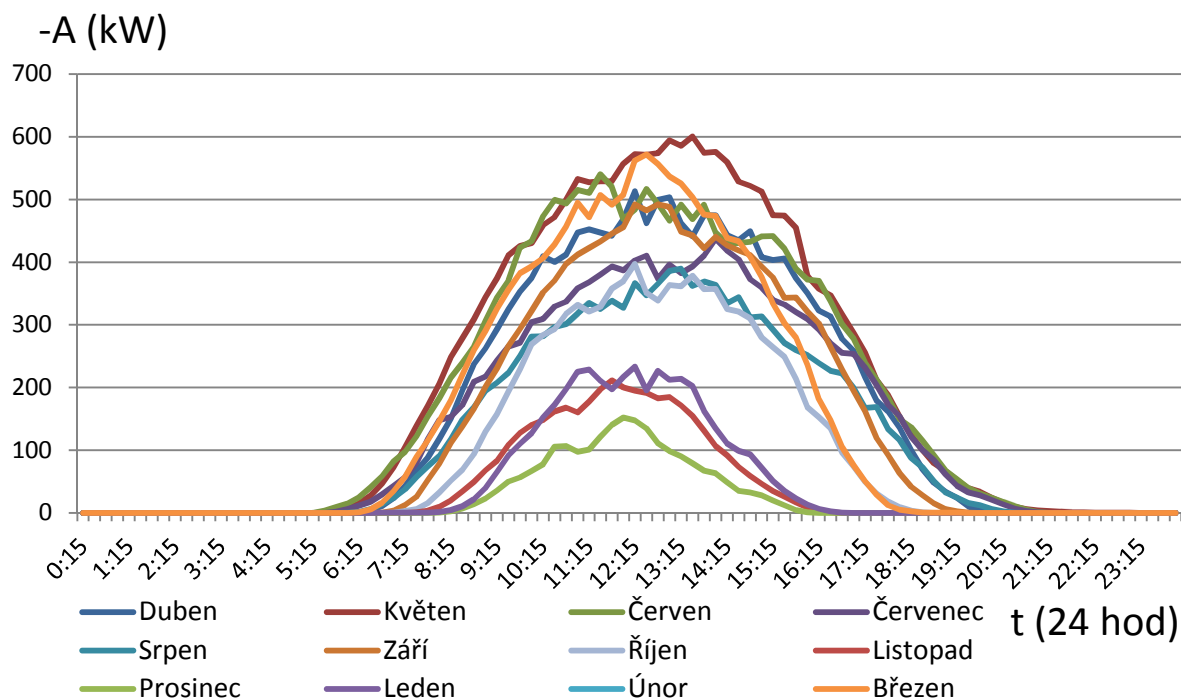
$$PR = \frac{\text{skutečný energetický výnos FV systému v kWh za rok}}{\text{vypočítaný energetický výnos FV systému v kWh za rok}}$$

$$PR = \frac{994208 \text{ kWh}}{\text{suma globálního záření} \times \text{plocha panelů} \times \text{účinnost panelů}}$$

$$PR = \frac{994208}{1120 \times 7708 \times 0,141} = 81\%$$

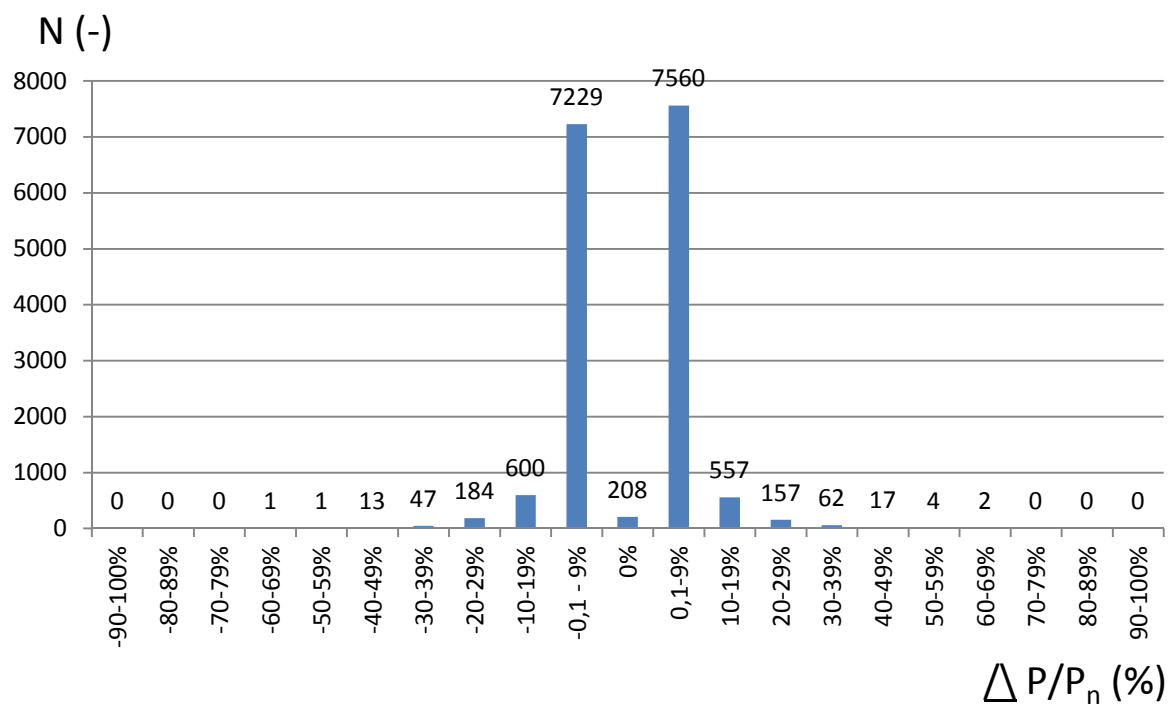
Z výsledku vyplývá, že zkoumaná elektrárna má poměrně vysokou výnosnost 81% a jen 19% sluneční energie není v důsledcích ztrát, poruch a jiných okolností využito.

5.1.3 Vyhodnocení dodávky činného výkonu v závislosti na jednotlivých měsících v roce

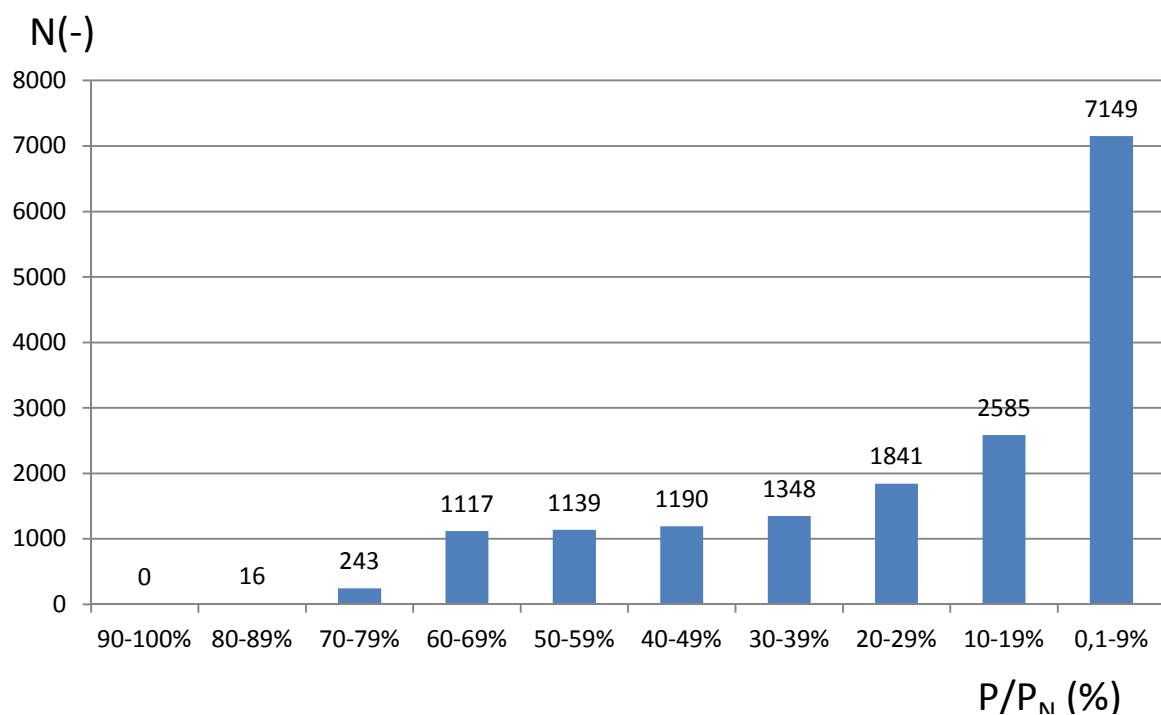
obr. 5-1 Průměrné naměřené hodnoty dodávky činného výkonu za jednotlivé měsíce

Z grafu na obr. 5-1 je patrná dodávka činného výkonu do DS. Naměřené a vynesené hodnoty jsou průměrné čtvrt hodinové. Nejvyšších hodnot je dosaženo v měsíci květnu, nejnižších v měsíci prosinci. Jedná se o průměrné měsíční hodnoty. Maximální hodnota byla naměřena 894 kW.

obr. 5-2 Počet změn za období 1 rok v procentech

Z grafu na obr. 5-2 je patrné, že změn výkonů (měřené čtvrtročníkové výkony) je nejvíce v rozmezí + (0,1 – 9) % v počtu 7560 za rok, následuje změna – (0,1 – 9) % v počtu 7229 za rok. Největší změny výkonů o – (60-69) % jsou v počtu 1 za rok a změny výkonů o + (60-69) % jsou v počtu 2 za rok.

obr. 5-3 Počet naměřených jednotek ($1/4 \max.$) rozdělených podle četnosti N(-) a velikosti P/PN (%)

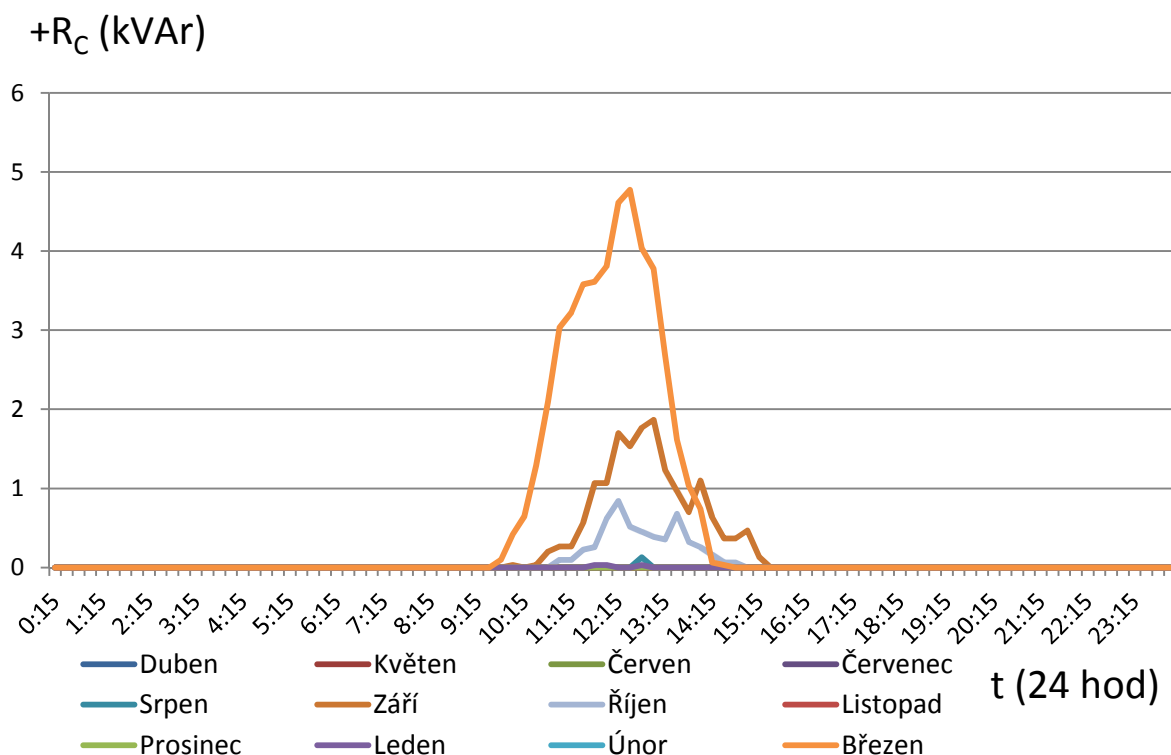
V grafické závislosti velikosti dodávky činného výkonu ve čtvrthodinách, je patrné na obr. 5-3, že max. výkon produkovaný elektrárnou se pohybuje v (70 – 79) % v počtu 243 za rok, nejčtenější je velikost dodávaného výkonu (0,1-9) %, a to v počtu 7149 za rok. Výkon je přepočtený procentuálně k instalovanému výkonu.

5.1.3.1 Přehled dodávky činného výkonu

tab. 5-1 Přehled dodávky činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce

-A		
Sledované období 04/2011 - 03/2012	Součet průměrných 1/4h /kW/	Součet průměrných 1h /kWh/
Duben	458 490	114 623
Květen	587 490	146 873
Červen	518 925	129 731
Červenec	422 403	105 601
Srpen	357 375	89 344
Září	403 665	100 916
Říjen	293 309	73 327
Listopad	112 386	28 097
Prosinec	66 015	16 504
Leden	129 039	32 260
Únor	185 798	46 450
Březen	442 229	110 557
Celkem	3 977 124	994 281

5.1.4 Vyhodnocení odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu

obr. 5-4 Průměrné naměřené hodnoty odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

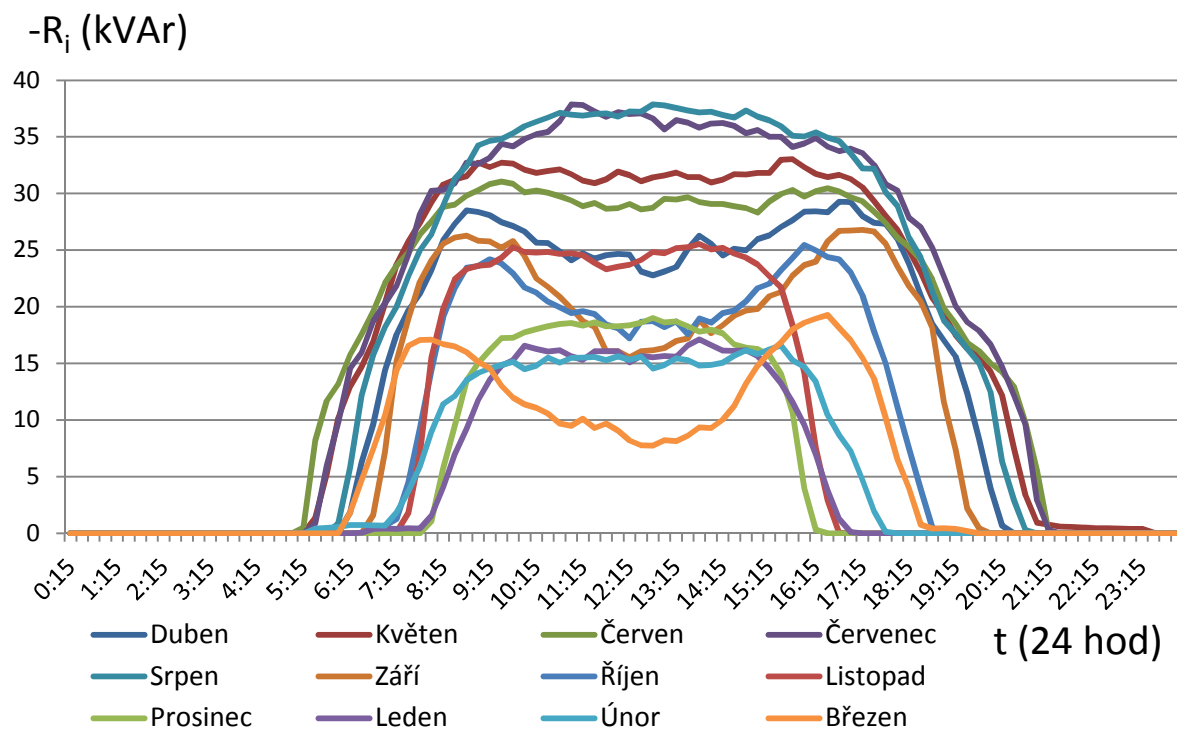
Z grafu na obr. 5-4 je patrný odběr jalového výkonu kapacitního charakteru. Naměřené a vynesené hodnoty jsou průměrné čtvrt hodinové. Nejvyšších hodnot je dosaženo v měsíci březnu, nejnižších v měsíci červenci, v ostatních měsících jsou naměřené hodnoty takřka nulové. Hodnoty účinníku povolené pro tento odběr jsou určeny PDS, standardně bývají $\cos \varphi = 0,98 - 1$. Hodnoty za jednotlivé měsíce byly splněny.

5.1.4.1 Přehled odběru jalového výkonu při -A

tab. 5-2 Přehled odběru jalového výkonu při dodávce činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za a jednotlivé měsíce, včetně penalizace

+R _C				
Sledované období 04/2011 - 03/2012	Součet průměrných 1/4h /kW/	Součet průměrných 1h /kWh/	cos φ 0,98-1	Celkem Kč
Duben	0	0	1	0
Květen	0	0	1	0
Červen	0	0	1	0
Červenec	0	0	1	0
Srpen	4	1	1	0
Září	490	122,5	0,99	0
Říjen	167	41,75	0,99	0
Listopad	0	0	1	0
Prosinec	0	0	1	0
Leden	3	0,75	1	0
Únor	136	34	0,99	0
Březen	1 400	350	0,99	0
Celkem	2 200	550	-	0

5.1.4.2 Vyhodnocení dodávky jalového výkonu při dodávce činného výkonu

obr. 5-5 Průměrné naměřené hodnoty dodávky jalového výkonu při dodávce činného výkonu za jednotlivé měsíce

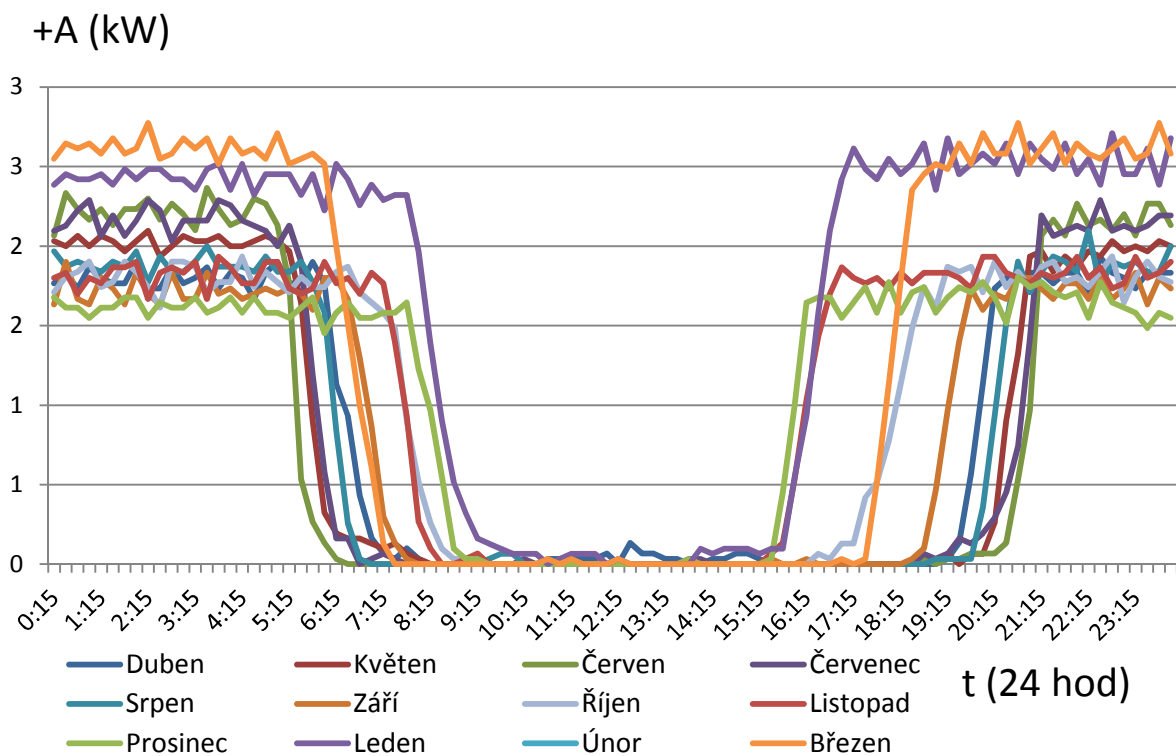
Z grafu na obr. 5-5 je patrná dodávka jalového výkonu induktivního charakteru. Naměřené a vynesené hodnoty jsou průměrné čtvrt hodinové. Nejvyšších hodnot je dosaženo v měsíci srpen, nejnižších v měsíci srpnu. Hodnoty účinníku povolené pro tento odběr jsou určeny PDS, standardně bývají $\cos \varphi = 0,98 - 1$. Hodnoty byly překročeny, tudíž penalizovány dle Cenového rozhodnutí ERÚ.

5.1.4.3 Přehled dodávky jalového výkonu při –A

tab. 5-3 Přehled dodávky jalového výkonu při dodávce činného výkonu i 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce, včetně penalizace

-R_i				
Sledované období 04/2011 - 03/2012	Součet průměrných 1/4h /kW/	Součet průměrných 1h /kWh/	$\cos \varphi$ 0,98-1	Celkem Kč
Duben	38 427	9 607	0,99	0
Květen	50 397	12 599	0,99	0
Červen	47 597	11 899	0,99	0
Červenec	55 809	13 952	0,99	0
Srpen	53 400	13 350	0,99	0
Září	31 099	7 775	0,99	0
Říjen	26 777	6 694	0,99	0
Listopad	23 698	5 925	0,98	0
Prosinec	16 092	4 023	0,97	295
Leden	14 763	3 691	0,99	0
Únor	15 960	3 990	0,99	0
Březen	18 442	4 611	0,99	0
Celkem	392 461	98 115		295

5.1.5 Vyhodnocení odběru činného výkonu v závislosti na jednotlivých měsících v roce

obr. 5-6 Průměrné naměřené hodnoty odběru činného výkonu za jednotlivé měsíce

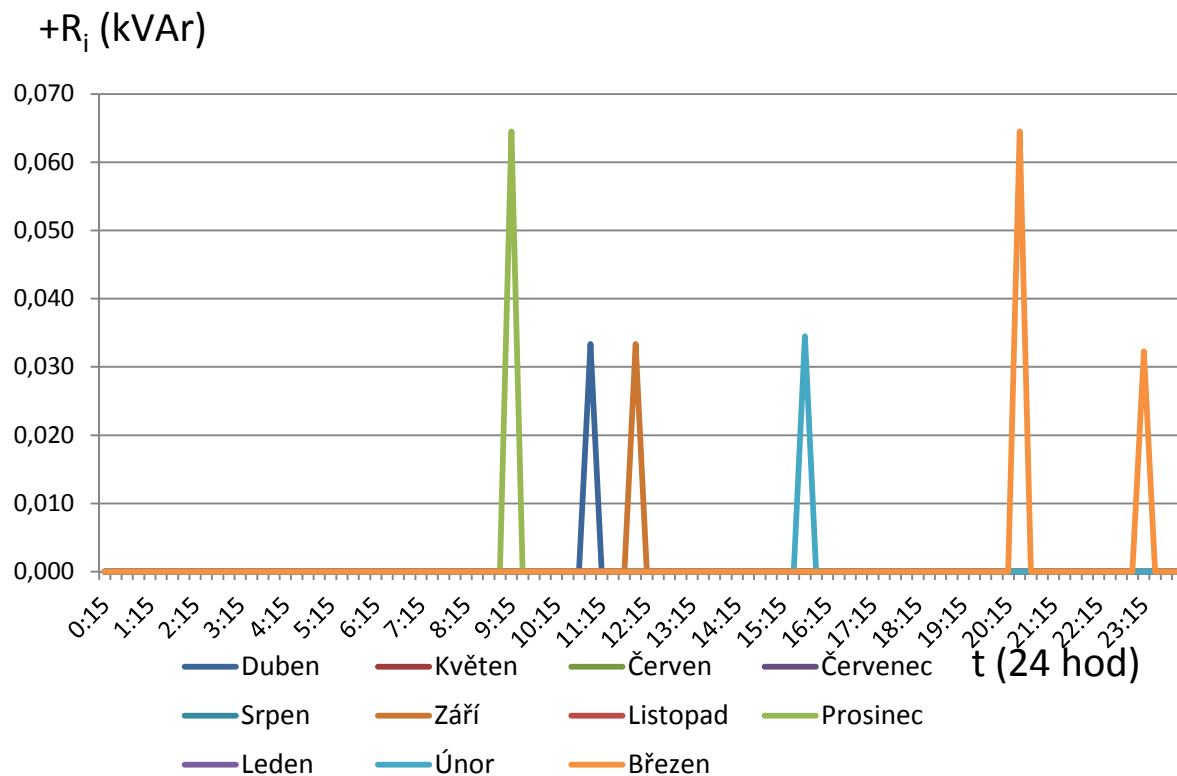
K odběru činného výkonu dochází minimálně, převážně v nočních hodinách, obr. 5-6, kdy výroba nedodává činný výkon. Jedná se o spotřebu technologie, různých provozních, zabezpečovacích a monitorovacích zařízení. Maximální odebíraný činný výkon je u všech měsíčních průměrů kolem 3kW.

5.1.5.1 Přehled odběru činného výkonu

tab. 5-4 Přehled odběru činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce

+A		
Sledované období 04/2011 - 03/2012	Součet průměrných 1/4h /kW/	Součet průměrných 1h /kWh/
Duben	2 330	583
Květen	2 310	578
Červen	2 245	561
Červenec	2 443	611
Srpen	2 336	584
Září	2 444	611
Říjen	3 082	771
Listopad	3 389	847
Prosinec	3 331	833
Leden	4 952	1 238
Únor	4 501	1 125
Březen	4 059	1 015
Celkem	37 422	9 356

5.1.6 Vyhodnocení odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu

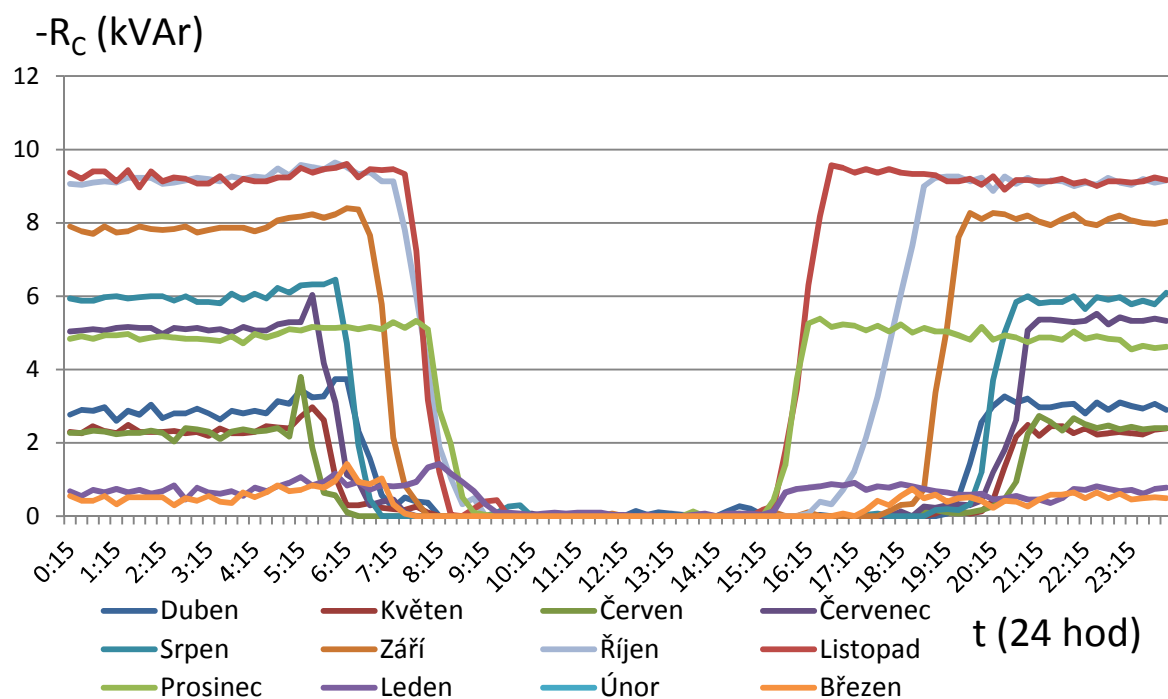
obr. 5-7 Průměrné naměřené hodnoty odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu za jednotlivé měsíce

Z grafu na obr. 5-7 je patrný odběr jalového výkonu induktivního charakteru. Naměřené a vynesené hodnoty jsou průměrné čtvrt hodinové. Nejvyšších hodnot je dosaženo v měsíci prosinci, nejnižších v měsících březnu a říjnu. Hodnoty účinníku povolené pro tento odběr jsou určeny PDS, standardně bývají $\cos \varphi = 0,95 - 1$. Hodnoty za jednotlivé měsíce byly splněny.

tab. 5-5 Přehled odběru jalového výkonu při odběru činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce, včetně penalizace

+R_i				
Sledované období 04/2011 - 03/2012	Součet průměrných 1/4h /kVAr/	Součet průměrných 1h /kVArh/	cos φ 0,95-1	Celkem Kč
Duben	1	0,25	0,99	0
Květen	0	0	1	0
Červen	0	0	1	0
Červenec	0	0	1	0
Srpen	0	0	1	0
Září	1	0,25	0,99	0
Říjen	0	0	1	0
Listopad	0	0	1	0
Prosinec	2	0,5	0,99	0
Leden	0	0	1	0
Únor	1	0,25	0,99	0
Březen	3	0,75	0,99	0
Celkem	8	2		0

5.1.7 Vyhodnocení dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu

obr. 5-8 Průměrné naměřené hodnoty dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu za jednotlivé měsíce

Z grafu na obr. 5-8 je patrná dodávka jalového výkonu kapacitního charakteru. Naměřené a vynesené hodnoty jsou průměrné čtvrt hodinové. Nejvyšších hodnot je dosaženo v měsíci listopadu, nejnižších v měsíci březnu. Hodnoty účinníku povolené pro tento odběr jsou určeny PDS, standardně bývají $\cos \varphi = 1$. Hodnoty za jednotlivé měsíce nebyly splněny a byly penalizovány dle Cenového rozhodnutí ERÚ.

tab. 5-6 Přehled dodávky jalového výkonu při odběru činného výkonu u 1 detailně sledované FVE za jednotlivé měsíce, včetně penalizace

-R_c				
Sledované období 04/2011 - 03/2012	Součet průměrných 1/4h	Součet průměrných 1h	cos φ 1	Celkem Kč
Duben	4033	1 008	0,5	443
Květen	2864	716	0,62	315
Červen	2604	651	0,65	286
Červenec	6227	1 557	0,36	685
Srpen	7610	1 903	0,29	837
Září	11609	2 902	0,2	1 276
Říjen	16025	4 006	0,18	1 762
Listopad	17639	4 410	0,18	1 940
Prosinec	10209	2 552	0,31	1 122
Leden	1671	418	0,94	183
Únor	1564	391	0,94	172
Březen	957	239	0,97	105
Celkem	83012	20 753	-	9 126

5.2 Posouzení negativních vlivů nesoudobosti dodávky činného výkonu

Nesoudobost dodávky činného výkonu u FVE klade velké nároky na regulaci ES. Obzvláště v lokalitách, kde jsou shromážděny velké počty elektráren s většími instalovanými výkony. Přestože elektrárny s výkony nad 630 kW jsou připojeny do sítí VN nebo VVN, přesto důsledky nárazových, nestabilních, tedy nevyžádaných dodávek jsou citelné pro DS. Z tohoto důvodu bylo v únoru 2010 pozastaveno připojování nových FVE do DS. Došlo k analyzování kapacity distribučních a přenosových sítí. Toto pozastavení trvalo až do začátku roku 2012, kdy se distribuční síť na několika úsecích ČR otevřela a začalo docházet k opětovnému povolování a připojování FVE do DS. Vlivem novely zákona o podpoře výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů, snížení výkupních cen a specifikace elektráren, kterým lze poskytnout podporu, omezilo se připojování FVE na max. výkon 30kW s umístěním na střešních konstrukcích nebo na obvodových pláštích budov. Dalším z důvodů, proč došlo v únoru 2010 k uzavření DS pro připojování FVE, byla skutečnost, že u elektráren nebylo technicky provedeno dálkové vypínání a řízení výkonů. Tato skutečnost přispěla takřka k nemožné regulaci FVE, a tedy bylo nutné predikovat dodávky do DS na základě předpovědí počasí v daných lokalitách a těmto dodávkám přizpůsobovat jiné výrobní zdroje nežli FVE. Havarijní stavy nebylo a zatím není možno řešit dálkovým odstavením výroby z dispečinku. Dovybavení stávajících výroben dálkovým řízením se připravuje ve dvou etapách podle velikosti instalovaných výkonů. Konec první etapy 30. 06. 2012, konec druhé etapy 30. 06. 2013. Situaci zhoršuje ta skutečnost, že dovybavení výroben jsou povinni provozovatelé zajistit na vlastní náklady, a řada provozovatelů na tyto nečekané výdaje nemá finanční prostředky. Na vyrobenou elektřinu byla státem

nasazena od 01. 01. 2011 do 31. 12. 2013 odvodní daň 26% pro povinný výkup a 28% pro zelený bonus, což tento problém ještě prohloubilo. Věříme, že po instalaci dálkového řízení činného i jalového výkonu, bude možno eliminovat některé negativní vlivy FVE na DS. Taktéž by se mohl uvolnit prostor pro malé FVE instalované na rodinných domech. I tyto malé výrobní při uzavření sítě nebylo možno připojovat, a to ani v případě, kdy výrobce by neuplatňoval nárok na povinný výkup nebo zelený bonus. V tomto případě by výroba sloužila převážně pro krytí spotřeby rodinného domu, ale s možností spojení k DS.

5.3 Posouzení negativních vlivů dodávky a odběru jalové energie

Dodávky a odběry jalových výkonů z DS mají negativní vlivy na zatížení ES a velikost napětí v dané lokalitě. Přestože dle ERÚ nedodržení účinníku a nevyžádaná dodávka jalového výkonu jsou dle cenového rozhodnutí zpoplatněny, i přesto nezřídka k těmto odběrům a dodávkám dochází, a to nedostatečným technickým řešením kompenzace, kdy regulátory nejsou dostatečně rychlé ve změnách výkonů, a proto dochází k nevyrovnání induktivní a kapacitní složky jalového výkonu. Řada firem se touto problematikou začala nyní aktivně zabývat, na trhu jsou velice výkonné regulátory, avšak o instalaci sofistikovanějších regulátorů provozovatelé FVE nemají zájem, jelikož poplatky za nedodržení účinníku a nevyžádanou dodávku jalového výkonu jsou mizivé oproti výdělům z dodávky činného výkonu. Již zmiňovaná odvodní daň zatížila provozovatele natolik, že další investice do zařízení elektrárny velmi omezují. Uvedením do provozu dálkového řízení od výše zmiňovaných termínů, bude umožněno řízení jalového výkonu a tedy lepší stabilita napětí v dané lokalitě a tedy i v ES.

Nutno podotknout, že při dálkovém omezení výrobní PDS, náleží provozovateli finanční náhrada za nedodanou elektřinu. Jak se bude stanovovat výše nedodané elektřiny a tedy s tím spojena finanční náhrada zatím není přesně stanoveno.

6 Závěr

Pro stanovení soudobosti dodávaného činného výkonu do ES ČR byl analýzou naměřených dat z FVE za období 01. 04. 2011 – 31. 03. 2012 zjištěn počet a druh oblačností nad ČR. Tyto počty oblačností a jejich druhy mají zásadní podíl na velikosti a soudobosti dodávky činného výkonu. Z analýzy lze usoudit, že maximální výkon dodávaný z FVE do elektrizační soustavy je v průměru 65% instalovaného výkonu, což je zhruba 1280 MW a objevuje se během roku zhruba 57 krát. Minimální výkon dodávaný do elektrizační soustavy je zhruba 490 MW a objevuje se během roku zhruba 67 krát. Výše uvedené hodnoty získané analýzou naměřených dat z FVE byly překontrolovány podle statistiky ČHMÚ, kde počet oblačností byl takřka totožný. Jasno 53x, zataženo 64x [10].

Otázek ohledně stále se zlepšujícího chodu a optimalizaci provozu FVE by mohlo být mnoho. Jednak je to tím, že při budování slunečních elektráren u nás nebyla znalost této problematiky na vysoké úrovni, s rozšiřující se, až masovou, instalací v roce 2009 a 2010 začaly do tohoto odvětví vstupovat i firmy s menšími odbornými znalostmi a tudíž nyní máme v provozu i zařízení, která je nutno analyzovat a optimalizovat jejich provoz tak, aby měla co nejmenší negativní vliv na DS i ES.

Nejen nesoudobost dodávky činného výkonu, nedodržení účinníku a nevyžádaná dodávka jalového výkonu má negativní vliv na ES.

Další negativní účinky na DS (zpětné vlivy) může mít nedodržena kvalita napětí dle ČSN EN 50160. Tato norma pojednává jak dosáhnout požadované kvality a jaké veličiny měřit a kontrolovat u výroby. Měření se provádí měřicím přístrojem (MEG 30, MEG 31), napojeným převážně v místě instalování MTP a MTN výroby. Doba monitorování je cca jeden týden. Na základě naměřených veličin se stanoví případné negativní vlivy na DS, což je také zajímavé téma pro budoucí diplomovou práci.

Ještě jednou bych rád zmínil, že získání naměřených dat byla půl roční záležitost, neuvěřitelně náročného oslovování, jednání, nabízení, někdy až přílišného přesvědčování. Jsem rád, že se mi nakonec podařilo naměřená data získat a myšlenku analyzovat soudobost dodávky činného výkonu FVE do elektrizační soustavy ČR zrealizovat.

7 Seznam literatury

- [1] NASA Surface meteorology and Solar Energy [online]. 2011-[cit. 2011-02-16] Available from: <<http://eosweb.larc.nasa.gov/cgi-bin/sse/grid.cgi?&step=1&submit=Submit>>
- [2] Photovoltaic Geographical Information System - Interactive Maps [online]. 2011-[cit. 2011-03-20] Available from: <<http://re.jrc.ec.europa.eu/pvgis/apps4/pvest.php>>.
- [3] KREJCI, P., PROKOP, L., MISAK, S. Analysis of Long Time WPP Power Flows Measurement. In Rusek, S., Gono, R. (Eds.). 10th International Scientific Conference Electric Power Engineering 2009. 2009, ISBN 978-80-248-1947-1, p. 373-378
- [4] www.cez.cz
- [5] www.cezdistribuce.cz
- [6] www.pre.cz
- [7] www.eon.cz
- [8] www.eru.cz
- [9] <http://portal.chmi.cz/portal/dt?action=content&provider=JSPTabContainer>
- [10] <http://www.in-pocasi.cz/archiv/index.php>
- [11] <http://www.odbornaliteratura.cz>
- [12] <http://www.elcom.cz>
- [13] <http://www.wikipedie.cz>

Přílohy

- Příloha č. 1 Datový list - Monokrystalické moduly HB-TECH 180W
- Příloha č. 2 Datový list - REFUSOL 15K 17,5kW
- Příloha č. 3 Statistika ČHMÚ – frontální přechody přes území ČR
- Příloha č. 4 Hybridní regulátor jalového výkonu

HBS-XXX-72-5-012

SOLAR-POWER

Monokrystalines Photovoltaik-Modul

HBS-180-72-5-012, HBS-185-72-5-012

Hoher Qualitätsstandard

Die monokrystallinen Solarzellen sind in UV-beständigen EVA-Kunststoff eingebettet. Der verwindungssteife Modulrahmen besteht aus eloxierten und korrosionsbeständigem Aluminium. Durch die stabile Bauweise kann das Modul auf vielfältige Weise montiert werden. Die Frontseite des Photovoltaik-Moduls besteht aus thermisch vorgespanntem Solarglas. Dieses garantiert einerseits eine hohe Lichtdurchlässigkeit und schützt andererseits die monokrystallinen Solarzellen vor äußeren Witterungseinflüssen wie Hagel, Schnee und Eis.

Modultypen

Leistung (W_p) *	180 W	185 W
Nennspannung (V_{mpp})	37,00 V	37,10 V
Nennstrom (I_{mpp})	4,86 A	5,01 A
Leerlaufspannung (V_{oc})	45,40 V	45,40 V
Kurzschluss-Strom (I_{sc})	5,23 A	5,27 A
Moduleffizienz	$\geq 14,1 \%$	$\geq 14,5 \%$

* Nennleistung (+/- 3%) unter Standard Testbedingungen (STC)

Elektrische Daten

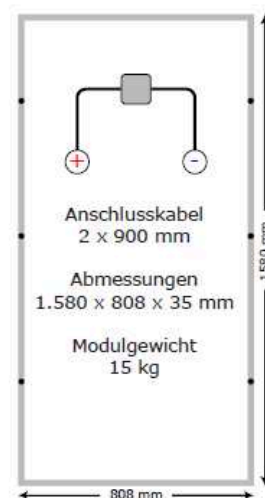
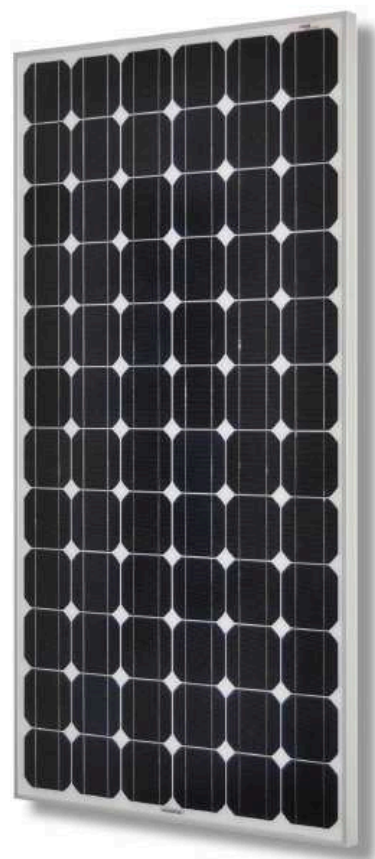
NOCT (800 W/m ² ; 1 m/sec; 20°C)	47°C ($\pm 2^\circ\text{C}$)
Temperaturkoeffizienten der Zellen	
Kurzschlußstrom (I_{sc})	+ 0,10 %/K
Leerlaufspannung (U_{oc})	- 0,38 %/K
Leistung (P_{max})	- 0,47 %/K
Max Systemspannung (U_{max})	1.000 V

Mechanische Daten

Zelltyp	Monokrystallines Silizium
Zellenzahl	72 (6 x 12)
Zellengröße	125 x 125 mm
Länge	1.580 mm
Breite	808 mm
Rahmendicke	35 mm
Gewicht	15 kg
Rahmenmaterial	Aluminium
Anschlüsse	MC-4
Bypassdioden	3 Stück
Hagelfestigkeit	Stahl-Ball, der aus 1m Höhe runter fällt

Garantien

Produktgarantie	5 Jahre
Leistungsgarantie	10 Jahre auf 90 %
Leistungsgarantie	25 Jahre auf 80 %
Testzertifikat	TÜV Rheinland IEC-61215, -61730

REFU
SOL
The Driving Force

Spitzentechnik für höchste Erträge
Advanced Technology for Highest Yields

Der Gedanke, Verschwendung zu eliminieren, wurde mit der Solarwechselrichterreihe REFUSOL der REFU Elektronik GmbH optimal umgesetzt. Um einen möglichst hohen Ertrag zu gewährleisten, werden mit einer neuen, hoch effizienten Schaltungstopologie beachtliche Wirkungsgrade über einem breiten Eingangsspannungsbereich verwirklicht:

Spitzenwirkungsgrad über 98%
Europ. Wirkungsgrad bei
380..800V(DC) >97%

The idea to eliminate the waste of energy was optimally achieved when REFU Elektronik GmbH manufactured the solar inverter series REFUSOL. In order to maximize revenues, we have achieved an impressive grade of efficiency over a wide input voltage range with a new high innovative circuit topology:

Top efficiency over 98%
European efficiency at
380..800V(DC) >97%

Diese Spitzenwirkungsgrade in Verbindung mit

- einem innovativen MPP-Tracking,
- einem hervorragenden Teillastwirkungsgrad,
- einer ressourcenschonenden, kompakten und sehr zuverlässigen Bauweise

führen zu **deutlich erhöhten Erträgen** jeder PV-Anlage.

Allein der im Vergleich zum Marktdurchschnitt um 3 Prozentpunkte erhöhte europ. Wirkungsgrad bringt pro 15kW-Gerät **einen Mehrertrag von ca. 200 €/Jahr**. Über diese Mehreinnahmen bezahlt sich der REFUSOL 15K im Laufe seiner Lebensdauer praktisch selbst!

These degrees of top efficiency combined with

- an innovative MPP tracking,
- an outstanding part-load efficiency,
- a resource saving, compact and highly reliable design

will result in **remarkably high proceeds** on each PV installation.

Just the European efficiency alone, which is 3 percent higher than the usual market average, provides an **additional yield of around € 200 per year** with a 15kW-unit. Owing to this additional yield, the REFUSOL 15K unit actually pays for itself in the course of its operating life.

Technische Daten

Technical data

	REFUSOL 10K	REFUSOL 11K
DC Daten / DC data		
Max. PV-Leistung / Max. PV-Power	11,7 kW	13 kW
MPPT-Bereich / MPPT-Range	380 - 800 V	380 - 800 V
Max. DC Spannung / Max. DC Voltage	900 V	
Max. DC Strom / Max. DC current	29 A	29 A
MPP Tracking / MPP tracking	Schnelles, präzises MPP-Tracking / Fast, precise MPP tracking	
Interner Überspannungsschutz / Internal overvoltage protection	Typ 3 / Type 3	
AC Daten / AC data		
AC-Bemessungsleistung / Rated AC-Power	10 kW	11 kW
AC max. Leistung / Max. AC-Power	11 kW	12,1 kW
AC Netzanschluss / AC grid connection	3AC400V + N, 50 - 60 Hz	
cos phi	1	1
Max. AC Strom / Max. AC current	18 A	18 A
Klirrfaktor THD / Distortion factor THD	<2,5%	<2,5%
Max. Wirkungsgrad / Max. efficiency	97,8%	98%
Europ. Wirkungsgrad / Efficiency	97,4%	97,5%
Einspeisung ab / Infeed as from	20 W	
Eigenverbrauch Nacht / Internal consumption in night operation	<0,2 W	<0,2 W
Interner Überspannungsschutz / Internal overvoltage protection	Typ 3 / type 3	
Kühlung, Umgebungsbedingungen, EMV / Cooling, ambient conditions, EMC		
Kühlung / Cooling	Natürliche Konvektion / Natural convection	
Umgebungstemperatur / Ambient temperature	-25...+55°C	
Aufstellhöhe / Site altitude	Bis 2000m ü. NN / Up to 2000m above sea level	
Geräusch / Noise	<45dBa	
Störaussendung / Emitted interference	EN61000-6-4: 2007	
Zertifikate / Certificates	CE (UL und CSA in Vorbereitung) / CE (UL and CSA in preparation)	
Störfestigkeit / Interference immunity	EN 61000-6-2: 2005	
Umweltklassen / Environmental classif.	4K4H nach DIN IEC 721-3-3	
FNS / SZS	nach VDE0126-1-1 / acc. to VDE0126-1-1	
Mechanik / Mechanics		
Schutzart / Type of protection	IP65 nach EN 60529 / IP65 as per EN 60529	
Abmessungen / Dimensions Breite / Höhe / Tiefe / Width / Height / Depth	520 mm / 530 mm / 270 mm	
Gewicht / Weight	38 kg	38 kg

1 Statistika ČHMÚ – frontální přechody

Čas přechodu fronty: ve světovém čase (UTC) s přesností na 1 hodinu

Typ fronty: **teplá (T)**, **studená (S)**, okluzní (O)

Směr: odkud fronta postupuje (N, NE, E, SE, S, SW, W, NW)

Intenzita fronty: slabá (W), střední (M), silná (S)

měsíc	datum	čas	typ	směr	Intenzita
DUBEN 2011	2.	03	T	W	M
	4.	02	S	W	M
		09	S	W	S
	5.	02	O	W	W
		15	O	W	W
	6.	11	T	W	M
	7.	11	S	NW	W
		15	S	NW	M
	8.	14	T	NW	M
		17	S	NW	M
	11.	14	T	NW	W
	12.	00	S	NW	W
		07	S	NW	S
	27.	19	T	E	M
KVĚTEN 2011	1.	05	S	NE	M
	2.	13	S	NW	M
	8.	09	O	E	W
	10.	21	O	W	W
	12.	14	S	NW	M
	14.	10	O	SW	M
		19	S	NW	M
	16.	21	O	W	W
	17.	17	S	W	W
	19.	17	S	W	M
	22.	16	S	W	M
	23.	02	S	W	M
	24.	15	S	W	M
		17	S	W	M
	26.	09	T	SW	W
		20	S	W	M
	29.	14	T	W	W
	31.	14	S	W	M
ČERVEN 2011	3.	10	T	E	W
	5.	22	S	SW	W
	6.	13	O	S	M
	8.	01	O	S	W
		14	S	W	M
		18	S	NW	M

	11.	12	O	W	M
	13.	15	O	W	W
	14.	18	S	NW	M
	15.	15	O	W	M
	16.	21	O	W	M
		22	S	W	M
	17.	23	O	W	M
	20.	17	O	W	M
	22.	09	T	S	M
		16	S	W	M
	30.	05	S	NW	M
ČERVENEC 2011	3.	05	O	N	M
	4.	09	O	N	M
	6.	12	O	W	M
	7.	23	O	W	M
	9.	07	T	SW	W
		11	S	SW	W
	10.	21	O	W	S
	13.	19	O	W	S
		23	S	W	M
	17.	01	T	SW	W
		17	S	W	M
	19.	23	O	S	M
	20.	04	O	SW	M
SRPEN 2011	3.	22	O	W	M
	5.	04	O	SW	M
	7.	01	S	SW	M
		03	S	W	M
		12	S	W	M
	11.	07	T	W	M
		22	S	W	M
	14.	07	T	SW	M
		18	S	W	M
	16.	10	O	W	W
	18.	08	T	S	W
	19.	03	S	SW	M
		07	S	W	M
		14	S	NW	M
	21.	13	T	SW	W
		16	S	SW	M
	23.	09	T	S	W
		22	S	SW	M
	24.	22	O	SW	M
	27.	01	S	W	M
ZÁŘÍ 2011	2.	21	T	W	W
	4.	23	S	W	M
	6.	22	O	W	M
	7.	07	S	W	M
		11	S	W	M

	9.	22	T	W	M
	10.	20	T	SW	M
	11.	19	S	W	M
	13.	04	S	W	W
	17.	00	O	W	M
		18	T	S	W
	18.	00	S	SW	M
		12	S	W	M
		16	S	W	M
	21.	18	S	W	W
	22.	10	S	W	W
	27.	14	S	NW	M
ŘÍJEN 2011	3.	21	S	NW	W
	4.	08	T	W	W
		17	S	NW	W
	5.	18	T	W	M
	6.	21	S	NW	S
	10.	02	O	W	M
		15	T	W	M
	11.	05	S	W	W
	12.	01	S	NW	S
	18.	09	T	W	M
		22	S	W	S
	25.	18	T	S	M
		23	S	SW	M
LISTOPAD 2011	27.	19	O	W	W
	30.	01	O	W	M
	1.	15	S	SW	W
	10.	05	S	NE	W
	14.	03	T	NW	W
		14	S	N	W
	17.	02	T	W	W
		05	S	W	W
	19.	18	O	SW	W
	25.	00	T	W	W
		15	S	W	W
		20	S	W	M
	27.	00	T	W	M
		14	S	NW	M
	29.	04	T	SW	W
		13	S	SW	W
	30.	03	S	W	M
PROSINEC 2011	1.	08	T	SW	M
		15	S	W	W
		21	T	SW	W
	2.	18	S	W	M
	3.	15	O	W	M
	4.	10	T	W	M
		13	S	W	M

	5.	01	T	W	S
		03	S	W	S
	6.	01	T	W	M
	7.	06	S	W	M
		14	S	W	M
	9.	01	O	W	M
		03	O	W	M
		09	T	W	M
	11.	18	S	SW	W
	12.	13	S	W	M
	13.	13	O	W	M
	14.	11	S	SW	M
		16	S	W	M
	15.	09	S	SW	M
	16.	11	O	SW	M
	20.	15	O	W	M
	21.	03	S	NW	M
	23.	03	T	W	M
	24.	00	S	W	M
		11	S	NW	M
	25.	14	O	W	M
	26.	03	T	W	M
	27.	14	S	NW	W
	28.	08	T	SW	W
	29.	00	S	W	M
	30.	04	O	NW	M
		08	S	NW	M
	31.	23	O	W	M
LEDEN 2012	1.	13	O	W	M
	2.	01	T	SW	W
		14	S	W	M
		18	S	W	M
	3.	16	T	SW	W
		18	S	SW	W
	4.	02	S	W	M
	5.	06	O	W	S
		11	S	NW	M
	7.	06	O	W	W
		12	O	NW	M
	9.	19	T	NW	M
		21	S	W	W
	11.	09	T	W	W
		13	S	NW	M
	12.	09	T	W	W
		21	S	NW	S
	16.	16	T	NW	M
	17.	01	S	N	M
	19.	00	O	O	M
	20.	07	S	S	M

	21.	15	O	O	S
		20	S	S	M
	22.	18	O	O	M
	23.	00	O	O	M
	27.	13	O	O	W
ÚNOR 2012	7.	11	T	E	M
	8.	07	S	NE	M
	13.	04	O	NW	M
	14.	20	O	NW	M
	15.	04	O	NW	S
		07	S	NW	M
	17.	02	T	NW	M
		04	S	NW	M
	18.	20	T	W	M
	19.	00	S	W	M
		11	S	NW	M
	21.	03	T	W	W
		11	S	W	M
	22.	03	T	W	M
	23.	03	S	W	M
	24.	01	T	W	M
		19	S	NW	M
	28.	01	O	W	M
		15	T	NW	S
	29.	04	S	NW	M
		18	T	SW	M
BŘEZEN 2012	1.	06	T	NW	W
		14	S	NW	W
	2.	14	S	N	W
	4.	01	O	W	M
		10	O	E	W
	5.	18	O	SW	W
	6.	09	O	NE	W
	8.	01	O	W	M
	10.	05	T	NW	W
		13	S	NW	M
	11.	03	S	NW	M
	12.	06	T	NW	W
	13.	05	S	NW	W
	15.	22	T	W	M
	17.	17	S	SW	W
	18.	16	S	W	M
	20.	17	S	NW	W
	25.	04	S	W	W
	27.	10	T	NW	W
	28.	10	T	NW	W
	29.	02	S	NW	M
	31.	03	T	NW	M
		13	S	NW	S

STELCOM-h®

Hybridní plynulý regulátor jalového výkonu
pro fotovoltaické elektrárny o výkonu nad 100 kWp

Aktivní prvek inteligentních sítí (Smart Grids)

Princip hybridního regulátoru:

- Kombinace aktivního a pasivního generování jalového proudu.

Možné způsoby regulace:

- na pevnou hodnotu zadaného účinníku $\cos \varphi$
- na hodnotu účinníku $\cos \varphi = f(P)$
- na zadanou hodnotu jalového výkonu
- na zadanou hodnotu napětí
- na charakteristiku $Q(U)$

Dimenzování:

- Zařízení STELCOM-h se dimenzuje podle výkonu transformátoru pro připojení FVE do distribuční soustavy. Regulátor má rezervu i na dekompenzaci nevyžádaného kapacitního výkonu při nízkém činném výkonu FVE.

Výkonová řada:

- Standardně je vyráběno ve výkonové řadě pro transformátory 100, 160, 200, 250, 315, 400, 630, 800, 1000, 1250 a 1600 kVA.

Komunikace:

- Komunikuje s libovolným řídicím systémem distribuční soustavy.

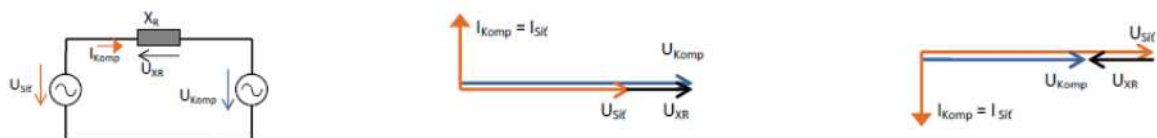
Regulátor splňuje "Pravidla pro provozování distribuční soustavy", Příloha 4.

Fyzikální problém masového nasazování rozptýlených zdrojů

Málokdo si uvědomuje fyzikální problém masového nasazování rozptýlených zdrojů elektrické energie do distribuční soustavy. Distribuční soustava a její regulace byla původně navržena na klasickou distribuci elektrické energie od definovaných zdrojů ke spotřebičům. V případě rozptýlených zdrojů elektrické energie a hlavně praktické nemožnosti ovlivnit výrobu v čase, vznikají problémy s regulací napětí v DS. Distribuční soustavu jako takovou, je nutno v budoucnosti přebudovat do tzv. Smart Grids (česky chytrá síť, lépe inteligentní rozvodná síť), která si sama poradí s rozptýlenou výrobou, akumulací a spotřebou elektrické energie. Budoucnost těchto sítí je zatím vzdálená, ale problém s regulací napětí v DS je některých případech nutno řešit už dnes. Jedna z možností je použít moderní výkonové elektronické zařízení - STELCOM-h, které můžeme považovat za jeden z prvních výkonových prvků budoucích Smart Grids.

Princip elektronického (de)kompensátoru jalového výkonu

Regulátor typu STELCOM je proudový zdroj, dodávající do sítě takovou velikost jalového proudu, aby byl docílen požadovaný účinek. Generování proudu je v principu zajištěno řízením napětového zdroje připojeného přes indukčnost do sítě. Regulátor je standardně třífázový. V případě potřeby ho lze modifikovat i na jednofázové provedení. Regulátor označený STELCOM-h je hybridní, tedy je doplněn kompenzačními kondenzátory a dekompenzačními tlumivkami spinanými stupňovitě. Elektronický měnič generuje pouze potřebný výkon tak, aby byla zachována dynamika a plynulost regulace.

Vektorové diagramy na obrázcích vycházející z náhradního schématu pomohou vysvětlit princip funkce regulátoru, kdy se jalový výkon řídí změnou amplitudy napětí kompenzátoru U_{komp} . Pokud je toto napětí vyšší než napětí sítě, vznikne na reaktanci X_R úbytek napětí se stejnou fází jako má napětí kompenzátoru a ze sítě teče kapacitní proud, kompenzátor se chová jako kondenzátor. Při napětí kompenzátoru nižším než je napětí sítě, je úbytek na reaktanci v opačném směru a také protékající proud má obrácený směr, tedy induktivní charakter.

Jak regulátor dimenzovat?

Správné nadimenzování jakéhokoliv zařízení je vždy důležité. Jednak aby systém perfektně fungoval a jednak aby splňoval i ekonomické požadavky, tedy co nejnižší možnou cenu a ztráty. Přesto, že je možné u každého typu regulátoru jalového výkonu STELCOM-h ve výrobní řadě uvádět výkon, je v tomto případě vhodnější uvést výrobní řadu vztaženou na příslušný výkon transformátoru, přes který je FVE připojena do sítě VN. Výkonová řada distribučních transformátorů je typizovaná a proto je k těmto transformátorům i sestavena výrobní řada zařízení STELCOM-h. Regulátor má i výkonovou rezervu na dekompenzaci nevyžádané dodávky kapacitního jalového výkonu při nízkém činném výkonu FVE, způsobené např. dlouhým kabelovým vedením.

Sestavení výrobní řady

Sestavení výrobní řady zařízení STELCOM-h má čistě praktický důvod. Projektanti nemusí složitě počítat potřebný jalový výkon a snažit se o cenovou optimalizaci, někdy se zbytečnými riziky, že nebude k dispozici výkonová rezerva. Jednoduše zvolí z výrobní řady podle výkonu distribučního (připojovacího) transformátoru a podle proudu a rozměrů rozváděčů vyprojektují připojení a umístění zařízení STELCOM-h do rozvodny FVE.

Je důležité, aby STELCOM-h byl umístěn co nejblíže k distribučnímu transformátoru a to kvůli nižšímu dimenzování přívodních vodičů k FVE a snížení ztrát ve vedení.

Výrobní řada STELCOM-h určená pro regulaci jalového výkonu FVE připojovaných do sítě VN

Typ	46-t100	73-t160	91-t200	115-t250	144-t315	181-t400	285-t630	362-t800	452-t1000	565-t1250	725-t1600
Výkon transformátoru [kVA]	100	160	200	250	315	400	630	800	1000	1250	1600
Účinná hodnota [V]	3 x 400 V										
Proud [A] (při napětí 3x400 V)	46	73	91	115	144	181	285	362	452	565	725
Připojitelný výkon FVE [kWp]	95	152	190	238	300	380	600	760	650	1190	1520
Regulační rozsah [cos φ]	0,95 kapacitní až 0,95 induktivní										
Rychlost odezvy [ms]	Volitelný parametr (minimálně 20 ms)										
Rozměry [mm] (2200 x 800 x 3)	800	800	800	1200	1600	1600	2000	2000	2400	3200	3200
Komunikační připojení	Ethernet, GSM, případně RS485 pro diagnostiku										
Provedení	Vnitřní (volitelně venkovní)										
THD proudu [%]	< 5%										

Doplňující funkce elektronického regulátoru

- Regulace cos φ** - Zařízení typu STELCOM je v podstatě výkonový generátor proudu s možností regulace jeho velikosti a směru toku proudu 1. harmonické v oblasti kapacitní nebo induktivní. Jeho základní vlastnost je tedy regulace účinnosti cos φ.
- Filtrace harmonických** - Další doplňující funkce zařízení STELCOM pak více souvisí s celkovými požadavky na kvalitu napětí v síti. V případě, že je napětí sítě zkresleno harmonickými, pak je možné pomocí rozšířené funkce STELCOMu přejít do potlačení některých harmonických a tím vylepšit tzv. opravdový účinnost λ. Zařízení se pak chová současně jako paralelní aktivní filtr, který eliminuje deformační výkon v síti.
- Snižování flikru** - Jednou z doplňujících funkcí zařízení STELCOM je možnost zmírnění flikru (blikání) v napájecí síti. Sofistikovaný systém regulace ve sledovaném uzlu sítě umožňuje v rámci výkonových možností daného zařízení zmírnit nepříjemný flikr a tím splnit provozovateli DS např. jednu z podmínek standardu ČSN EN 50160.
- Symetrizace proudu** - Poslední doplňující funkce zařízení STELCOM je možnost zajistit symetrii odebíraného proudu. To může mít např. velký význam u FVE, které se skládají z většího počtu jednofázových měničů. Zde je pak vhodné využít tuto doplňující funkci k dodatečnému zajištění symetrického odběru proudu v třífázové soustavě.
- Stabilita napětí** - Je zřejmé, že všechny předchozí vlastnosti v souhrnu znamenají vylepšení kvality napětí v napájecí síti.

Podklady pro projektanty je možno nalézt na www.elcom.cz

E0111258